

Anastasia Novih

Anastasia Novih
Ptice i Kamen.
Sensei iz Šambale

Svi događaji i likovi su autorova fikcija. Svaka sličnost između imena, prezimena i položaja likova s pravim imenima živih ili mrtvih ljudi, kao i događaja koji su se nekome dogodili u životu, apsolutno je slučajna i potpuno nenamjerna.

Ljudi su poput ptica i kamenja. Za neke samo **znak**, jedna riječ je **dovoljna** da ih odbaci u duhovnu visinu. Njihova će se **probudena suština** vinuti **prema percepciji** beskrajnog svemira. A drugi... Pa, kamen je samo kamen.

DUŽNOST

„Bože moj, kakva tupa bol! Čini se da to nije moja jetra, već jedna zjapeća rana. Kad će me prestati mučiti? Kad li će se sve završiti? Ta vražja ciroza... Baš kad ne treba. Dovraga i smrt! Već sam se nekoliko puta suočio s tom koštunjavim prijateljicom. Ali moja kći... Treba diplomirati na fakultetu. Tko će joj pomoći u ovom gadnom životu? Ne, ne mogu, jednostavno nemam pravo umrijeti!.. Moram izdržati još tri godine. Moram izdržati po svaku cijenu. Sve je u redu, to je ništa, moram ostati čvrst. I dalje ćemo se boriti protiv Koštunjave za tijelo Rebrova...“

Zvonjava telefona vratila je Rebrova u sivu rutinu stvarnosti. „Što se to danas događa? Nikad prije nije bilo ovako... Dakle, svijet je stvarno na putu za propast. Kako ostaviš dijete samo...“

- Bojnik Rebrov, dežurni časnik milicije, petnaesti odjel. Slušam vas.

Prošlo je dvanaest sati otkad je vojnik preuzeo svoju cjelodnevnu dužnost u okružnom Odjelu unutarnjih poslova. Tijekom posljednjih dana situacija bijaše vrlo teška. Nova banda djelovala je u okrugu već tri mjeseca. Za tako kratko vrijeme svoga drskog i brutalnog djelovanja prijestupnici su već počinili nekoliko pljački uz upotrebu vatrenog oružja. Ljudi su bili užasnuti barbarstvom ovih čudovišta. Osoblje Odjela je sada podatke moralo prikupljati gotovo u mrvicama jer stanovništvo nerado kontaktira miliciju.

Nakon niza uspješnih pljački, dobivši osjećaj potpune imunosti, banda se osokolila. Njeni članovi ubili su direktoricu

lokalne trgovine nakon što su je divljački mučili. Ubojstvo je ogorčilo i lokalno stanovništvo (osobito one koji su se bavili komercijalom) i organe reda. Paradoksalno, baš su tuga i očaj postale stvari koje privremeno ujedinjuju ljude koji rade u toliko različitim područjima.

Život je život. U njemu budu razne situacije koje svaki čovjek procjenjuje iz vlastitog kuta, u skladu sa svojim osobnim svjetonazorom u tom trenutku. Ipak, postoji i određena granica zajednička čitavom čovječanstvu, koja nevidljivo postoji u podsvijesti svih ljudi. A oni koji se usude prekoračiti je ne samo da izazivaju bijes drugih, već i uništavaju sve najveće dragocjenosti u sebi, a da to ni ne primijete.

Nakon izvršenja nekog prijestupa kroz slabost duha, jedno je nastojati zauvijek ispraviti stvari i pronaći pomirenje, najprije u svomu unutarnjem svijetu, a ne u vanjskom. Sasvim je druga priča kad čvrsto zatvoriš rešetke svoje svijesti, taj lucidni prozor u hram svoje duše. Upravo tada dolazi trenutak kada, kako su prastari Slaveni govorili: „... divlji bijes zaledi srce svojom snagom, zamuti oči maglom bijesa, a čovjek upadne u zamku mračnih misli, koje spale njegovu suštinu gore nego ljuta vatra. Ostaje posve sam, poput gavrana na pougljenjenom drvetu usred ruševina...“

Gotovo svi službenici okružnog Odjela radili su pod pritiskom već deset dana u potrazi za ubojicama. Nije čudo što je nervoza osoblja došla do prijelomne točke. U dežurnoj sobi je neprestano zvonio telefon. Njegov zaglušujući zvuk svaki put bi natjerao sve prisutne da se naježe, kao da je zagrmilo.

Bojnik Rebrov pokušao se javiti razgovijetno i smireno, iako je to iziskivalo priličan napor. Tijelo mu se jednostavno raspadalo od strašne boli. Glava mu je pucala, jetra boljela, a trbuh stvarao probleme odgovaravši jakom boli na svaki napor i nervozu, kojih je bilo napretek. Osim ogromnog napora na poslu, ispostavilo se da je Rebrov imao ozbiljnih zdravstvenih problema. Njegova jetra „javila“ se u vrlo neprimjerenom trenutku. Rebrov je rastezao nadu da će sve ispasti dobro. Ali, kako kažu u Rusiji: „čovjek se ne prekrsti dok ne počne grmljavina“. S teškom boli, bez znanja obitelji i kolega, otišao je posjetiti svoga prijatelja liječnika. Nakon odgovarajućih

testova dijagnoza je bila više nego nepovoljna: razvoj ciroze jetre. I neizvjesno je što će s jetrom biti u najbližoj budućnosti.

Za Rebrova to nije bio udarac loše sreće, već prije nokaut. Ne bi se toliko bojao umrijeti da živi sam. Ali imao je obitelj - suprugu i kćer, svoje najbliže osobe na svijetu, za koje je osjećao ogromnu odgovornost. A boжник bijaše jedini hranitelj obitelji. Njegova supruga teško je mogla naći posao jer je od astme patila već četiri godine. Kći je pohađala pedagoški fakultet, gdje su za obrazovanje naplaćivali velik novac. Dakle, Rebrovljeva plaća je bila jedini izvor obiteljskih prihoda. Unatoč činjenici da se boжник mogao umiroviti još prije dvije godine, nastavio je raditi kako bi uzdržavao svoju kćer do njezine mature. I odjednom ga zadesi takva „sreća“!..

Naravno, prijatelj mu je preporučio najbolje liječnike, savjetovao mu da se brine o svom zdravlju (jer vrijeme ne čeka), da ide u bolnicu na liječenje. Ipak, tretman bi koštao poprilično, čak i po minimalnoj računici. Boжник si nikako ne bi mogao priuštiti takve ogromne dodatne troškove. Urođena iskrenost i savjesnost mu ne bi dopustili pozajmiti tako velik iznos od prijatelja, budući da je njegovih nekoliko prijatelja živjelo od plaće do plaće, poput njega, jedva spajajući kraj s krajem. Napokon, Rebrov je istog časa odbio prijedlog svoga prijatelja da založi ili proda svoju nepokretnu imovinu. Prvo, cijela njegova imovina bio je dvosobni stan na koji je svojedobno čekao gotovo petnaest godina. A drugo, nije si mogao dopustiti da obitelj ostavi bez krova nad glavom zarad spasa vlastite kože. Dakle, prema standardima vlastite Svijesti, Rebrovljev izbor izgledao je jednostavno i usko - zanemariti sve medicinske prognoze i dati sve od sebe da poživi još tri godine, tako da njegova kći uspješno diplomira na fakultetu. A onda, što bude... Odlučio se ne pokolebati ni po koju cijenu, sve do svoga posljednjeg daha.

Zabilježivši još jedan telefonski poziv u dnevnik, Rebrov je popio tabletu Analgina kako bi ublažio trajnu bol koja ga je podsjećala na sve bliži neizbježan kraj. Iako mu je prijatelj preporučio Ketanol, on bijaše znatno skuplji od Analgina. Boжник je uvijek štedio na sebi vjerujući da je bolje kupiti slatkiše ili na neki drugi način ugoditi svome djetetu. Sada pogotovo ne bi trošio na svoju „ofucanu ljušturu“, kako u posljednje vrijeme naziva svoje tijelo.

Okružni Odjel zujao je poput košnice. Svi su jurcali oko zabrinutih lica. Deseti dan uzaludne potrage bližio se kraju i atmosfera je bila nervozna i krajnje razdražljiva. Uostalom, osim hitnog posla, bilo je dosta uobičajenih rutinskih stvari.

Nove „mušterije“ - dva narkomana i lokalno poznati prljavi skitnica - upravo su dovedeni u istražni zatvor iliti „majmunarnicu“, kako su ga nazivali djelatnici Odjela. Prosjak je uvijek ovamo dovođen kad bi kriminalna statistika opala, jer u blizini nije bilo drugih prosjaka. Službenici Odjela u šali su ovog jadrnika zvali Vasja, jer je na neki način bio lokalni žrtveni jarac. Jednom ga je ulična banda pretukla mnogo jače nego što bi sredila druge prosjake. Drugi put se zapalila instalacija na potkrovlju gdje je provodio zimu; i unatoč svim Vasjinim naporima da ugasi vatru, od stanara je optužen za podmetanje požara. Jednom je postao svjedokom krvavih djela koja lede krv u žilama. Stoga, Vasja je stalno upadao u nevolje.

Rebrov se osvrtao tražeći Čmilja, svoga pomoćnika, natporučnika. Taj je tražio dopuštenje da ode pet minuta razgovarati s prijateljem, a nestao na čitavih pola sata. Ne vidjevši Čmilja za njegovim stolom, bojnič je računao na narednika, svoga drugog pomoćnika.

- Kostjuškine, otvori.

- Zdravo, Rebrove! – posebni dužnosnik satnik Onišenko, koji je bio u pratnji skupine zatvorenika, ušao je u dežurnu sobu. - Zašto si tako mrzovoljan? Kako život?

- Ne baš dobro - bojnič odmahnu rukom.

- Oh, molim te! Okani se svojih sumornih misli. Svi smo mi „ne baš dobro“ - nacerio se satnik. - Kao što ti je poznato: sve što valja u ovom životu je ili ilegalno ili nemoralno ili vodi do pretlosti.

- Istina - složio se Rebrov pokušavajući uzvratiti osmijeh. - Gdje si „iskopao“ ove ljepotane?

- Zamisli, provjeravali smo jednu adresu...

Onišenko nije stigao dovršiti, kad se jedan od zatvorenika, koji je očito bio potpuno poremećene svijesti, iznenada pretvorio iz pasivne „mušterije“ u posebno agresivnu.

- Ustajte svi, šupci! Sve ću vas izrokati! - viknuo je na sav glas, a zatim prešao na psovke i počeo bjesomučno jurcati po sobi bacajući stolice koje su i bez toga bile gotovo slomljene.

Rebrov i Onišenko odmah su reagirali, narednici su se pridružili nekoliko trenutaka kasnije. Čitavo je mnoštvo bilo potrebno za smiriti narkomana.

Preostala dva narkića promatrala su metež s potpunom ravnodušnošću. A prosjak se, vidjevši tako veliku pozornost svih zaposlenika prema tom čovjeku, tiho sagnuo i na sve četiri brzo pohitao prema izlazu. Međutim, u za njega vrlo nezgodno vrijeme, natporučnik Čmilj pojavio se na vratima žureći u pomoć svojim kolegama. Njegova impresivna figura, koja je zauzimala gotovo cijela vrata, natjerala je prosjaka na vrisak. Bez usporavanja siromah se naglo okrenuo i vratio natrag, istom okretnošću i brzinom te u istoj pozi. Kad je stigao do zatvorske ćelije, brzo je stao u okomiti položaj i zauzeo svoje prethodno mjesto uz dva narkomana. Postrance pogledavši Čmilja, prosjak je složio patničko lice, a zatim nastavio gledati tučnjavu u dežurnoj sobi. Rebrovljeva pomoćnika zabavljao je takav klaun, ali nije imao vremena baviti se prosjakom u tom trenutku. Prošavši pored nesretnog bjegunca, poručnik je samo zavitalao šakom prema njemu, uputivši mu grčeviti osmijeh. Prosjak je svečano kimnuo s razumijevanjem. Tada je incident okončan, neprimjetno za sve okolo.

Pobješnjeli narkoman napokon je svladan. Smirio se jednako naglo kao što je pobjesnio. Svi su zatvorenici zatvoreni u „majmunarnicu“. Ljudi koji su sudjelovali u tučnjavi sada su izlijevali svoje emocije.

- Majku ti, kakav dan, samo nervoza! - požalio se satnik Onišenko.

- Satniče, nikad nije toliko loše da ne može biti još gore. - zahihotao se Čmilj.

- Jezik pregrizao! - satnik je brzo odgovorio. - Cijeli dan jurcamao kao gonjeni kerovi... Ljudi su pošemerili. Na svakom koraku rade frku.

- Možda se Mjesec okrenuo na pogrešnu stranu. Pogledaj kroz prozor: ogroman je, okrugao, zaista je pun...

Ljudi se nasmijaše.

- Da, stvarno je pun... Danas su četiri od deset poziva bila bezvezna. Narod se izbezumi od običnog kucanja.

- Pa, tako su najavili na TV-u... Dakle, na oprezu su.

- Kad bi barem svjedoci bili toliko budni! Pa žena je ubijena u vlastitoj trgovini, a nitko nije ništa ni vidio ni čuo! Ionako imamo slučajeva napretek... Zamisli, „gosti izvođači“, majku im, se ponovno pojaviše...

- Samo su nam još oni falili! - kazao je Rebrov s gorčinom.

- Baš tako. - satnik je kimnuo. - Kakav život! Svaki dan toliko gnjavaže za bijednu mjesečnu plaću!

- Ivaniću, treba biti optimist! - reče natporučnik.

- Premlad si da bi znao što je život. Optimist je bivši pesimist koji ima pune džepove novca, čiji želudac izvrsno radi i čija je žena otišla iz grada.

Ljudi su opet prasnuli u smijeh.

- Čmilj je danas neobično veseo. Slažeš se, Rebrove? - Onišenko ga upita s osmijehom.

- Takav je nakon susreta s drugarom. - boжник odgovori s tajanstvenim osmijehom.

- Drugarom?! - Onišenkove su oči zabljesnule od žara. - Vidio sam mu „drugara“ na trijemu! Dobro građen drugar, rekao bih... Kakva prsa, kakav „mjesec“!

- Dobro, dobro! - rekao je Čmilj sa zadovoljnim osmijehom. - Možda je to ljubav na prvi pogled?

- Aha! Koja po redu? - pitao je Onišenko s podsmijehom. - Trebaš se oženiti, jer ljubav na prvi pogled postane tvoj kronični konjunktivitis.

- Šta? - stariji poručnik je tražio da ponovi.

- Očna bolest.

- Šta je, Ivaniću, zavidiš, je li? Inače, svi su ljudi rođeni slobodni i jednaki. - i nakon kraće stanke Čmilj podmuklo doda: - Ali neki se kasnije i ožene.

- Kao i uvijek! - satnik Onišenko je odmahnuo, a u dežurnoj opet se začuo prigušeni smijeh.

Radni dan je skoro završio. Bilo je doista vrlo intenzivno i teško, kako za stanovnike grada tako i za lokalnu miliciju. Zlo koje je generirala aktivnost nove bande širilo se velikom brzinom. Ono je sijalo sve više straha u ljudima, a sve najgore privlačilo poput magneta. Osim „gostiju izvođača“, na gradskim ulicama pojavila se grupa pijanih tinejdžera pokušavajući demonstrirati svoju grupnu snagu na prolaznicima. Zločini u obiteljima postajali su sve češći. Činilo se da ljudi gube razum prepuštajući se negativnoj strani svoje suštine.

Okružni Odjel je oko ponoći postao uočljivo pust. Ostali su samo operativna grupa i dežurni časnici. Ljudi su se osjećali pospano od nagomilanog umora. Izgubljen u mislima, natporučnik Čmilj prošetao je Odjelom i zaustavio se pred „majmunarnicom“. Iznutra se čulo tiho dahtanje usnulih „stanovnika“. Zadovoljan ovom spokojnom atmosferom, natporučnik je sjeo u stari istrošeni naslonjač kojeg je Odjel naslijedio od bivšega okružnog socijalističkog kluba. Stavio je noge na jednu od pričuvnih stolica. Smjestivši se na taj način, uzeo je neke stare novine i koncentriranog lica pokušao kopati po ispisanim podacima. Nakon pola sata, međutim, novine su se već bile nadimale od prigušenog natporučnikovog hrkanja.

Sjedeći na rubu stola, narednik Kostjuškin je pokušao nadvladati san, ali njegov mladi organizam uzeo je svoje. Kapci su mu postali olovni, a zatim je pao u mladenački san, nehajno rukom podupirući obraz. Tek kad bi zazvrndao telefon, oba pomoćnika bi se trgnula iz sna. Ali kad bi vidjeli da okolo nema nadređenih, opet bi zapali u slatki drijemež.

Samo je Rebrov sjedio na svome radnom mjestu bez da je oka sklopio. Nije se mogao osloboditi boli. Analgin bi je umrtvio na neko vrijeme, ali olakšanje ne bi trajalo. Bojnik nikada ranije nije bio tako dugo u bolovima. Osjećao je kao da mu tijelo pripada nekome drugom i morao je primijeniti značajnu silu da bi ga natjerao na pomicanje. Nije se htio bez veze micati. Ali svijest... Grozničavo je radila punom parom provodeći unutarnju analizu proživljenog života. I sve se to događalo u neobičnom otuđenju svijesti od tijela, kroz magloviti veo tupe boli.

Rebrov se i dalje nije mogao smiriti nakon posljednjega telefona poziva. „Što se događa s ljudima? Što se događa sa svijetom? Čini se da su svi postali divlji, ogorčeni... I ova stara vještica... Možda ju je ćopila nesanica. I bez nje nam je ovdje naporno, a njoj je puknulo u glavu da mi u ponoć drži telefonske prodike. 'Milicija je u današnje vrijeme beskorisna!'... Svatko zna kritizirati! Ali neka oni probaju ovdje raditi kao 'čistači ljudskog otpada!' Ugledni građani ne vide ni stoti dio prljavštine kojom se milicajci moraju baviti... Bolje da paze na odgoj svoje djece i unuka umjesto što psuju uokolo. Većina tinejdžera je prepuštena samima sebi! Rade probleme, drogiraju se iz puke dosade i besposlenosti, po uzoru na svoje 'napredne' kompanjone. A psiha se tako brzo lomi... Počnu s malo 'vutre' da ih prijatelji ne bi smatrali luzerima, a onda ni sami ne znaju kako postanu potpuno ovisni o tom smeću. Drogeraš bi i mater prodao za dozu! Ipak, kad uhitimo tinejdžere, njihovi roditelji obično kažu: 'Moj sin to ne bi učinio', 'Uhapsili ste ga bez razloga'. I onda se kao budala opravdavaš, pokušavaš im otvoriti oči na stvarne činjenice i na skorašnju žalosnu budućnost. Pitam se što će mi sav ovaj pakao. Život je ionako daleko od meda i mlijeka...

Recimo, šefovi milicije kritiziraju našeg brata zbog slabe statistike riješenih slučajeva. Ali kako se zločini mogu učinkovito

razotkrivati ako milicija djeluje na golom entuzijazmu? Proračun Ministarstva unutarnjih poslova zakonodavci režu gotovo svake godine. Gradska patrolna služba je totalno zbrkana, a nekada se upravo zahvaljujući njoj otkrivala većina uličnih prijestupa, uvijek im je bila za petama. Opet,iskusni zaposlenici, budući da su razočarani u sve i svakoga, i dalje napuštaju službu za provođenje zakona zbog novčane oskudice. Čime je sve rezultiralo? Ničim dobrim. Profesionalna jezgra mnogih službenih tijela zapravo je uništena; pozicije koje su prethodno zauzimali visokorangirani stručnjaci sada preuzimaju žutokljunci, polovica kojih čak ni nema fakultetsko obrazovanje. Osim toga, kakav poticaj ta mladost stvarno ima? Oficirska čast, pristojnost, dostojanstvo, kao u moja vremena? Nikako. Glavni poticaj u današnje vrijeme je žudnja za moći i lakom zaradom. Koristeći zakon kao pokriće, besramno perušaju građane, a čak se i usude biti bezobrazni prema njima - Rebrov je pogledao Kostjuškina i Čmilja kako spokojno spavaju. - Ne svi, naravno, ali velika većina. Dakle, kako će ljudi imati povjerenja u miliciju ako ona zapravo treba štititi njihove interese?“

Bojnik si je masirao kapke i čelo kako bi donekle ublažio tupu bol.

„A s druge strane, mogu razumjeti momke - nastavio je razmišljati. - Trebaju uzdržavati svoje obitelji. Tko želi stavljati svoje dupe u vatru i svakodnevno trošiti živce u ovoj prljavštini za tako bijednu plaću? Izgleda kao zatvoreni krug... A ja sjedim ovdje na telefonu poput žrtvenog jarca i slušam pritužbe na sustav...“

Odjednom je Rebrov opet osjetio oštar miris u prostoriji, točno kao na dan kad je prvi put stupio u službu. Bio je to prodoran, snažan, vrlo specifičan miris znoja, duhana i ustajalosti, svojstven takvim državnim tijelima... Toga se mirisa jednostavno nije moglo riješiti. Uvuče se u čovjeka i u njegovu odjeću sa svojim smrdljivim zadahom i prati ga svuda poput stigme, obavještavajući svakog okolo o mjestu na kojem osoba radi. Kad je počeo raditi na dežurstvu, Rebrov se dugo nije mogao naviknuti, ali poslije je čak zaboravio na njegovo postojanje. A sad mu ovaj miris ponovno tuče u nosnice, kao da mu je netko otvorio bocu amonijaka pod nosom. Rebrov je žurno izašao u hodnik, otvorio bravu na ulaznim vratima i iskočio na trijem.

Bila je kasna jesen i pro hladno vrijeme, ali bojniku se sviđao osjećaj vlažnoga, svježeg i okrepljujućeg zraka. „Što se doista događa? - požalio se samom sebi, donekle se pribavši nakon neočekivanog gušenja. - To bi bila zadnja kap... Smiri se, Rebrove, smiri se...“

Bojnik je izvadio cigaretu, kresnuo šibicu i počeo pušiti, pokušavajući smiriti svoje nedavno skršene živce. Međutim, nametljive misli provlačile su se jedna za drugom uzduž nevidljive spirale logičkog zaključivanja o smislu postojanja.

„Dakle, život je proletio poput iskre iz ove šibice. Nije imala dovoljno vremena za rasplamsati se, a već se gasi daškom nečije volje odozgo... Odozgo?!“ - čudio se Rebrov samom sebi. - „Starim li? Čini mi se da još nisam u toj dobi...“

„Ipak je to paradoks: tijelo ti se raspada kao da si oronuli starac, a u tebi postoji osjećaj da si pun snage i mladosti... Mladost... Oh! Kakvo je to zlatno vrijeme bilo! Bez tereta, samo svijetli snovi i nepokolebljiva vjera u bolju budućnost. Prva prava ljubav... Da, to je bio stvarno najbolji dio mog života...“

Bojnik se prisjetio kako je sanjao o upisivanju fakulteta književnosti nakon odsluženja vojske. Već je u srednjoj školi bio vrlo dobar u ruskom jeziku i književnosti. Ali njegov zemljak Sergej, s kojim je zajedno pozvan u vojsku, zatražio je njegovu pomoć oko upisivanja pravnog fakulteta. U šali se Rebrov prijavio na isti fakultet kako bi mu pravio društvo. Za obojicu je napisao esej iz književnosti na ispitu. Uspjeli su nekako položiti ispit iz povijesti, isto je bilo i s engleskim. Zabavili su mladu profesoricu na posljednjem ispitu, tako da je bila popustljiva prema njima. Tako je Rebrov iz vica upisao pravni fakultet zajedno sa svojim prijateljem. Pravničko zanimanje je i u sovjetsko vrijeme bilo vrlo prestižno. Mladi su također dobro educirani kroz filmove koji su veličali časničko dostojanstvo, čast, čvrstinu i junaštvo. I Rebrova i njegova prijatelja obuzela je romantika te su težili da postanu poput svojih omiljenih filmskih likova.

Kasnije, kad su počeli raditi, njihov romantični mladenački zanos donekle je utišan, u skladu sa stvarnošću s kojom su se suočili. Njegov je prijatelj napustio službu gotovo odmah, dok je

Rebrov ostao služiti „potrebama naroda svoje Otadžbine“. Nekoliko puta je mijenjao posao unutar službe, između preliminarnih i glavnih istraga, a gotovo svugdje je imao stalne sukobe sa zapovjedništvom zbog svoje iskrenosti i izravnosti. Zatim je primljen u službu Odjela kriminalističke istrage na čelu s čovjekom „stare škole“, časnim kao što je i on. Rebrov je proveo četrnaest godina na operativnom poslu i nemoguće je spomenuti sve što je vidio i s čim se suočio tijekom tih godina...

Bojnik se prisjetio nedavnoga ozbiljnijeg sukoba nakon čega su ga šefovi milicije otpustili iz Operacija, optuživši ga za „grubu komunikaciju s višim časnicima“. Situacija je bila sljedeća. Tijekom dvije godine operativci su pratili ološ koji je dva puta ranije zatvaran, a bio je povezan s brojnim lokalnim kriminalnim radnjama. Ipak, bilo je vrlo teško dokazati njegovo sudjelovanje u tim zločinima jer ih je počinio uz pomoć drugih ljudi, formalno ostajući čist pred zakonom. Ipak, jednom je kiksao. Operativci su bili za petama njemu i njegovim partnerima skoro četiri dana. Zahvaljujući takvu upornom radu uspjeli su spriječiti ubojstvo. Dvojica Rebrovljevih kolega su teško ranjeni tijekom zadržavanja zločinačke skupine. Naposljetku je njihov naporan rad bio 'okačen mačku o rep'. Jedan od članova kriminalne skupine preuzeo je odgovornost za pripremu zločina, dok je glavni osumnjičenik pušten na slobodu „zbog nedostatka dokaza“. Uz to sve, glavni dokumenti koji bi se mogli koristiti za njegovu optužbu misteriozno su nestali iz dosjea. Dvije godine rada, a pokazalo se da su ozljede kolega bile uzaludne. Zašto? Rebrov je vjerovao da mu je dužnost ponovno utvrditi istinu pred šefovima milicije, koji su zapravo naredili da se pusti glavni osumnjičenik. Kao rezultat toga, Rebrov je otjeran iz Operacija uz skandal, a niti njegove bivše zasluge niti šef Istražnog odjela nisu mogli popraviti stvar. Najbolje što je njegov poštenu šef mogao učiniti za njega bio je premještanje u dežurni odjel jedne od zabačenih gradskih četvrti, a zatim stišavanje neugodne afere.

U dubini duše je Rebrov i dalje osjećao žalost. Šefovi milicije zapravo su pokazali da ih nije briga ni za njegove zasluge ni za što su on i njegovi kolege riskirali živote dok su šefovi udobno sjedili u toplim uredima. Niti ih je bilo briga što je Rebrov uništio zdravlje radeći svoj posao. Ishod je bila ciroza. Nije ni čudo, ova bolest bi se

mogla nazvati „bolešću operativaca“. Svakodnevni stresovi od nasilja, mrtva tijela, rijeke krvi... Koji bi normalan organizam to mogao izdržati? Gotovo jedini način za opuštanje bilo je ispijanje votke, kako bi se barem malo udaljilo od dugotrajnog šoka.

Bojnik je užurbano tražio bilo kakav smisao u čitavoj svojoj službi kojoj je posvetio veći dio života. „Kako sam proveo svoj život? Oduvijek sam se borio za pravdu... Koliko sam pravih gangstera zatvorio? Nijednog! Oni koji bi morali biti u zatvoru sada su izabrani u lokalna vijeća ili sjede u gradskoj upravi i smatraju se „uglednicima“. A upravo oni su kriminalci! Dok je zatvoren tko? Onaj tko je starom farmeru na tržnici ukrao kokoš ili automobil od svog susjeda ili gredu iz tvornice? Pa oni su te prijestupe počinili zbog gladi ili pijane ludorije! A prave gangstere zabole đon za naš rad. Daš mito i slučaj je zatvoren. Onda bolje da odredimo službene tarife i pustimo ljude da rade što žele... Zašto biti pod vatrom i riskirati život? Kaos...“

Iako je zrak bio vrlo osvježavajući, Rebrov je opet postao nervozan. Splet misli opet je počelo rađati bolne primisli koje su već mnogo puta bile pretjerano promišljane s bijesom i mržnjom. Bojnik je ugasio cigaretu zdroбивši je nogom s takvim bijesom, kao da je kriva za sve nevolje u Rebrovljevu životu. Ušavši u zgradu, zatvorio je vrata za sobom i vratio se u ured. Odvratni miris iznutra sada se osjećao prigušeno, ali svejedno mu je uznemirio nos zbog ustajalosti za koju se činilo da je ustajalost sustava za provođenje zakona u cjelini.

Tiho hrkanje odjekivalo je dežurnom sobom. Natporučnik Čmilj je otvorio jedno oko, ispitao situaciju i opet zaspao. Bojnik se približio mirnoj, uspavanoj „majmunarnici“. „Hm, priveli smo klošara, drogaše... Uvijek ista lica. Sređujemo statistiku?! Na tim ljudima? Tako glupo... Svi dobro razumiju da je ovaj „civilizacijski otpad“ samo posljedica okolnog nereda, dok je uzrok u onima koji besramno proizvode takav „otpad“. I svi šute drhteći od straha. Gdje pronaći pravdu u ovoj zemlji? I kome su zapravo potrebni branitelji pravde sada kad se uokolo događaju tako strašne stvari? Čini mi se da nisam rođen u pravo vrijeme...

Eh, život, život... Tko li ga takva izmisli? Dok si mlad, maštaš, planiraš, a na kraju se uvališ u potpuno neočekivano i u

tome se koprclaš cijeli život. Kad malo bolje pogledam, sve ovo okolo nije moje. Cijeli život radio sam ovdje samo zato što je tako ispalo. Osim toga, morao sam uzdržavati obitelj. Mislio sam da ću ostvariti svoje književne snove kad kćer diplomira, a ja odem u penziju... I eto ti - ciroza... Izgleda da se život već bliži kraju. A što sam stigao učiniti od stvari koje je moja duša željela? Ništa. Bilo bi glupo misliti da još uvijek imam vremena. Čak i ako ima vremena, to je samo ovdje i sada. I treba ga racionalno koristiti, bez propuštanja ijedne šanse, ijednoga dragocjenog trenutka života.

Tko zna zašto sam se uopće rodio na Zemlji... Da produžim vrstu? Ali dijete odraste za nekih osamnaest godina. Što dalje? Unuci, starost... Sve se kreće u stalnomu divljem toku čuvanja potomstva, baš kao i kod svake životinje. Što onda čovjeka razlikuje od životinje? Sposobnost razmišljanja? Razmišljanja o čemu? O tome kako stvoriti nastambu, izroditi djecu, podići i uzdržavati ih? Ispada da se čovjek razlikuje od životinje samo činjenicom što ona sve čini instinktivno, dok on iste stvari radi hotimice. Sudeći prema životu, ispada baš tako. Ipak, zašto netko u sebi iznutra želi nešto veće, nešto što prekoračuje granice ovoga ekskluzivnog kruga iscrtavanog kroz vjekove? Da, potomstvo je sjajno. Ali rođen si sam, u loncu svog života krčkaš se također gotovo sam (jer ti obitelj može biti samo neki vanjski poticaj i podrška za tvoj osobni životni program), i konačno umreš sam, doživljavajući to isključivo na razini svoje osobne nutrine. Jer, na kraju krajeva, nitko ne zna ni tvoje misli, ni tvoje istinske osjećaje ili stvarni život sa svim „video“ i „audio“ odrazima stvarnosti u tvom mozgu. Zašto onda priroda treba akumulirati takve unutarnje informacije, tj. ljudske misli? Napokon, niti jednomu živom biću, osim tebe samoga, to ne treba. Što se krije u dubini te tajne prirode? Ako si potrošio osamnaest godina na odgajanje djece (a ponekad ni ti ne razumiješ koga si odgojio, jer neke njihove misli i djela za tebe ostaju neotkrivena tajna), zatim na „njegovanje“ ili, bolje reći, na „gomilanje“ svoga unutarnjeg stanja proveo si čitav svjesni život, od ranog djetinjstva do svoga posljednjeg dana na Zemlji. Dakle, koji je smisao? Zašto su nam dane sve ove faze poteškoća i patnji? Zašto ti kratkotrajna mladost podari trenutke unutarnje sreće za kojima onda čezneš ostatak svojih dana? Što je istinska osnova ljudskog postojanja? Tko sam ja na kraju? Jesam li samo tijelo? Definitivno nisam. Zašto se ova vreća kostiju i tekućina kreće samo zahvaljujući snazi moje

Fragment crteža Anastasije Novih "Tko si ti?"

volje? Moje? A tko sam ja onda, ako mislim bez obzira na bolove u tijelu? Što je uopće bol? Tko sam ja?!“

Rebrov se čak i trgnuo od tih novih misli koje su ga iznenada obuzele i dotaknule samu dubinu njegova srca. Lagano je zatresao glavom. Nešto mu se čudno događalo ove noći, što nikad ranije nije doživio. Njegova je svijest bila naviknuta odgovarati na pitanja logičnim, neoborivim rasuđivanjem. A sad se pitao pitanja tako jednostavna na prvi pogled, ali opet nevjerojatno zamršena i usmjerena na razotkrivanje nečega duboko osobnog, tako da je njegov um, s uobičajenom logikom policajca, gotovo eksplodirao od pretjeranog traženja odgovora. Rebrov je opet malo trznuo glavom u nadi da će se na taj način riješiti misli. Međutim, one nisu nestale, već su samo pojačavale svoj napad, revnosno namećući hrvanje s uobičajenim mračnim mislima o svakodnevnoj rutini. Tada mu je tijelo nastavilo bolno ukazivati na svoje ozbiljne nedostatke. A sljedeći telefonski poziv, u 3 sata ujutro, zatekao je bojnika u jako lošem stanju. Rebrov je podigao slušalicu i automatski odgovorio umornim glasom:

- Bojnik Rebrov, dežurni časnik, petnaesti odjel...

Ženski glas počeo je brbljati s druge strane. Dogodilo se ono uobičajeno - pijana tučnjava. Nečija produžena rođendanska zabava, koja je uključivala pretjerane doze alkohola, privatni je stan pretvorila u boksački ring. A „prisni razgovor“ rezultirao je krvoprolićem... Rebrov se povezao s dežurnom operativnom skupinom putem interne telefonske linije. Nakon nekog vremena satnik Onišenko ušao je u prostoriju izgledajući pospano.

- Dakle, koja pijandura i gladuš je pošandrcao u 3 sata ujutro? - pitao je trljajući oči.

- Pogledaj. - pokaza Rebrov na dnevnik.

Satnik brzo pregleda zapisnik.

- Eto ti ga sad! Moramo na sasvim drugu stranu okruga! Eh, sudbo kleta...

Onišenko je pogledao Čmilja koji je spavao s licem ispod novina, nasmiješio se i tiho mu se prišuljao.

- Ustaj, vojsko! Natporučniče Čmilj, dvije izvanredne dužnosti! - glasno je zapovjedio.

Pospani Čmilj instinktivno je skočio u stav „pozor“, bacivši jedinu neoštećenu stolicu i slučajno srušivši pepeljaru punu opušaka. Ali brzo je došao k sebi. Narednik Kostjuškin skočio je prestrašen zajedno s njim.

- Dođavola, Onišenko! Jednom ćeš me koštati buduće djece.
- Čmilj je gundao od nezadovoljstva.

- Zašto djece? - pitao je satnik smijući se.

- Zašto, zašto... - oponašao ga je Čmilj. - Jer... Znaš kako na psihu utječe...

- A-a-ah..., - razvukao je Onišenko i dodao: - Pa, „nadređeni koji ne zlostavlja gubi svoj šarm“. To su tvoje riječi, zar ne?

- Pa da, to se naziva „čak i pričalac zadrijema kad ga se ne ponuka“.

U dežurnoj sobi je postalo malo živahnije. Dok je Onišenko razgovarao sa Čmiljom, stigla su još dva operativna službenika i vozač.

- U redu, idemo. - rekao je satnik napuštajući dežurnu sobu.

- Sretno. - poželio im je Rebrov.

Nakon što je operativna skupina otišla, Čmilj je bauljao po sobi poput medvjeda koji se probudio usred zimskog sna. Šutnuvši drlog od stolice, promrmljao je:

- Taj Onišenko... niti glode niti drugom daje. Na kojem dijelu mi prekinu san, zlikovac...

- Sjedni za pult, a ja ću skuhati kavu. - rekao je Rebrov pogledavši natporučnika.

Čmilj je odustao od svoje „zanimacije“ i tromo sjeo na stolicu tražeći okolo nekoga na koga bi se istresao. Rebrov očito nije bio pogodan za to. Imao je viši čin, a osim toga bio je i dobar čovjek koji se uvijek ponašao ljudski, za razliku od Onišenka. Čmilj je bacio

pogled preko sobe. „Možda da upadnem u majmunarnicu“ - pomislio je odmarajući pogled na ćeliji. Ali iznenada je Kostjuškin ušao u sobu vrativši se iz zahoda. A Čmilj je našao idealnu metu za ispuhati se. Složio je strogo lice i, iskorištavajući činjenicu da je Rebrov bio u drugoj sobi, bahato naglasio:

- Naredniče Kostjuškin, zašto je smeće u dežurnoj sobi? - pokazao je prstom na razbacane opuške na podu i naredio: - Brzo u ruke metlu i urediti teritorij!

- Zašto ja? Jesam li ih ja razbacao? - Odgovorio je Kostjuškin sličnim nadmenim tonom.

Čmilj je zanimemio o iznenađenja.

- Vidi ti ovu današnju mladež! Kako se usuđuješ tako razgovarati s višim po činu?!

- Ma daj, Čmilj! Šta si na mene navalio? Sam si srušio, sam pometi.

- Šta, šta?

Natporučnik se počeo polako dizati od stola. Gledajući njegovu impresivnu figuru, Kostjuškin se čak i zgrčio, jer se nije posebno isticao po muskulaturi. Tako, kad se Čmilj prijeteći pridigao sa svojom pozamašnom visinom, narednik se više nije igrao s vatrom te je salutirao u stavu „pozor“.

- Metlu u ruke, očisti teritorij!

Upravo je tada nestao iz vida da pribavi alat potreban za čišćenje. Čmilj je zadovoljno cmoknuo usnama, sjeo i promumljao:

- Tako, tako...

Kad je Rebrov donio kavu za svu trojicu, natporučnik je držao predavanje Kostjuškinu kako treba ispunjavati zapovijedi dok radi u miliciji. U međuvremenu, Kostjuškin je pomeo posljednje čikove, pogledavajući poprijeko Čmilja s nezadovoljstvom.

- Ah, čistite sobu! Dobri momci! - Rebrov ih je pohvalio. - OK, prigrizimo.

Bojnik je izvadio veliki sendvič koji je brižno pripremila njegov supruga i izrezao ga na tri dijela.

- Evo, večera je poslužena.

Pijuckajući vruću kavu, Čmilj je ublažio svoj agresivni ton.

- Dakle, kava - bacio je pogled na sat - u 20 minuta poslije 3 je rajski užitak! Kostjuškine, trebao bi cijeniti trenutke mladosti! Gdje bi još mogao piti ovakvu kavu u 3 ujutro, blizu onih egzotičnih pojedinaca, - Čmilj pokaza prema „majmunarnici“ - s takvim posebnim primjesama raznih aroma?

Rebrov se blago nasmiješio, već predosjećajući na što Čmilj cilja. A ovaj je nastavio pretjerivati:

- Zamisli, sjediš i piješ crnu kavu u tako mračnoj noći (šteta što nije petak 13.), pod svjetlošću punog mjeseca među crnim crncatim oblacima, dok vampiri i vukodlaci uznemiruju grad svojim dugim zavijanjem...

U tom je trenutku zaista pas zavijao negdje u blizini. Kostjuškin je umalo ispustio šalicu. Međutim, rekao je naglas:

- Aha! Sad ćeš pričati o vampirima... Zaboravio sam kod kuće šubaru da mi prekrije uši i da ne čujem tvoje gluposti.

- Ja?! Gluposti?! Nikada! Rebrov mi ne dopušta lagati. - i nastavio je zloslutnim glasom: - Prije dva mjeseca, u susjednom selu nedaleko odavde, vampir je umro pod vrlo čudnim okolnostima. Zvao se Ljuka. Da si posjetio njegovu kuću i posebno njegovu malu šupu... umro bi od užasa! Čak ni operativni veterani par tjedana nisu mogli spavati nakon što su bili tamo, jer stalno su pred sobom vidjeli Ljuku. Zamisli: veliki stol za rezanje, krv, crijeva, smrad, deset oderanih leševa visi...

Kostjuškin se, budući da ga se priča već dojmila, zagrcnuo kavom. Počeo je kašljati i pojurio u toalet.

- E-e-e! - Čmilj mahnu rukom. - Šonjavac!

- Pa, s deset leševa si pretjerao. - rekao je Rebrov. - Za ovog bi lika jedan jedini bio dovoljno učinkovit.

- Ma samo sam ga želio malo zagolicati po živicima. - nasmejao se Čmilj.

U tom je trenutku odjeknuo oštri, zaglušujući telefonski poziv. Čmilj i Rebrov istodobno su se trgnuli.

- Da, brate, svi imamo slabe živce! - Rebrov je kazao nacerivši se na takvu reakciju i uzevši slušalicu.

- Bojnik Rebrov, dežurni časnik, petnaesti odjel.

- Dolazite odmah! - drhtavi glas starice čuo se s druge strane. - Ovdje... ovdje... se puca..., nešto se događa, dječak plače...

- Samo trenutak. Molim vas, dajte mi svoje ime i prezime, adresu...

Bakica je počela govoriti neujednačeno, nervozno, cijelo vrijeme ponavljajući da se nešto dogodilo s druge strane zida, da dijete plače i da bi milicija morala hitno doći. Na nekoj tajanstvenoj razini staričina uznemirenost je prešla i na Rebrova. Nešto se stisnulo u njemu. Ali bojnik se nastojao hladnokrvno držati dok je pojašnjavao sve detalje situacije. To je morao učiniti po propisu, iako je vrlo dobro shvaćao koliko su se glupima i apsurdnima ova pitanja činila onom koji je na vezi. Osoba je bila u šoku, a netko ju je pitao za ime. Ali, s druge strane, netko je morao zadržati prisebnost kako bi razmišljao razumno i bistro, bez obzira koliko napeta bila situacija, jer bi bilo kakva panika samo pogoršala stres.

Nakon nekoliko minuta bojnik je napokon razjasnio stvar. Telefonski poziv uputili su susjedi koji žive u istoj privatnoj kući sa žrtvama. Stari braćni par se probudio jer su čuli zvukove slične pucnjima. Poslije je krenulo malo vike, meteža, dječjeg plača. Pa su telefonirali miliciji.

Rebrov se pokušavao prisjetiti. Adresa se činila poznatom. I odjednom se sjetio... Naravno! Dok je Rebrov još bio u Operacijama upoznao je vlasnika te kuće. Potonji je bio prilično dobar čovjek, koji je radio u uličnoj patroli kao dobrovoljac i jednom je pomogao operativcima da pritorite okorjelog kriminalca. Sada je imao privatni posao i živio je zajedno sa suprugom, desetogodišnjim sinom i vremešnom majkom. On i njegova supruga prodavali su

odjeću na lokalnoj tržnici. Nisu bili ni siromašni ni bogati, jednostavno su zarađivali dovoljno za život. Čovjek nije pio alkohol i nije pušio. Imao je neki zdravstveni problem, nekakav čir, što li... Ne, pijana razmirica bi mogla biti bilo gdje, ali ne u toj kući.

Rebrov je postao napet. Nejasni, neobjašnjivi osjećaj nemira rastao je poput snježne grude. „Ne, nešto nije u redu, tamo se dogodilo nešto zaista ozbiljno. Treba žurno poslati operativnu grupu. Čekaj malo...“ Grupa je bila na drugom kraju okruga. Rebrov je računao vrijeme: dok bi ih on obavijestio, dok bi oni stigli, već bi moglo biti kasno. Prekasno!!! Rebrov ni sam nije znao zašto je bio toliko siguran da operativci neće stići na vrijeme. Ali na podsvjesnoj razini osjećao je da se nešto mora učiniti smjesta i vrlo brzo. Bojnik je skočio na noge i pohitao u susjednu sobu uzeti jaknu.

- Kome je još teško... - Čmilj nije stigao završiti, kada ga je Rebrov prekinuo na pola rečenice.

- OK, Čmilj, hitno priopći zabilježenu adresu operativcima. Neka krenu tamo što prije!

Postajući svjestan težine čitave situacije, Čmilj je upitao:

- Dovraga, što se dogodilo?

- Baka je čula pucnjavu i tučnjavu iza zida... Ta je kuća dvije ulice odavde... Jesi li za osvježavajuće trčanje? - Rebrov je pokušao govoriti više-manje opušteno, ali u tome nije bio baš dobar.

- Svakako - rekao je Čmilj u nedoumici slegnuvši ramenima.
- Što je s podjelom dužnosti?

U tom je trenutku narednik ušao u dežurnu sobu.

- Noću vam na pamet padaju zanimljive ideje! - rekao je Kostjuškin smijući se, shvativši ovu scenu kao šalu.

- Kostjuškine, ostat ćeš na telefonu. Čmilj, odmah nazovi operativce!

Rebrov je požurio po odjeću, Čmilj počeo nazivati dežurnu operativnu skupinu.

- Što se dogodilo? - uzbunio se Kostjuškin.

- Službenici milicije ne spavaju stalno po noći, već i rade s vremena na vrijeme. - sarkastično je rekao natporučnik. - Šta gledaš? Ispuni zapovijed!

Kontaktirao je operativce i objasnio im situaciju.

- A šta, ostat ću ovdje sam?! - Kostjuškin je napokon razumio, a oči mu se raširile. - Nije u skladu s propisima!

- Ali zašto sam? Imaš ovdje toliko sugovornika! - Čmilj je zlobno kimnuo glavom u smjeru „majmunarnice“ navlačivši jaknu. - Jedan bolji od drugog.

- Propisi to ne dopuštaju! - Kostjuškin se maksimalno potrudio svoj strah prikriti histerijom.

- Slušaj, mlakonjo! - Čmilj je zgrabio narednika i snažno ga protresao. - Prestanite trubiti istu melodiju: „Propisi, propisi“... Smatraj ovo izvanrednom situacijom. Shvaćaš?! Rebrov i ja ćemo se vratiti brzo. Sjedit ćeš ovdje i bit će ti skroz dobro. Bojiš se kao tetkica?!

Posljednja rečenica djelovala je otrežnjujuće na Kostjuškina. Rebrov se, nakon što se obukao, pojavio baš u tom trenutku.

- U redu, idemo. - zapovjedio je provjeravajući pištolj u pokretu. - Kostjuškine, zatvori vrata nakon što odemo.

- Da nazovem nadređene ako bude hitno? - narednik je promrmljao sa zaprepaštenjem.

- Ni slučajno! - zaprijetio je Čmilj. - Zašto bez veze uznemiravati ljude u pola četiri ujutro? Možda je tamo sve u redu, možda su susjedi krivo čuli... Zavirit ćemo i vratiti se. Jasno?!

- Jasno. - promrmljao je izgubljeni Kostjuškin.

- Ne čujem te!

- Jasno, gospodine natporučniče! - povikao je.

- Tako je već bolje. - Čmilj je zadovoljno izjavio.

- Gubite vrijeme na sitnice. Idemo, brže! - Rebrov je požurivao natporučnika.

Vani je bilo prilično hladno. Puhao je štipajući sjeverac. Tlo je bilo blago zaleđeno. Nikoga ne bijaše u blizini. Rebrov i Čmilj trčali su ulicom kroz uspavane sive stambene zgrade od devet katova. Njihovo je gaženje glasno odjekivalo čitavom četvrti, ali rijetki su ga čuli. Svjetla na prozorima su već bila ugašena, a stanovnici mirno spavahu pred zoru u svojim ugodnim krevetima, uživajući u slatkim snovima.

Čmilj je trčao ispred i tako razgovarao s bojnikom.

- Nemoj toliko brinuti! Možda je baba krivo čula. Ili su djeca bacala petarde. Bio sam mlad i znam kako to ide.

- Kužim... pazi ovog „starkelju“. - rekao je boжник zadihano.

Rebrov je pomalo zaostao. Pokušavao je što brže trčati. Tijelo mu se raspadalo od užasne boli, a sa svakim drmusanjem osjećao je u žarenje u jetrenim. Noge su mu bile slabe. U ušima mu bijaše šum, a u glavi magla. Ali Rebrov je i dalje nastavio trku, tako mukotrpnu za njega, kao da nije svladavao dvije gradske ulice, već cjeloživotnu udaljenost.

Čmilj se okrenuo. Gledajući koliki je napor Rebrov ulagao u prevaljivanje zadane udaljenosti, srce mu se stisnulo. Natporučnik je smanjio brzinu i poravnao se s bojnikom.

- Slušaj, zašto mahnito trčimo?! Hajdemo malo šetati. Starica je možda imala noćnu moru, a mi kao idioti žurimo na spoj s njom u pola četiri! - i onda duhovito doda: - Jesmo ti i ja neki gerontofili ili što? Ja osobno sam strogo tradicionalne seksualne orijentacije.

- Trči naprijed! - graknu Rebrov.

- Naprijed je naprijed... Nemam ništa protiv. - Čmilj je ironično je nastavio: - Eh, neka bude tako! Uostalom, kako se ono kaže, sve u životu treba isprobati... Ej, što kad bih ja sam posjetio

bakicu? Saznao bih što i kako, a ti bi pričekao u odjelu dok ja s njom ne riješim stvar...

- Život nije samo u pivu i keglama... - Rebrov je pokušao isto tako odgovoriti šalom, gušeći se od brzog trčanja.

Blok deveterokatnica odjednom je bio iza njih. Započeli su labirinti malih privatnih kuća.

- Ku'ćeš ti, Čmilj? - Rebrov je dozvao natporučnika.

- Zašto? Ulica je s ove strane! - pokazao je.

- Ne... tamo. - mahnuo je boжник i počeo trčati naprijed, pokazujući put.

Probuđeni topotom nogu, psi su počeli uznemireno lajati cijelim susjedstvom. Napokon se pojavila željena ulica i tražena posljednja kuća na uglu, smještena na križanju. Rebrov je pritrčao vratašcima i zaustavio se, naslonio se nad njih pokušavajući doći do daha. Čmilj se također sagnuo naslonivši ruke na koljena i hvatajući zrak.

- Nije te lako pratiti. - rekao je teško dišući.

Čmilj je podigao pogled na bojnika koji je umuknuo poput ribe. Rebrov se ukipio, prestao disati i zagledao se u nešto unutar dvorišta. I da nije podigao ruku gestikulirajući „pažnja!“, Čmilj bi stvarno pomislio da je umro. Na bočnom i prednjem prozoru kuće gorjelo je svjetlo, vjerojatno u jednoj te istoj sobi. Sjene ljudi pojavile se iza zavjese.

Rebrov je šutke otvorio vratašca i ušao u dvorište zajedno sa Čmiljom. U malenoj tamnoj lokvi ležao je mrtav pas. Čmilj je čučnuo i prstom dodirnuo ljepljivu tekućinu. „Krv“. - kimnuo je glavom potvrdno.

- Priđi s lijeve strane. - šapnuo je boжник pokazujući na bočni prozor.

Čmilj je ponovno kimnuo. Sagnuvši se i čineći kratke brze korake uz puste pomoćne građevine, stigao je do niske ograde koja je odvajala dvorište od malog cvjetnjaka u blizini kuće, okrenut

licem prema bočnom prozoru. Unatoč svojoj impresivnoj figuri, natporučnik je gotovo nečujno preskočio ogradu i nestao u mraku.

Rebrov je obrisao znoj sa čela i izvukao pištolj iz futrole, otpustio osigurač okidača i približio se vratima. Srce mu je udaralo u prsima odzvanjajući cijelim tijelom. Dah mu se ubrzao. Ruke su mu drhtale od brzog trčanja i ekstremnog naprezanja. Grlo mu je presušilo. Uhvatio je kvaku i lagano povukao vrata. Potonje bijaše lako jer se ispostavilo da su vrata otključana. Rebrov ih malo odškrinu, što je nježnije mogao, i nečujno uđe u kuću. Krećući se prema mraku gotovo po dodiru, naletio je na nešto mekano i pažljivo čučnuo. Na slabašnoj zruci svjetlosti koja je dopirala ispod vrata susjedne sobe razabrao je staričinu ruku. Osjetio je puls. Nije ga bilo, iako tijelo bijaše još uvijek toplo. „Očito je gospođa prva napadnuta“. - zabljesnulo je Rebrovu u glavi. - „I to sasvim nedavno...“ Bojnik je prekoračio leš stisnuvši čvršće dršku pištolja i počeo se bešumno kretati prema tračku svjetlosti.

Došavši do susjednih vrata, opet ih je polako povukao. Ova je soba bila do one tražene. Svjetlo je bilo upaljeno u susjednoj prostoriji s lijeve strane. Baš odatle se čuo dječji plač. Nečovječni muški glasovi zahtijevali su novac. Dopirali su zvuci tihih udaraca i stenjanja. Rebrov je čučnuo kraj vrata i pažljivo provirio. Dva naoružana razbojnika u crnim maskama tukla su vlasnika kuće koji je ležao na podu zavezan, te zahtijevali da im pokaže mjesto na kojem drži novac. Jedan od njih imao je automatsku pušku obješenu preko ramena, drugi je u ruci držao pištolj. Treći razbojnik stajao je s lijeve strane držeći sjekiru i promatrajući radnje svojih pajdaša. Iza njega je bio dječak privezan za radijator pored prozora. Tužno je plakao skretavši pogled od straha. Žena je ležala desno na kauču, vezana lanenim užetom i zapušenih usta.

Rebrov je mahnjito pokušavao smisliti što dalje. Ali odjednom je razbojnik s automatskom puškom uhvatio čovjeka za kosu i, pokazujući na dijete, viknuo: „Gledaj, đubre!“ Dao je znak svom prijatelju, a ovaj je zamahnuo sjekiru na djetetovo krhko tijelo. Dječak je zaglušujuće zacičao...

Rebrov kao da je pukao. Bez trenutka razmišljanja zatrčao se izvikujući neke standardne fraze, čak ne čuvši vlastiti glas. Jedina misao koja mu je mahnjito pulsirala umom bila je spasiti

dijete pod svaku cijenu. U tom je trenutku osjetio kao da ga je probila blistava vruća zraka straga kroz potiljak. Činilo se da mu je eksplodirala u tijelu, stvarajući mnoštvo žmaraca poput moćnog pražnjenja električne struje. Od tog trenutka Rebrovjev obrazac percepcije u potpunosti se promijenio. Misli nestaše. Zavladao su bistrina i apsolutni mir. Činilo se da je vrijeme usporilo.

Vidio je pištolj uperen u sebe, ali straha nije bilo. Postojala je samo bistrina uma i hladna namjera. Vid mu je bio neobično koncentriran i jasno je fiksirao izletjeli metak iz cijevi razbojnikovog oružja. Rebrov je mehanički skrenuo glavu s putanje leta metka. I tek nakon toga vidio je kako vatra frca iz okrugle cijevi.

Bacio je pogled na svoje desno rame. Čudno, ni Rebrovljeva odjeća, čak ni koža, već samo rameni šav bijaše rastrgan od metka. Mehanički je stisnuo okidač. Sljedećeg trenutka je metak probio njegova protivnika točno kroz ciljnu točku koju su mu odredile oči. Djelujući gotovo automatski, Rebrov je skočio, nevjerojatno za svoje godine, prema razbojniku sa sjekirom i udario ga po prsima lijevom nogom, kao da cijeli život vježba orijentalne borbene tehnike. Njegov je protivnik teško udario u zid, a zatim se odbio od njega poput lopte i pao na pod, ispustivši sjekiru.

Rebrov je okrenuo glavu malo udesno. Treći razbojnik, pustivši čovjekovu kosu, već se pridizao i usmjeravao automatsku pušku prema bojniku. Rebrov je djelovao hitro, lako i suvislo, kao da je te pokrete uvježbavao godinama, sve do automatizma. Pištolj je uperio postrance i isturio desnu nogu. Nastavljajući dalje s pokretima, u polučučnju je okrenuo čitav torzo i zadao snažan udarac lijevim laktom iza uha gangstera. Bandit se srušio u nesvijesti, pavši ravno na vlasnika kuće. Rebrov je prebacio pištolj u lijevu ruku, a pušku podigao desnom. U tom je trenutku nešto zanimljivo uhvatio perifernim vidom.

Bojnik je okrenuo glavu. Dublje u susjednoj sobi, blizu vrata gdje je maločas stajao, vidio je prozirnu sjajnu siluetu. Njezine su značajke postajale jasnije i vidljivije, a na kraju se pojavilo lijepo lice. Njegov pogled prodirao je duboko u dušu bez ikakvih zapreka, osvjetljavajući njezine najskrivenije slojeve svojom svjetlošću. Rebrov je smatrao da se ne može oduprijeti snazi ovog pogleda, niti

se mogao okrenuti od njegove predivne, ugodne i prijazne privlačnosti koja mu je radovala srce.

Međutim, u sekundi, na Rebrovljevo neizrecivo zaprepашtenje, njegov je periferni vid djelovao na način kao da gleda ravno u ono što se događalo postrance. Rebrov je u najsitnije detalje razabrao kako se prozor rasprsnuo na komade, kako je cjepanica uletjela u sobu razbivši okvir prozora, i kako se nakon toga unutra strovalila snažna figura natporučnika Čmilja. Čudivši se svojoj neobičnoj viziji bojnika je jedva odvratio pogled s blistavog lica i pogledao prozor koji se, začudo, činio netaknutim. Ali odjednom se staklo doista razbilo na komade, a prizor zabilježen Rebrovljevim umom točno se ponovio u stvarnosti. Čmilj je uletio u sobu poput uragana. Ali vidjevši bojnika živoga i neozlijeđenog, kao i razbojnika kako leže oko njega, ostao je zatečen. Prevladavši brzo svoju utrnulost, natporučnik je krenuo banditima vezati ruke.

Rebrov je bio u istom stanju apsolutnog mira. Opet je bacio pogled prema susjednoj sobi, koja je najviše privlačila njegovu pažnju. Ali soba je već bila prazna i zjapeći tamna. Samo se slabašno rasipajuće svjetlo lagano udaljavalo svjetlucajući iz hodnika. Rebrov ga je krenuo slijediti bez oklijevanja.

Svijet je mijenjao svoje obrise svakim njegovim korakom. Što se dalje Rebrov udaljavao od jarkog svjetla, to je prostor oko njega postajao fokusiraniji i stisnutiji. Ušavši u tamu hodnika, činilo se da uranja u lagano rotirajući tunel. Okrugli „zidovi“ i „pod“ bijahu u bezobličnom stanju. Točnije rečeno, „zidovi“ i „pod“ bili su pojmovi iz Rebrovljeve prošlosti. Sad je vidio nešto poput oblikom različitih nakupina atoma i molekula različitih konfiguracija i prigušenog svjetla, koji su mijenjali svoj oblik, kao da su živi i kopirali su otiske njegovih koraka. Rebrovljeva je ruka slobodno prodirala u „zidove“ ove mase. Iako se ispostavilo da njegova ruka nije ruka, nego strujeći tok raznobojnih energija obavijen istim osnovnim česticama kao i „zidovi“ hodnika te „pod“.

Sprijeđa je vidio neobično grupirane atome i molekule pomiješane s raspršenim svjetlom ugaslih energija. „Starica“ - sinulo mu je u glavi. Lagano blještavilo okruživalo je njezino tijelo. U predjelu glave, u samoj njenoj sredini, zlatnocrvenkastom svjetlošću pulsirala je želatinasta masa. Mali, zasljepljujuće jarki

ugrušak lebdio je iznad tijela. Rebrov je nekako shvatio da su taj ugrušak energije i pulsirajuća želatinasta grudica jedinstvena cjelina koja čini samu bit čovjeka koji živi u tjelesnoj ljusci. Činilo mu se da je to malo zračeće Nešto zaista živo, vječno stvorenje. Osjetio je njegov nevidljivi pogled na sebi, skupa s napetošću i nekom boli koja tišti dušu. I bez ikakvih riječi je razumio što je to bilo. „Svi su živi, živi“. - izgovorio je bojniki u svom umu. Stvorenje je sigurno opazilo njegove misli. Zasjeo je mekanom, nevjerovatno toplom igrom boja, duplicirajući ove nijanse na želatinastu smjesu i ostavljajući sličan umirujući i prijatan osjećaj u Rebrovljevu srcu. I odjednom je Rebrovu sinulo da smrt kao takva ne postoji!

Ta ga je spoznaja zaprepastila otvorivši vrata dotad nepoznatog svijeta, ali opet više nego stvarnoga svijeta vječnosti, ispunjavajući mu život potpuno novim osjećajem postojanja. Izašavši napolje, Rebrov se našao u pomalo poznatom svijetu, ali istodobno potpuno različitom. Tokovi nabijenih čestica oprali su mu tijelo naletom prilično opipljive živuće snage koju ljudi nazivaju „vjetrom“. Te čestice prodrle su u tjelesnu ljusku i svojom energijom nahranile druge čestice, koje su svoju silu lančano prenosile na ostale, stvarajući osjećaj živosti i svježine u cijelom organizmu.

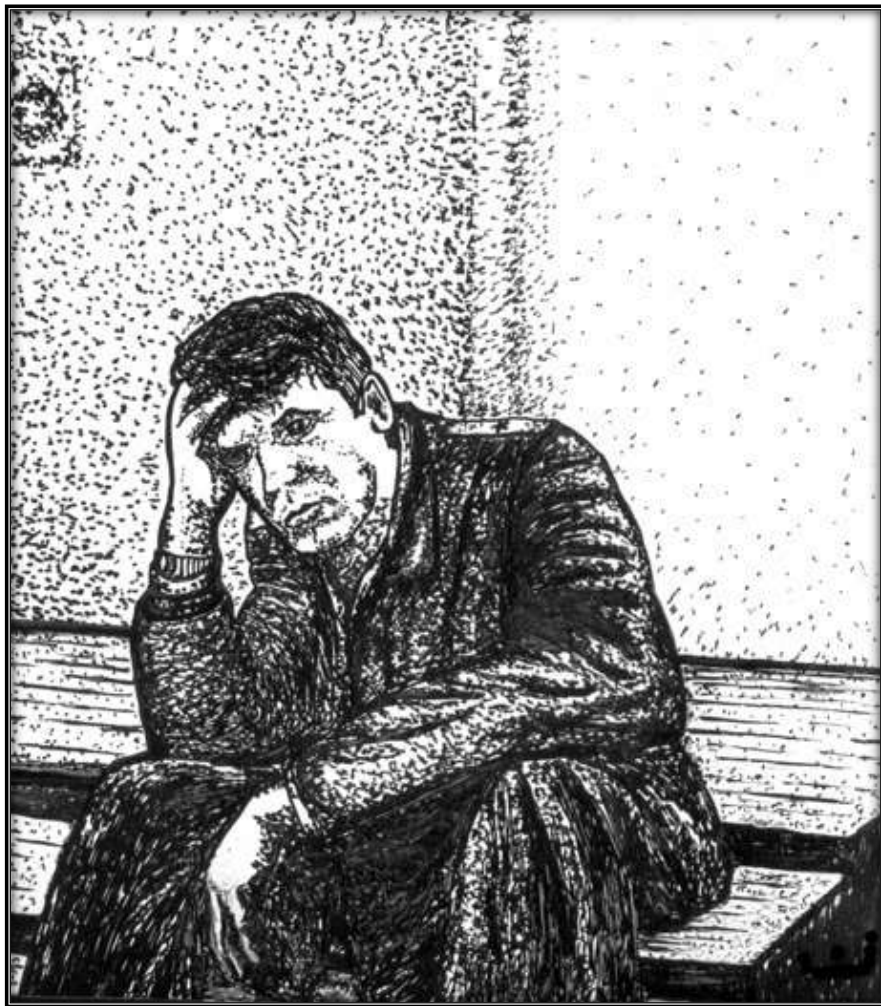
Svijet nikako nije bio obojen tamnim bojama. Svjetlucao je čudnjikavim svjetlom života koje Rebrov nikad ranije nije primijetio. Sve je okolo blistalo šarolikim bojama. I nije bilo podjele na žive i nežive stvari. Sve je živjelo na svoj način, kretalo se, objedinjavalo, poprimalo neponovljivi opseg nijansi, razdvajalo se na zasebne pulsirajuće tonove, neobično izmjenjivalo svoja stanja...

Zapanjen viđenim, Rebrov je čučnuo na rubu trijema. I tek tada je primijetio da vidi na čudan način, poput kameleona. Njegov se vidokrug znatno proširio. Mogao je promatrati gotovo sve što se nalazilo gore, dolje, straga i bočno, ne okrećući glavu. Samo mala zona smještena iza i dolje ostala mu je nevidljiva. Da bi vidio taj dio prostora, morao je malo okrenuti glavu. Rebrov nije shvaćao što mu se dogodilo s vidom. Zatvorio je oči, prekrivio ih rukom. Ipak, iako su mu kapci sada bili sklopljeni, Rebrov je čudom vidio vlastitu ruku s prstima preko kapaka. Štoviše, sve je oko sebe vidio kako se događa bez smetnji.

Šokirani Rebrov maknuo je ruku s lica i pogledao je. A onda je otkrio i druge iznenađujuće sposobnosti svojega vida. Što je više fokusirao pažnju na vrh prsta, što mu je pogled dublje uranjao u nj, opseg vidljivosti mu se mnogostruko povećavao, kao kroz povećalo. Iako je Rebrov istodobno osjećao da ruku drži na istoj udaljenosti od očiju. Vidio je strukturu obrisa prstiju u najsitnije detalje, u obliku neobičnih labirinata. Nalikovali su na pustopoljinu s nepravilnim jarcima i ravnim brežuljcima. Još se jedan nevidljivi svijet krio iza ovoga zagonetnog reljefa. Ružičasta masa obavila je račvasta usta gipkih plavkastih cijevi. Ove potonje snažno su pulsirale, žestoko gurajući tokove crvene tekućine duž svojih zamršenih prolaza s ogromnim unutarnjim pritiskom. Ali u ovom nevjerojatno živahnom svijetu ipak je postojao još suptilniji svijet. Rebrovu se čak malo zavrtjelo u glavi od tako duboke koncentracije. Mehanički je preusmjerio pogled sa svog prsta, a vid mu se ponovno defokusirao, vraćajući mu prst u uobičajeni oblik.

Pokušavajući doći k sebi Rebrov je preusmjerio pozornost na zvukove. Tamo se također suočio s jedinstvenim fenomenom. Zvukove nije čuo kao inače, već ih je osjećao cijelim svojim tijelom. Bojnik je nove talente svog tijela počeo istraživati s neskrivenom znatiželjom. Prvo je osjetio lavež pasa. Činilo se da su ovi valovi živuća samostalna sila sa svojom zalihom energije. Nastajući i prolazeći kroz svoj krajnje kratak život, svojim vibracijama mijenjaju okolni prostor. Rebrov je osjetio kako elastični valovi pogađaju njegovo tijelo poput morskih valova koji se valjaju jedan za drugim, kako ga peru na način na koji silovita podzemna struja pere podvodni kamen. Osjetio je i druge, suptilnije zvukove, te životnu silu tih energija.

Rebrov se ushićeno počeo fokusirati na razne osjećaje. A tu mu se otkrila apsolutno čudesna slika svemira. Činilo se da sve šarene nijanse okolnog prostora nisu ništa drugo do raznih energija različitih valnih duljina. Nadalje, svi živi i neživi objekti su doista bile energijske čestice koje stvaraju specifične valove. Njihova raznolikost i interakcija bili su impresivni. Valovi su bili nositelji raznih snaga i energija, kretali se svojom brzinom, jedni druge pojačavali međusobnim susretom u prostoru, odražavali, bivali apsorbirani ili se pretvarali u drugu energiju. Promatrajući čitavu ovu veličanstvenost, Rebrov je neočekivano otkrio još nešto

*Crtež Anastasije Novih
„Major Rebrov“*

zapanjujuće: ovaj život neće završiti! U njemu ne postoji pojam „smrti“. Energije koje predstavljaju samu suštinu života su se jednostavno prebacivale iz jednog stanja u drugo mijenjajući oblik. Postojale su vječno!

Ta su otkrića Rebrovu oduzela dah. Preplaviše ga čudesna radost i bezgranična ljubav prema svemu što postoji. Želio je zagrliti cijeli svijet i potpuno se rastopiti u njegovu zapanjujućem skladu. Obuzet nadahnućem, Rebrov oduševljeno pogleda golemo prostranstvo noćnog neba koje je blistalo sjajnim zvijezdama. Odozgo je osjećao zvukove koje nikad ranije nije čuo. To zapravo nisu bili zvukovi, već neka simfonija koja je sve zvukove složila u jednu ljupku melodiju ili općinjavala uši zasebnim zvukom veličanstvenog sola. Ova je glazba očaravala svojim nježnim nijansama, neobičnom unutarnjom ljepotom.

Rebrov je uživao u skladnim zvucima svemira. Jasno je osjećao neku unutarnju nerazdvojnu vezu između sebe i divnog univerzuma. Imao je osjećaj da zna točno gdje se što nalazi: gdje je bila usijana zvijezda, gdje planet, gdje je jednostavno bilo svjetlo davno transformirane energije nekog ugaslog oblika. A u određenim tamnim zonama svemira jasno je osjetio postojanje galaksija i planeta nevidljivih ljudskom oku, sa savršeno stvarnim i sličnim prototipom života. Rebrov nije osjećao samo svoje jedinstvo sa svemirom, nego neku neobjašnjivu povezanost svakog atoma svoga tijela sa svakim elektronom nebeskih tijela. Na nepoznatoj razini svoje svijesti shvaćao je da ako bi ostao u ovom zapanjujućem stanju dubokog prodora u misterije svemira, otkrit će mu se na kraju nešto potpuno nezemaljsko. U tom se trenutku osjetio jako loše. Činilo se da će se svakog trenutka onesvijestiti. Rebrov je spustio pogled prema zemlji nastojeći doći k sebi.

Stigla je operativna skupina. Ljudi su se počeli vrzmati na ulazu. Rebrovu su nosnice zahvatili mirisi krvi, baruta, benzina, mješavinu muških i ženskih parfema s oštrim smradom dežurnog odjela i desetak nekih karakterističnih kućnih mirisa. Stigla su vozila tužiteljstva, Odjela za organizirani kriminal i Hitne pomoći. Po dvorištu je počelo aktivno kretanje.

Rebrov je hladno promatrao uskomešane ljude. Izgledali su poput moćnih izvora raznih valova koji iz njih izlaze. Ti su valovi

brzo ispunjavali prostor oko kuće svojima energijskim vibracijama. Bojnik je prvi put vidio da čovjek zauzima puno veći volumen nego što je mogao zamisliti. Ljudsko tijelo izgledom je podsjećalo na roj sitnih pčela koje se kreću u raznim skupinama u svojim smjerovima. Taj roj atoma i molekula pomiješan s unutarnjim energijama bio je okružen neprozirnom maglom debelom oko dvadeset centimetara. Magla je odozgo bila prekrivena neobičnim sjajem od pola metra. A cijela ova čahura intenzivno je zračila energijama koje su okolni prostor ispunjavale nevjerovatnom brzinom.

Rebrova su potapšali po leđima, pitali ga nešto, a odgovarao je ne odvlačeći svoj unutarnji pogled od promišljanja onoga što se događalo. Liječnik mu je prišao i pitao je li ranjen. Bojnik se okrenuo i obratio pozornost na ovog čovjeka. Zapravo je pitanje shvatio mnogo brže nego što ga je čovjek uspio izgovoriti. Istovremeno je Rebrov opazao i druge, puno snažnije misaone valove, kao da različiti ljudi govore unutar liječnika o potpuno oprečnim stvarima, s očitom prevagom negativnih. Bojnik je osjećao liječnikove misli tako izrazito, kao da se sve događalo u njegovoj glavi.

Napokon, metežu je došao kraj. Rebrov je poslan kući od strane nadređenih. Ušao je u milicijski terenac zajedno s drugim kolegama, koji su se dobrovoljno javili da ga prate. Motor je jedva počeo brujati, kad se bojnik prebacio na drugu percepciju. Pozornost mu je privukao pogonski motor. Čudno, ali Rebrov je promatrao što se događa unutar njega. Jasno je vidio kako je svjetlacavi benzin prskao i miješao se sa zrakom, kako je iskra tu smjesu palila, kako se događala eksplozija. Sila eksplozije potiskivala je klip, ovaj je prenosio energiju na radilicu. Kroz radilicu je energija letjela u kotače, a kotači su se okretali prianjajući uz asfalt. I činilo se da bi pretvorena energija, koja je pokretala terenac, trebala približavati Rebrova njegovoj kući, ali začudo, umjesto toga osjetio je kako se kuća približava njemu.

Bojnik je promatrao cijeli taj zagonetni svijet s neskrivenim iznenađenjem. Činilo se da je postao dvostruk. U jednu ruku je sve to za njega bilo novo, premda je s druge strane osjećao da je sve ovo već vidio: svemir, atome, valove. Taj mu je svijet bio poznat!!!

Iz predostrožnosti, Rebrov kolegama nije ništa rekao o svojim nevjerojatnim senzacijama da ga ne bi smatrali ludim. Iako je, gledajući stvarnu okolnu ljepotu preobraženog svijeta, negdje duboko u sebi shvaćao da bi se ljudski svijet zbog svojih emocionalnih prljavština i tjelesnih potreba trebao smatrati ludim.

Došavši kući, Rebrov je tiho ušao u svoj stan da ne bi probudio obitelj. Čak nije ni upalio svjetlo jer je savršeno vidio u mraku. Zapravo, nije bilo tame kao takve. Svijet se igrao višestrukim spektrom svjetlosti. Svaki bojničkov korak ili dodir bilo čega proizveo bi novi nalet valnih vibracija i njihove interakcije.

Rebrov je spremio kauč u dnevnoj sobi i legao ili, točnije, potonuo, poput nadjeva u lisnatom tijestu, u slično neobično okruženje atoma i molekula koji se kreću raznim putanjama. Osjetio je stanje blažene opuštenosti i pokušao zatvoriti oči. Međutim, čak i kad je sklopio kapke, i dalje je mogao vidjeti volumetrijsku sliku sobe sa svim živim pokretima „nepokretne imovine“. Rebrov se u sebi nacerio: „Kako da sada spavam?“ Nemajući ideju što činiti, počeo je istraživati prekrasan neovisan život svog stana. Kasnije, svi sinoćnji događaji počeli su se sami redati u njegovu umu, ali obrnutim redoslijedom. A jednom kad je njegova misao došla do zapanjujuće prodornoga pogleda lica svjetlosnog stvorenja, sjajni zasljepljujući bljesak se rasplamsao pred Rebrovljevim očima i on je duboko zaspao.

Bojnik se probudio kad je već bilo podne. Vid mu je bio uobičajen, kao i prije. Ipak, Rebrov se osjećao kao potpuno druga osoba, kao da se u njemu dogodio veliki pozitivni preokret. Začudo, tijelo ga uopće nije boljelo. Naprotiv, bio je pun snage, kao da je drugi put zakoračio u adolescenciju. Čitav mu je organizam postao lagan i snažan.

Nitko drugi nije bio kod kuće. Kći je otišla na fakultet; supruga je, najvjerojatnije, bila u kupovini. Zviždeći veselu melodiju, Rebrov je obavio tjelesne vježbe koje nije radio dosta

dugo. Podizao je prašinom prekrivene utege i otišao pod tuš u izvrsnom raspoloženju. Umivši se, i dalje pjevušeći, iz tube je iscijedio kremu za brijanje, kao i obično, te je počeo nanositi četkom za brijanje na svoju dvodnevnu dlaku. Odjednom se Rebrov vidio u zrcalu i ostao ukočen. Kosa mu je počela sijedjeti prije petnaest godina, a sada je bila mrka. Mreža malih bora je nestala s njegova lica. Podočnjaci i žutilo kože nestali su. Lice mu je neshvatljivo vratilo svoju prirodno zdravu boju. Ipak, glavne su bile njegove oči. Ne samo da su postale bogato smeđe, već su i odražavala takvu snagu i sjaj kakvi nisu bio svojstveni Rebrovu ni dok je bio mlad. Bojnik je sjeo na kadu, a zatim opet skočio i zurio u vlastiti odraz. Pokušavao je pojmiti: kakve su se metamorfoze dogodile njegovu organizmu? Ali onda se prestao mučiti takvim „sitnicama“. Napokon, to je bilo samo tijelo.

Završivši jutarnje procedure, Rebrov je otišao u kuhinju i po navici skuhao čaj. Otpivši gutljaj, začudo je osjetio pravu aromu i okus ove začinjene vode prvi put u svom životu. Probudio mu se zdrav apetit. Prekopavši gotovo prazan hladnjak, povadio je ostatke hrane, od njih napravio sendviče i počeo jesti sa zadovoljstvom. Prvi put nakon mnogo godina Rebrov je doručkovao s užitkom. Pjevušeći istu veselu melodiju, odjenuo se i otišao u okružni odjel izvijestiti o svomu „neovlaštenom junaštvu“.

Hodajući naučenom cestom kojom je išao nekoliko godina, Rebrov je bio sve sigurniji da je oko njega doista bio nevjerojatan svijet i da je on bio dio ovoga prirodnog čuda. Rebrov je hodao ne osjećajući vlastito tijelo. Okolne boje bijahu puno svjetlije i bogatije, kao da mu je blatnjavi kamenac otpao s očiju. Vidio je istinsku, živu okolnu ljepotu. Čuo je ptičji pjev. Čak je i u cvrkutima vrabaca uočavao nepretencioznu prepirku. Ovaj svijet je počeo shvaćati na neverbalnoj razini.

Rebrov je prišao autobusnoj stanici. Čekajući svoj autobus prvi put u životu obratio je pažnju na koru drveta u blizini. Tanke, elegantne krivulje izmjenjivale su se s debelim ispupčenim dijelovima, šarmantno se poigravajući kjaroskurom svake žile. A sve to skupa činilo je veličanstvenu zagonetnu sliku koja je izgledala kao tajanstveni labirint nacrtan nevidljivom rukom od korijena do samog vrha. Unutra je bio cijeli život, vani cijela

sudbina... Koliko se različitih događaja za druga stvorenja zbilo u blizini ovog drveta i zahvaljujući njemu...

Bojnik pomisli: „Da, svatko ima svoje mjesto u ovom životu. I svatko u ovom životu vječno stvara sudbonosni element... Čudno... Upečatljivo... A zašto su se te tajne postojanja otkrile baš meni?“ To mu pitanje naprosto nije moglo izaći iz glave.

U tom je trenutku stigao autobus, a vrata se otvoriše pred njim. „Dokaži“ - Rebrov je čuo neprirodno snažan vatreni glas mlade žene iza sebe. Bojnik se okrenuo, iz nekog razloga pomislivši da je upućeno njemu. Ali vidjevši zagrljeni mladi par koji nije obraćao pažnju na njega jednostavno uživajući u svoj sreći, malo se zbunio i ušao u autobus.

Rebrov se jedva stisnuo unutra da ne zapriječi izlaz i zaustavio se u blizini sjedećih starica koje mirno čavrljahu jedna s drugom. Riječ nepoznate djevojke odjekivala mu je u glavi. Odjednom je jedna od starica izgovorila rečenicu, kako se činilo Rebrovu, istom neobičnom intonacijom: „Bogu da...“ Bojnik je bio pomalo iznenađen takvom podudarnošću zvučnih frekvencija. Riječi su utonule u njegovo srce. Bez obzira koliko pažljivo nakon toga slušao njihov razgovor, više nije čuo ništa slično.

Rebrov je zbunjeno sišao na svojoj autobusnoj stanici. Riječi koje su izgovarali različiti ljudi same su se poredale u njegovoj glavi: „Dokaži Bogu da...“ Prolazeći pored kazališta, bojnik je po običaju bacio pogled na plakate i odmah im prišao. Među raznoraznim glupostima bila je neobično napisana rečenica „Da si čovjek“. Rebrov se okrenuo radi pokusa. Zatim je opet pogledao drečavi plakat. Momentalno je uočio iste riječi, kao da su te informacije u tom trenutku najvažnije za Rebrova. Protresao je glavu, pomalo zatečen svojim novim otkrićima, i nastavio svojim putem.

Ostala mu je samo kratka udaljenost od dvjestotinjak metara do okružnog Odjela, a na putu je bio i park. Rebrov je koraćao ležerno, razmišljajući o neobično sastavljenoj rečenici. „Dokaži Bogu da si čovjek... Dokaži Bogu da si čovjek. - bijahu riječi koje mu se vrtješe u glavi. Odjednom, zvonki dječji glas začuo se u blizini: „...i Bog će vjerovati u tebe“. Bojnik je zastao i čak se okrenuo od zaprepaštenja.

- Je li točno, bako? - brbljao je petogodišnji dječak veselo se smiješeći i drmajuci ruku svoje bake koja je sjedila na klupi u parku.

- Točno, točno, milo moje. - odgovorila je dirnuta starica i poljubila unuka u čelo.

*Crtež Anastasije Novih
„Dokaži Bogu da si čovjek,
i Bog će vjerovati u tebe“*

Ova scena i pogotovo ove riječi jednostavno su uzdrmale Rebrova duboko u duši. U glavi mu se odmah složila spremna rečenica: „Dokaži Bogu da si čovjek i Bog će vjerovati u tebe“. Nešto Postojeće komuniciralo je s njim kao potpuno živo biće. Dalo mu je odgovor na njegovo životno pitanje pomoću znakova. Odjednom je Rebrovu sinulo: uvijek je bilo ovako! To Postojeće nije se pojavilo niotkuda niti je nestalo, već je stalno bilo pokraj njega cijelog života. Ali budući da je bio pravi slijepac, nikada nije primjećivao tu potporu i znakove kojim ga je njegova Sudbina velikodušno obasipala. Sve je bilo tako jednostavno, mudro i jasno... „Dokaži Bogu da si čovjek i Bog će vjerovati u tebe...“

Rebrov je ušao u okružni Odjel i iznenadio se vlastitim novim otkrićima i zapažanjima. Dok su neki ljudi govorili o njegovoj sinoćnjoj akciji, činilo se da isprobavaju novu „masku“. Na situaciju su gledali kroz koprenu zavisti. Drugi su bili ponosni na sebe što rade s čovjekom koji uvijek pruža ruku u pomoć. Nekoliko drugih se radovalo blagodatima pozitivne statistike i nagradi koju su trebali dobiti za podređenog. Neki su se potajno još uvijek smijali bojniku, smatrajući ga „naivčinom“ i „glupanom“ koji je dobrovoljno „stavio svoje dupe pod vatru zbog obitelji nekog tamo trgovca“. A samo su pojedinci, budući da su bili njegovi pravi prijatelji, bili iskreno sretni zbog činjenice da je sve ispalo dobro i da je njihov prijatelj ostao živ i zdrav. Činilo se da Rebrov osjeća ljude iznutra. Na neki neshvatljiv način naslutio bi što zapravo misle. Činilo se da je od sto posto svih izrečenih čestitki samo deset posto u skladu s iskrenim, čistim namjerama. Preostalih devedeset posto doista je bilo u skladu sa zlim. Oh, ljudi, ljudi... Ipak, takva je okolnost Rebrova prije nasmijavala nego ljutila, jer je svaki od kolega vjerovao da za njegove misli zna samo on sam. Ali upravo u tome je Rebrov vidio globalnu prijevaru, osjećajući da je okružen uglavnom klonovima Ego legije, među kojima su rijetki pojedinci uistinu osvjetljeni istinom svoga duhovnog svijeta.

Rebrov je na život gledao iz drugoga vizualnog kuta. Prolazeći pored „majmunarnice“ pomislio je: postoji li stvarna

razlika između unutarnje suštine službenika Odjela i pritvorenika? Ne postoji, to su isti ljudi. Ranije je Rebrov zatočenike smatrao potencijalnim zločincima, otpadom društva, dok ih je sada prvi put gledao ljudskim očima. Bili su to isti ljudi, s dušom, unutarnjim svijetom, dobrim i lošim namjerama, nedostacima, slabostima. A vanjska razlika bila je samo u činjenici da su se jednom prepustili provokaciji svoje negativne strane, koja ih je zauzvrat neizbježno zaokupila stvorenim okolnostima. Napokon, nitko, uključujući osoblje Odjela, nije bio siguran od takve sudbine, jer je u pitanju unutarnja cjelovita bitka dobra i zla u svakom čovjeku.

Iznenadujuće, ljudi s krajnje zlonamjernim umnim stavom tog su dana izbjegavali Rebrova, kao da se boje prljati nečim svijetlim i dobrim te tako zatresti svoj odavno izabrani životni stav. Činilo se da u okružnom Odjelu nema mnogo takvih iznutra opakih, iako je također bilo malo iskrenih dobrih ljudi. Rebrov je većinu gledao kao ljude koji stoje na granici između dobra i zla. Skloni su napadima misli, ponašaju se poput pijanaca koji se njišu iz jedne krajnosti u drugu. Unatoč tome, ustrajno su se pentrali prema neutralnoj zoni, kao da se boje izgubiti iz vida taj važni životni orijentir. Ali ljudi nisu vidjeli volumetrijsku sliku kao Rebrov, koji je mogao shvatiti sve odjednom, jer su puzali ukrug.

Bojnik je sjeo u dežurnu sobu da napiše izvještaj, ali budući da su ga čestitari redovito ometali, uspio je završiti tek predvečer. Ljudi su ulazili jedan po jedan. Jednostavno se činilo se da nikad ne bi umorili od razgovora s njim. Pričali su svoje životne priče, šale, razne sitnice, samo da bi produžili boravak u blizini Rebrova. Navečer kad su šefovi otišli, u dežurnoj sobi se skupilo veliko bučno društvo. Ako su inače policajci žurili kući nakon posla, toga dana nitko nije želio otići. Svi su se smijali, zezali, razveseljavali bojnika i „blagoslivljali“ ga za nove podvige. Ljudi su jedni druge nadahnjivali vedrim smijehom, pronalazeći duševni mir. A najnevjerojatnije je bilo što te noći nisu pili, pa čak niti pomišljali na alkohol. Kao što kaže izreka: kad duša pjeva, tijelo u potpunosti uživa.

Rebrov se kući vratio iza ponoći. Odlazeći u krevet, još uvijek se nije mogao smiriti nakon današnjih bogatih dojmova. Osjećao je da se i dalje neprestano mijenja, premda nije imao vremena sve

pojmiti i objasniti jednostavnom logikom. Sada je naprosto vjerovao svojoj intuiciji. Rebrov je bio siguran – ona je o svijetu znala praktički sve. Dok je tog dana pisao izvještaj, njegova je intuicija sugerirala da su mu to posljednji izvještaji u okružnom Odjelu, iako je njegova logika tvrdila suprotno. „Dobro - pomislio je, - živi bili pa vidjeli“.

Sutradan je Rebrov trebao posjetiti svog liječnika-prijatelja radi još jednoga liječničkog pregleda. Osjećao se savršeno zdravim, ali ostaci njegove stare svijesti zahtijevali su dokaze da mu je tijelo u tip-top stanju.

Vidjevši koliko je boжник svježiji i naglo promijenjen, prijatelj je bio neizrecivo iznenađen. Pregledao ga je, palpirao mu jetru, izmjerio mu krvni tlak i... zbunjen slegnuo ramenima. Ne vjerujući vlastitim očima, liječnik je poslao Rebrova na druge kemijske testove, zamolio ga da prođe ultrazvučnu analizu, a zatim se vrati kroz nekoliko sati.

Boжник je tijekom ta dva sata bio zabrinut poput studenta na ispitu. Točnije, bilo je to njegovo vanjsko, površno „ja“, vezano uz njegovo staro uobičajeno razmišljanje. Dok je novo veliko „Ja“ steklo ogromnu unutarnju silu iz koje je upravo ta intuicija dolazila - ostala mirna. Stoga bi Rebrov, dok je razmišljao, ponekad hodao amo-tamo razbijajući glavu oko neizvjesne budućnosti, a ponekad bi bio nadahnut takvom smirenošću da bi svi strahovi nestali poput istopljenog snijega pod toplim zrakama žarkog sunca.

Jedva čekajući dogovoreno vrijeme boжник je požurio u bolnicu. Približivši se liječnikovim vratima zastao je. U mislima je odjednom ugledao siva vrata iz one privatne kuće, iza kojih ga je one noći čekala zlokobna neizvjesnost. Ali vizija je trajala samo sekundu. Na vlastito iznenađenje, Rebrov je lako nadvladao svoj usputni strah. Nešto dobro obuzelo je božnika iznutra i to nešto mu je omogućavalo vidjeti svijet u svijetlim bojama i uskladiti svijest

isključivo s pozitivnim valom. Rebrov je s povjerenjem otvorio vrata i zakoračio prema svojoj sudbini.

Njegov je prijatelj izgledao pomalo zbunjeno.

- Uđi... Tvoji su rezultati upravo stigli. Sjedni, molim te...

Liječnik je neko vrijeme proučavao papire uspoređujući podatke sa svojim prethodnim nalazima. Rebrov je šutke sjedio. Prema dugogodišnjoj navici operativnog časnika kradom je promatrao izraze na liječnikovom licu. Ovaj je trljao čelo, namještao naočale, zapanjeno podigao obrve i nešto usporedio sa zanimanjem. Pacijent je shvatio i prije stvarnog razgovora: ono što je za njega bilo najstrašnije, sada je gotovo.

- Slušaj, ništa ne razumijem... Izgleda da je sve u redu, sve se vratilo u normalu... Zdrav si kao bik. A sada mi reci kako si se liječio.

- Ma nikako. - slegnuo je Rebrov ramenima i dodao: - Jednom sam otišao kod vračare.

- Kod vračare?! Vjerojatno mlade i zgodne? - liječnik se zafrkavao. - A da me upoznaš?

- Sa zadovoljstvom! Ali njena adresa mi je kod kuće...

- Nema problema ako je kod kuće, strpljiv sam i mogu čekati... Dakle, što još mogu reći za tebe... - pokazao je rezultate liječničkog pregleda. - Kako kažu u narodu, ako čovjek zaista želi živjeti, medicina je nemoćna.

Nasmijali su se. Nakon što je riješio sva pitanja, boжник se na brzinu oprostio.

- Ne zaboravi adresu! - podsjetio ga je liječnik na kraju.

- Trudit ću se. - odgovorio je Rebrov, savršeno razumjevši da bi teško ikad udovoljio zahtjevu te vrste.

Trećeg dana Rebrov se donekle prilagodio novom stanju neobičnog viđenja svijeta. Činilo se da je sve ostalo isto, međutim, on je sve doživljavao drugačije, kao da je njegova svijest prešla određenu granicu iza koje je ključala protočna živa sila koja preplavljuje dušu Dobrom i Ljubavlju te u svijet izlijeva nevjerojatnu unutarnju Slobodu. Rebrov je to stanje više osjećao nego shvaćao. U njemu se rodila neiscrpna glad za znanjem, kao da je stoljećima gladovao, a sada se našao pred vratima svijeta punog sočnih plodova. Želio je probati sve, procijeniti raznolike okuse, boje i njihovu ljepotu, piti iz životvornog Izvora. Drugim riječima, htio se do mile volje zasititi onime što mu je toliko dugo nedostajalo.

Rebrov se iskreno sažaljevao nad ljudima koji nisu vidjeli svu veličanstvenost onoga što im je pred nosom. Lutali su uokolo poput mumija cijelog tijela previjenih vječnim problemima. Ali unatoč tome što su patili, zapravo se nisu htjeli riješiti zavoja koji su ih razdvajali od stvarnog svijeta, jer su se bojali izgubiti fiktivne principe i rastopiti se u neistraženom okruženju. Rebrov je savršeno razumio da su svi ti strahovi zapravo iluzija, obmana koju nezasićni Ego izaziva za svoje robove. Ljudi su općenito bili lišeni ljepote zbog životinjskih hirova, jer nisu znali za svoju glavnu silu - istinsku Slobodu Duše.

Tog dana bojnici je pozvan u okružni Odjel iako je imao slobodan dan. Trebalo je riješiti određene formalnosti u vezi s tim nezaboravnim zadatkom. Danas se osjećao posebno. Pored divnog stanja svijesti u kojem je Rebrov bio već nekoliko dana, također je pored sebe jasno osjećao nečije stimulirajuće prisustvo. Čudesan osjećaj energije dobra, neka moćna duša vrlo draga njegovu srcu vratila mu je misaoni pogled na blistavo lice koje mu se urezalo u sjećanje te sudbonosne noći. Takvi podsvjesni osjećaji danas su iz nekog razloga postali posebno intenzivni i davali su Rebrovu neobjašnjivo povjerenje u vlastitu budućnost.

Približivši se okružnom Odjelu, pored ceste je nabasao na Vasju, prosjaka koji je redovito boravio u njihovoj „majmunarnici“. Očito je upravo pušten, pošto je statistika postala prikladna za prikaz nadređenima. Ugledavši bojnika, prosjak se ozari s krezubim osmijehom, kao da je sreo svoga bliskog prijatelja.

- Bok, Rebrove!

Fragment crteža Anastasije Novih "Tko si ti?"

Bojnik se nacerio. Bilo je to prvi put da je prosjak izgovorio njegovo prezime u cijelosti, sa slovom „R“.

- Zdravo, Inokentije Petroviču! Pustiše te, a?

- Više im nisam potreban! - prosjak odmahnu rukom. - Pojavila se puno zanimljivija ekipa.

- Jasno.

- Imate li cigaretu? - pristojno upita prosjak.

Rebrov je pretražio džepove, izvadio kutiju i pružio je svomu slučajnom sugovorniku.

- Evo, uzmi.

Prosjak je s naglašenom pristojnošću uzeo jednu cigaretu.

- Uzmi čitavu kutiju! Prestao sam pušiti.

- Hvala vam... Dobro je što više ne pušite - promrmlja prosjak pohlepno skrivajući kutiju u svoj otrcani džep. - Imate vatre?

Rebrov je izvadio upaljač i sa smiješkom rekao:

- Uzmi ga na poklon.

- Zahvaljujem. - zadovoljno je rekao Inokentij i, nakon što je uzdahnuo, dodao: - Ah, volio bih imati vašu čeličnu volju...

- Tko ti brani da je imaš? - nacerio se Rebrov.

- Okolnosti.

Bojnik je odmahnuo glavom smiješeći se.

- Da, da, da. - čavrljao je prosjak. - Bez sumnje. Baš okolnosti: nemam prebivalište, nemam para...

- Glupost! Znaš, postoji izreka: „Onaj tko želi postići više nego onaj što može“.

- Možda je i tako... Ali za mene je prekasno bilo što postići. Moja persona nije pozvana na ovaj životni festival.

- Ne slažem se... Svatko može pronaći svoje mjesto pod suncem. Želja je sve što ti za to treba.

- Eh, kad bi sunce samo pomagalo rast... Ali ono te i dezintegrira.

- Dakle, Inokentije Petroviču, ti si majstor filozofiranja. - Rebrov se nacerio, spremajući se oprostiti od ovog „pojedince“. Ali činilo se da se prosjak zaglavio u nezadrživom naklapanju.

- Pa, ja... Kad bih barem imao odgovarajući posao... pomicao bih planine... I barem neki krov nad glavom...

- Onda se zaposli kao čistač ulica ili čuvar: tako ćeš imati i stan i zarađivati za život. - predložio je Rebrov, sve češće gledajući prema okružnom Odjelu.

- Moja doktorska diploma mi ne dopušta da se spustim tako nisko.

Bojnik je iznenađeno zurio u prosjaka i pitao, jedva se suzdržavajući od smijeha:

- Kakva diploma?

- Doktorska... Dobro ste čuli... Nisam bio prosjak cijeli život, nego samo posljednjih deset godina... A prije toga sam radio na sjeveru. Ja sam geokemičar... Proučavao sam distribuciju procesa migracije kemijskih elemenata u Zemljinoj kori...

Rebrovljev smijeh je odmah nestao ustupajući mjesto iskrenom zanimanju.

- Zašto nikad nisi pričao o tome?

- Aah, - Inokentij je odmahnuo rukom. - zašto bih pričao? Da nasmiјavam ljude? Pravi doktor koji prosjači.

Rebrov se osjećao nelagodno. S tim je čovjekom komunicirao godinama, a o njemu u biti ništa nije znao.

- Dakle, - nastavio je prosjak, polaskan bojnikovom pažnjom. - Nekada davno proučavao sam djela Vernadskog, Fersmana, Goldsmitha... Obranio tezu. I eto - Sovjetski Savez se

raspao! Naš je institut zatvoren i nitko više nije bio potreban. Pa sam pomislio, kuda ću sada? Otišao sam kući. Moji roditelji žive u selu nedaleko odavde. Proveo sam tamo neko vrijeme znojeci se, a zatim preselio u grad. Skrasih se s poznanicom u građanskom braku. Ali posao je bio problem. Otišao sam na jedno mjesto - nisu me htjeli zaposliti, na drugo - ista stvar. Na trećem mjestu rekli su mi da dođem za tri mjeseca jer bi mjesto mlađeg asistenta istraživača moglo biti slobodno. Možete misliti: doktoru znanosti nudi se položaj mlađeg asistenta, poput milostinje, u produžetku s „moglo bi biti“! - ubo se u prsa. - Onda sam se toliko naljutio!.. I poslao ih sve dovraga. Pokazalo se da moje znanje nikome ne treba! Cijeli svijet me smrtno uvrijedio. U pitanju su politički šefovi koji su totalno krivi što su raskomadali onakvu državu...

- Čekaj, čekaj... Ispada da si imao prebivalište, dokumente...

- Bilo pa prošlo. - promrmlja prosjak nezadovoljno, iznerviran činjenicom da je bio prekinut u svomu omiljenom trenutku. - Počeo sam piti od tuge. A prilježnica me izbacila zajedno sa svim mojim stvarima. I onda se zakotrljalo... Propio sam sve svoje stvari, dokumenti su mi ukradeni... Počeo sam provoditi noći na kolodvorima i u potkrovljima kuća. Isprva je bilo zastrašujuće, ali kasnije sam se navikao.

- Jesu li ti roditelji živi?

- Ne znam. Jednom sam otišao u selo, ali nisam ih posjetio.

- Zašto?

- Nekako mi je neugodno... Otići kao doktor znanosti i vratiti se kao skitnica... Ne, bolje neka seljani misle da sam još uvijek znanstvenik... Moji su roditelji bili tako ponosni na mene... Takva je moja gorka sudbina... Ipak, kad bi u ovoj zemlji postojao pravi režim, ništa slično ne bi se dogodilo...

A onda je prosjak puknuo - povišenim se glasom prebacio na uvredljive izraze u vezi s „krivcima“ za njegov život. Rebrov je u međuvremenu bio duboko u svojim mislima. Ovaj stariji čovjek našao se gotovo na dnu, ali nastavio je dalje živjeti u iluzornim ambicijama iz prošlosti. Važnim nije smatrao svoje svakodnevno usavršavanje te prevladavanje besposličarenja i egocentrizma, već

očuvanje nategnutog mita o sebi pred ljudima koji ga zapravo nisu trebali. Bojnik je jasno shvaćao da za sugovornikovu sudbinu ne treba kriviti ni vladu ni trenutno vrijeme promjena. Kriv je on sam. Dopustio je da mu bijes i ponos okupiraju svijest, da ga prepletu svojim proždrljivim korijenima. Prepustio se lijenosti i pretvorio se u okorjelog alkoholičara. Ovaj je čovjek nečasno izgubio svoju unutarnju životnu bitku. Stoga je optuživao sve i svakoga uokolo, umjesto da okrivi glavnog začetnika svojih problema - vlastiti Ego, čiji je doživotni rob postao. Ljudi nisu rođeni kao robovi, već takvima postaju.

Život je Rebrovu pokazao ovaj očiti primjer, kao da je htio naglasiti značaj unutarne pobjede nad čudovišnim vladarom - egocentrizmom, koji potiskuje veći dio čovječanstva. Pokazao je da ovog zmaja treba jako čvrsto vezati u lance svoje svijesti i obuzdati ga snagom volje te sveobuhvatnom ljubavlju. Jedino u tom slučaju crni oblak negativnosti iščeznut će, a nastat će dugo očekivana bistrina i jasnoća vizije. Tada bi svijet otkrio sve svoje istinske dragocjenosti pred čistim pogledom.

Bojnik je stajao zamišljen u blizini brbljavoga kukajućeg prosjaka, kad se odjednom začulo škripanje kočnica potpuno novoga modernog automobila. Vozač je za trenutak pogledao neobičan par, zatim udario po volanu i počeo izlaziti iz automobila.

- Tu si, Rebrove! Koliko se stoljeća nismo vidjeli?

Bojnik se okrenuo, a oči mu živo zasjale:

- Koga to vidim?! Sergej!

Prosjak se također osvrnuo i kanio užurbano otići.

- Dobro, odoh ja...

- Čuvaj se. - Rebrov je kimnuo ne skrećući pogled sa svoga brata-vojnika, uz čiju je pomoć jednom izabrao pravnički put. - Ne mogu vjerovati!

Čvrsto su se rukovali i zagrlili poput prave braće.

- Nisam te vidio godinama... Izgledaš jako dobro, kolega! - reče Sergej smiješeći se.

- A ti si, koliko vidim, malo pustio mješinu. - Rebrov se našalio koristeći njihov stari fakultetski sleng.

- A jok, ti si! To odgovara mome trenutnom položaju. - opalio se po trbuhu prekrivenom sakoom skupoga poslovnog odijela.

- Gdje si se izgubio? Otkako si pobjegao iz milicije ni traga ni glasa od tebe. Mogao si barem poslati razglednica, da znam da si živ, zdrav i tako dalje.

- I sam znaš kakav sam pisac! Sjećaš se kako sam pripremao esej iz književnosti?!

Smijali su se prisjećajući se detalja te priče.

- To se ne zaboravlja. - primijetio je Rebrov.

- Časna riječ, još uvijek ne znam pisati.

- Kako onda radiš?

- Ne pišem, nego potpisujem.

- Onda je jasno...

Opet prasnu u smijeh.

- I gdje si se uvalio?

- Vlasnik sam koncerna.

- Ma da?!

- Već sedmu godinu. Srećom, stekao sam pravno obrazovanje u mladosti. U današnje vrijeme treba biti oprezan u biznisu, posebno s dokumentima. Cijelo vrijeme netko pokušava ugrabiti što više može. Natjecanje, znaš i sam... Slušaj, sjajno je što smo se našli! Razbijao sam glavu, zapravo... Strašno mi treba direktor sigurnosne službe. Bi li došao raditi za mene? Ti si iskren, ugledan čovjek. Iz prve ruke sam upoznat s tvojim podvizima u službi. Vijesti brzo lete... Dobit ćeš auto, a ako je potrebno, pomoći ću ti i sa stanom. Plaća je dvije tisuće dolara...

- Godišnje?

- Alo, Rebrove, vrijeme te totalno pregazilo u Odjelu! - reče prijatelj. - Mjesečno, naravno. Plus kvartalna premija. Dakle, dogovoreno?

Rebrov je bio zapanjen takvom neočekivanom ponudom. Netko ga je s odobravanjem potapšao po desnom ramenu. Bojnik se okrenuo, ali nitko nije bio iza. Bacio je pogled na sivu zgradu Odjela i činilo se kao da mu je teret pao s pleća. Rebrov je osjećao da je učinio sve što je trebao učiniti na ovom sudbinskom raskrižju. Ništa ga više nije zadržavalo ovdje. Bojnik je osjećao unutarnju slobodu. Pogledavši u nebo, vidio je blještavo sunce kako se pojavljuje iza oblaka. Rebrov je zaškiljio i samo se na trenutak pojavila vizija poznatoga blistavog nasmiješenog lica. Obrativši se prijatelju, sretno je odgovorio:

- Pa, zašto ne!

**SVE JE TAKO
JEDNOSTAVNO**

Pojavljuje se u jednostavnosti.

Komplicirajući jednostavnost,

Gubimo Ga.

A sve je tako jednostavno!

Rigden Djappo

Sunce se polako dizalo iznad obzora obasjavajući sve živo ukolo svojom toplom milujućom svjetlošću. Sićušna rijeka počela je blistati svojim putujućim vodama, koketno namigujući okolnoj prirodi. Glatki zavoji rijeke oćaravali su svojom draćesnom ljepotom beskrajno zeleno polje koje ih je držalo u svomu smaragdnom zagrljaju. Svakog jutra na poljani tisuću dijamantnih kapljica rose poklanja minute divljenja rijeci, uz neponovljivu igru jarkih bljeskova. I što je sunce više izlazilo, to je rijeka rjeđe malaksalo uzdisala i više je oćkrivala svoju istinsku ljepotu ispod suptilnog vela mlijećne magle.

Na obali ovog ćuda prirode sjedio je stari ribić. Taj dan iz nekog razloga nije grizlo pa mu raspoloćenje nije bilo baš najbolje. Magla koja se dizala iznad rijeke ćinilo se da namjerno skriva okolni krajolik ispod svoga mutnog pokrivaća, odvajajući ćovjeka od svega izvana i uranjajući ga u njegov unutarњи život. Oćaravajuće monotono njihanje ribarskog plovka kod njega je automatski izazivalo tugu razmišljanjem o sebi, o provedenom životu i neobićnoj sudbini.

Teško je spomenuti što sve Grigorij Dmitrijević Timonikov nije doćivio tijekom godina svog života. Bilo je tu svega: mućnog djetinjstva, divlje adolescencije, velike ljubavi, užasnog rata, gladi, razaranja, zatim vlastite obitelji, djece, marljivog rada, ćasti i poštovanja, odlaska u mirovinu, unućadi, smrti supruge... ćinilo se kao da ga je sudbina testirala u svim svojim hipostazama: ponekad bi ga obasula dugo oćekivanom srećom, pa ga onda okrutno raćalostila, a zatim opet nagraćivala i iznova lišavala. Bilo je nemoguće naviknuti se na njezine iznenadne obrate, na drastićne uspone i padove. Ipak, Grigorij je ustrajno prevladavao sve poteškoće, korak po korak. One su mu ćelićile karakter, jaćale volju, raćale stremljenje prema cilju. Izgledalo je, sada kada je život pri kraju, sudbinski trikovi više ga ne mogu dotaći u njegovoj starosti. Mećutim...

Nikad nije ozbiljno razmišljao kakva će biti starost. Kao mlad je vjerovao da će sreća i ućivanje u mladost trajati vjećno. Tijekom rata misli o starosti nisu mu uopće padale na pamet, jer nitko nije znao ni što će se dogoditi sljedeće minute. Tijekom njegovih zrelih godina ova tema nije bila aktualna jer je imao

dovoljno svakodnevnih briga i na poslu i kod kuće. Viđao bi stare ljude okolo, pomagao im, ali nikada nije ni slutio da će jednom i sam doživjeti te pristojne godine.

Začudo, život mu je prošao kao jedan trenutak. A sada, evo, stigla je starost... Tijelo mu se naboralo, koža počela visjeti, kosa mu se prorijedila, pokreti ograničili. A razne zdravstvene poteškoće počele dosađivati. Čak ni prije Grigorij se nije često proučavao u zrcalu, a sada se sve više bojao pogledati. Lice mu je izgledalo potpuno drugačije kad je ostario. Možda je samo izraz u njegovim očima ostao isti, s blago izbljedjelom bojom i iščezlim nestašnim poletom u njima. Ali, što je najparadoksalnije, u srcu je još uvijek bio mlad. Njegovi duševni impulsi radosti, oduševljenja, bili su sačuvani u svomu prvobitnom stanju, dok njegovo tijelo, nažalost, više nije bilo sposobno izraziti te osjećaje u cijelosti.

Najveća gorčina i sama srž starosti je ogroman jaz između unutarnjega i vanjskog stanja. Vjerojatno je to razlog što se nikada nije mogao zamisliti starim. Jednostavno nije mogao osjetiti unutarnje stanje starosti.

Čudni osjećaji... Nisi stigao ni poživjeti kako spada, a odjednom si na pragu vječnosti... Koji je onda smisao takva postojanja? Zašto te sudbina obdarila tolikim poteškoćama i surovošću? Čemu sve ove stalne muke i naporan rad? Zapravo, kad pogledaš sve na čemu si radio svaki dan, na što si potrošio toliko vremena i truda primajući to k srcu, sve čemu si se u potpunosti posvetio - ispada samo trenutačni rezultat. Dakle, godine su potrošene radi nekoliko trenutaka koje si prije smatrao važnima, ali ako ih pogledaš iz trenutne dobi, pokazali su se apsolutno bespotrebni i besmisleni. Zašto takve zamršenosti određuju ljudsku sudbinu? Pužu uokolo poput crva... U čemu je smisao? Dobro, sigurno može pronaći brojne izgovore i uvjeriti sebe da mu je život imao smisla. Ali budući da se pitanje „za što si živio?“ uopće postavlja, znači da nešto uznemirava ljudsku podsvijest, kao da nešto nije učinio ili dovršio... Ali što točno?

Fragment crteža Anastasije Novih "Tko si ti?"

Grigorij je neprestano „skenirao“ svoja sjećanja. Odgojio je dobru djecu, a ona su pak rodila lijepe unuke. Kako kažu, kuća je izgrađena, vrt zasađen. Ipak, duboko iznutra ostala je neobjašnjiva nelagoda... Nije mu smetala u smislu svakodnevice, već na nekoj razini unutarnje svjesnosti. S vremena na vrijeme Grigorij je osjećao da je na tragu rješenja, dok mu se ponekad činilo da će ova tajna izaći na vidjelo tek pred smrt. Nije se bojao same smrti. Rat ga je vrlo dobro naučio prevladati taj strah. Ali više je patio od naknadne nejasnoće, bojeći se da će u posljednjim trenucima biti prekasno za shvatiti život koji je proveo, jer više neće imati vremena za poboljšanje ili za promjenu bilo čega.

Grigorij je o tome često razmišljao tijekom svojih posljednjih godina. Imao je dovoljno vremena za razmišljanje. Više nije imao kamo žuriti. Davno se riješio svih dužnosti i obaveza prema društvu, svojim poslodavcima i obitelji. Tijelo mu je bilo oronulo i nije više zahtijevalo mnogo brige kao nekada. Dakle, sve što mu je ostalo je - svođenje završnog računa. Pa se Grigorij stalno utapao u misli, sam samcat.

Staračka usamljenost vjerojatno je jedina muka na koju se teško naviknuti. Ubijala je svojom ambijentalnom tišinom, bezizlaznošću i potpunom potištenošću. Izazivala je osjećaje gorčine, gubitka i besmislenosti postojanja. Deprimirala je i proizvodila strah da će ga svi zaboraviti, stvarala osjećaj da je beskorisna, istrošena stvar koja okolo leži na prašnjavom tavanu. Grigorij nikad nije mislio da će starost donijeti tako neugodan osjećaj, kao da si iskrعان iz broda kao nepoželjan i ostavljen na pustom otoku. Čitav ocean života vrije okolo, a ti si samo izvanjski promatrač uzbudljivih elemenata. Sjećanje na dane provedene unutar elemenata nikad te ne ostavljaju na miru. Duša čezne za povratkom dok je „tjelobrod“ previše pohaban i pun rupa. A nemaš ni snage za popravak ni mogućnosti za izgradnju novog...

Čovjek se boji samoće tijekom cijeloga svog svjesnog života i na kraju mu se ona neizbježno događa. Kome treba stara materija? Nitko je ne treba, a ni ona sama sebe, jer ona želi živjeti i uživati u svim čarolijama svijeta baš kao i prije. Ali starost lišava mnogih užitaka. Njena zveckava okolna tišina tjera čovjeka da počne razmišljati o smislu svog postojanja. Ona mnogostruko umnožava unutarne stanje i misli koje su prevladavale za njegova života.

Grigorij si nije imao što prigovoriti. Uvijek je slijedio zakone svoje Savjesti. To je bio glavni kriterij vrednovanja svih njegovih djela i životnih odluka. Živio je za ljude i radi ljudi. A ljudi su mu zauzvrat davali ljubav i poštovanje. Grigorij je imao mnogo prijatelja, ali nažalost, njegovi bliski prijatelji, s kojima bi mogao dijeliti svoje nevolje i bolove, već su otišli. Žena mu je umrla. Njegova djeca živjela su daleko sa svojim obiteljima. Nije ih želio opterećivati ni svojom starošću, a posebno brigama. Dakle, na kraju života činilo se da nije čak ni imao nikoga kome bi izrekao svoje misli, a baš je sada bilo vrijeme kad bi želio čuti tople, utješne

riječi, osjetiti srodnu dušu pored sebe, raspršiti svoj strah od tame koja ga čeka onkraj neizbježne crte postojanja.

Starac je sjedio na obali lagano se zgrbeći od svojih deprimirajućih misli. Riba još uvijek nije grizla. Nesvjesno je izvukao štap iz vode, provjerio mamac, namjestio plovak i ponovno zabacio.

- E-e-e-e. - uzdahnuo je starac masirajući utrnuli vrat. Ožiljak na licu, koji se protezao od desnog uha do donje čeljusti, lagano ga je zabolio. Starac je bio pomalo iznenađen i napet u isto vrijeme. To mu se uvijek događalo u najvažnijim trenucima života. Ovaj čudesni unutarnji „alarm“, kao i crvenoružičasta pjega oko njegova prvog vratnog kralješka, pojavili su se tijekom rata, nakon najzagonetnijeg događaja u njegovu životu.

To se dogodilo u jesen 1942. Nakon još jednog napada Nijemaca sovjetski vojnici odmarali su se smješteni u blizini donedavnoga bojnog polja. Grigorij i njegov prijatelj Kolja Veperskij ležali su u bunkeru. Vani je kišilo. Hitlerovci bi svako malo zapucali na ruske položaje. Eksplozije i raštrkane salve puškomitraljeza začule bi se sad ovdje, sad tamo. Mladići iz pojačanja drhtali su gledajući oko sebe, dok su veterani mirnije promatrali situaciju pokušavajući barem malo usnuti i prištedjeti snagu.

Vojnik od oko trideset godina ušao je u bunker i glasno artikulirao svojim neobično melodičnim glasom:

- Timonikov, Veperskij, zapovjednik vas hitno zove obojicu! Grigorij je vidio vojnika. Očito je bio novak, jer je bio odjeven u potpuno novu odoru. Njihovi su se pogledi odjednom susreli, a Grigorija je iznenadio snažan i istovremeno drag te srdačan pogled. Njegove lucidne oči blistahu izvanrednom unutarnjom snagom i čistoćom. Grigorij se nikada se nije suočio s nečim takvim tijekom cijeloga svog života, ni prije ni kasnije.

Još jedna eksplozija zagrmjela je nedaleko od bunkera. Grigorij i njegov prijatelj navukli su kabanice, uzeli oružje i napustili bunker te počeli napredovati duž rova. Čizme su im tonule u bljuzgavo blato. Jaka kiša udarala im je u lica. Puhao je ledeni vjetar.

Veperskij se kretao ispred, Grigorij ga je slijedio, a nepoznati je vojnik bio na začelju. I već kad su obilazili prvi rov, na desetak metara od bunkera, čuo se zvižduk granate koja je letjela prema njima. Grigorij je, kao ratni pas, odmah reagirao. Po svemu sudeći, granata je trebala eksplodirati negdje blizu. Jedva da su imali vremena za bilo što. Naglo se okrenuvši, htio je oboriti mladog vojnika dolje na zemlju. Grigorij je povikao „Dolje!“, Ali njegova je ruka presjekla prazninu. U tom se trenutku dogodila eksplozija.

Granata je doletjela u rov. Kao na usporenoj snimci Grigorij je promatrao rasipanje svjetlosti, komada blata, nekih predmeta... A onda odjednom, snježnobijela golubica, koja se čudesno pojavila niotkuda, doletjela mu je od ispod nogu. A ptica je bila tako blizu da je njezino plavkastobijelo krilo čak dodirnulo i Grigorijevo lice. Osjetio je vrtoglavicu i počeo tonuti, kao da se spušta u mekanu pernatu postelju. Sve je vidio kroz maglu. Promatrao je svoje kolege i bolničara kako se nagingju nad njim. Tresli su ga. „Kontuzija“, vikao je netko negdje u daljini. Tada su ga nekamo odnijeli. Ipak, mislio je na onog tipa koji ih je bio pozvao zapovjedniku. Je li preživio? Je li se stigao spasiti? Blistave plave oči vidio je pred sobom jednako živo kao u bunkeru, u tom kratkom ali nezaboravnom trenutku...

Međutim, najčudnije stvari će se dogoditi nakon što se osvijesti.

- Rođen si pod sretnom zvijezdom, prijatelju. - rekao je stariji bolničar previjajući Grigorijeve rane. - Da si malo oklijevao, sad bi bio mrtav. Svejedno sam iznenađen da ti glava nije raznesena udarom.

- Je li... živ? - upita Grigorij slabašnim glasom.

- Tko? Veperskij? Ma nije mu ništa... Za razliku od tebe, luđače, on se sklonio na dno rova. Samo je slomio zglob pri padu.

- Onaj... momak koji nas je pozvao kod zapovjednika?

- Pa nikog nije bilo s vama... A tko bi vas uopće mogao zvati zapovjedniku? Zapovjednik je tri sata prije toga krenuo u stožer. Možda si u bunilu, momak... Pokušaj zaspiti, sada ti treba snaga. A kasnije ćemo pričati...

Sutradan su procurile strašne vijesti: gotovo cijeli njihov bataljun poginuo je u noćnoj bitci. Grigorij se zapanjio tako nevjerojatnim zaokretom sudbine. Stalno je iznova razmišljao o tajni svoga spasenja analizirajući svaki detalj. Grigorij se prisjetio, kad je onaj tip ušao u bunker, njegova odjeća nije bila samo potpuno nova, već i apsolutno suha, dok je vani padala kiša. Čovjek koji bi šetao od zapovjednog mjesta do bunkera po takvu vremenu bio bi mokar do kože... A ona golubica ... Odakle bi se moglo pojaviti čudesno snježnobijelo stvorenje usred bojnog polja? Ipak, to nije bilo priviđenje. Grigorij je to jasno vidio, kao i sve ostalo, zaista je osjetio kako ga je ptica dotaknula dok je uzlijetala. Iako su ga liječnici uvjerali da mu je lice ogrebala krhotina granate. Nije bilo ništa strašno, čak ni kost nije oštećena. Samo mu je koža bila razrezana od desnog uha do donje čeljusti. Jasan ožiljak ostao mu je do kraja života. Ožiljak i crvenoružičasta mrlja koja se tada pojavila oko njegova prvoga vratnog kralješka podsjetnici su na taj nezaboravni dan. Liječnici su ga gotovo uvjerali u potpuno prirodno podrijetlo tih „žigova“. Samo ogrebotina, samo modrica. Osim toga, iz nekog je razloga Veperskij u potpunosti zanijekao sve, poričući da je postojao momak i tvrdeći da su napustili bunker tek slučajno, da od svojih kolega uzmu duhan. Stoga, kada je Grigorij napuštao bolnicu, već je gotovo vjerovao u to.

Unatoč tome mu je život počeo više puta pobijati uvjerenja svojim naglim obratima. Svaki put kad bi Grigorij bio u velikoj opasnosti ili se suočio s njom u trenucima velikih odluka, ožiljak bi ga počeo lagano boljeti. Po stupnju te boli Grigorij bi osjetio što mu je bolje činiti. Zahvaljujući tako neobičnom „dijalogu“ uspio je izbjeći brojne pogibelji i držati se svoje crte savjesti tijekom čitavog života.

A sada, u vezi s tim ratnim incidentom, u svjetlu naknadno provedenih godina, shvaćao je da mu je taj događaj ne samo spasio život, već i odredio nešto važno u njemu, što je utjecalo na čitav njegov budući život. Često se sjećao toga mladog momka i misaonog razgovora s njim kad mu je duši bilo najteže. Nevjerojatno, takvi razgovori bi ga tješili, raspršivali strahove i očaj. A nezaboravne blistave oči uprte u Grigorija vraćale bi mir, pružale sigurnost i nalet energije.

Još čudnije metamorfoze dogodile su se njegovu prijatelju Nikolaju. Poznavali su se od djetinjstva, živjeli u istom kvartu i bili vrlo bliski. Zajedno su unovačeni. Dijelili su obroke i zajedno podnosili sve ratne nedaće. Nikolaj je bio dobar prijatelj i drug. Kratko prije toga nezaboravnog događaja upoznao je djevojku iz pododjela za domaćinstvo, zvanu Klara. Kolja je počeo izlaziti s njom i činilo se kao da je postao druga osoba. Ispočetka su promjene bile beznačajne, ali svaki dan su postajale sve gore, zarobivši mu svijest nekim fiks-idejama. Ideje su bile očito strane, a ne njegove vlastite. Klara se igrala Nikolajevom dušom kako je htjela, nakon čega je konačno mladog momka pretvorila u plačljivca, nesretnika i dosadnjakovića. Počeo je izbjegavati prijatelje i otuđio se. Njegovu nekadašnju hrabrost zamijenio je strah i od najmanje opasnosti. Nikolaj je nastojao ne promoliti nos iz rova. Očito bi zaostajao tijekom napada, skrivajući se u pozadini i izvlačeći se na loše zdravlje.

Da se to dogodilo za vrijeme mira, nitko ne bi obraćao pažnju. Ali na frontu, gdje sve ljudske osobine naglo postanu oštrije i očitije, takve su slabosti jasno vidljive. Neki su to smatrali kukavičlukom i izdajom. Neki su mislili da se čovjek jednostavno slomio. Bilo je na frontu mnogo ljudi čija psiha nije mogla podnijeti teške svakodnevne stresove. A samo je Grigorij, koji je svog prijatelja poznao dugi niz godina, shvaćao pravi uzrok tih pogubnih promjena. U teoriji, ljubav bi trebala utrostručiti nečiju hrabrost i snagu. Ali s Nikolajem je bilo skroz obrnuto. Grigorij je gledao svog prijatelja kako se raspada na dijelove. Na sve ga je moguće načine pokušavao odvratiti od viđanja s tom ženom. Činilo se da se Nikolaj slaže, jer je i njemu samom bila odvratna nova slika njega koju mu je oblikovala „ljubljenja“. Ipak, čim bi se ukazala mogućnost, opet bi poletio na spoj, kao da je zaposjednut.

Nakon nezaboravne epizode kada su im životi spašeni, Nikolaj se potpuno promijenio. Zajedno s Grigorijem ušao je u bolnicu sa slomljenim desnim zapešćem. Odlučno je nijekao spasenje čudom i sve što je Grigorij govorio te kao papagaj ponavljao svoju vlastitu verziju događaja. Grigorij skoro da uopće nije bio ogorčen zbog svega tog. Nije osjećao bijes, ali imao je jedno pitanje: „Zašto Nikolaj poriče ono što je toliko očito?“

Kasnije su im se ratni putevi razdvojili. Klara je prebačena u civilni sektor, na rad u opskrbi. Dok je Nikolaj ležao u bolnici, uspjela se udati za njega, ozakonila ga kao vojnog invalida i premjestila u novu službu u civilni sektor, zajedno s njom. Više se nije opirao kao ranije. Naprotiv, itekako se trudio obraniti je pred svojim prijateljem. Tako se Grigorij s njim razišao još za vrijeme rata.

Nakon pobjede naletjeli su jedan na drugog u rodnom okrugu. Nikolaj je nabacio veliku težinu od državnih obroka. Obojica su imala čin bojnika, obojica su imala medalje po čitavim prsima. Ali za razliku od Nikolaja, Grigorij je ostao mirne savjesti. Svaka medalja za njega nije bila samo komad metala, već podsjetnik na nezaboravne herojske dane života, na vrhunac njegove hrabrosti i odvažnosti. Nije ga bilo stid gledati ljude u oči. A iznad svega, nije ga bilo sramota samog sebe zbog provedenih godina.

Grigorij se zaposlio kao traktorist u lokalnom zadružnom gospodarstvu, dok je Nikolaj počeo raditi u okružnom komitetu Komunističke partije, na nagovor svoje supruge. Kad je Grigorij izabran za predsjednika zadružnog gospodarstva, Nikolaj je gotovo istodobno postao predsjednik okružnoga partijskog odbora. I dok su im se prije životni putevi razišli, u ovoj su se životnoj fazi spojili.

Iako su Nikolaj i Grigorij bivši prijatelji i suborci, Nikolaj je neprestano izazivao sukobe među njima i, kako bi se reklo, podmetao klipove u Grigorijeve kotače. I što god Grigorij činio da poboljša život i dobrobit ljudi, Nikolaj ga je preopterećivao zahtjevima i papirologijom. Tako se nastavio njihov nevidljivi sukob. Nekoliko je puta Grigorij pokušao sjesti s Nikolajem kako bi riješili sve probleme jednom za svagda, jer nije samo on patio od takve neopravdane zlobe, nego i drugi ljudi okolo, što je bilo mnogo žalosnije. Bez obzira na sve, Nikolaj je izbjegavao izravan razgovor, bilo da se izvlačio na pritisak na poslu ili grubo i bahato prekidao prijateljsku inicijativu. S godinama je stekao aroganciju i osjećaj nepristupačnosti svojoj šefovskoj fotelji.

Godine su prošle. Grigorij je imao relativno sretan obiteljski život. Imao je petoro djece, dok je Klara jedva rodila jedno, nakon nekoliko neuspješnih pokušaja. Taj jedini dječak bio je tetošen i

razmažen, odrastajući u udobnosti i svim vrstama privilegija. Međutim, razvio se u ozloglašenog parazita i ispičuturu. I kako su godine letjele, obitelj je više patila od raznih nevolja. Prvo im je sin jedinac umro, a smrt je na kraju bila glupa - pijanog ga je pregazio vlak. Klaru je zadesila paraliza. Bila je prikovana za krevet dugi niz godina te je dočekala mučnu polaganu smrt. Nikolaj je imao dva srčana udara. Ostao je jedini živući član obitelji. Ni nagomilani novac ni veze ni šefovi stranke ni medicinski uglednici nisu pomogli spriječiti obiteljsku tragediju.

U starosti je Nikolaj ostao potpuno sam. Bilo je grozno vidjeti ga suhonjavog i koščatog, upalih očiju i kože suhe poput mumijine. Živio je dvije ulice od Grigorija, u dobroj čvrstoj kući koju je izgradio tijekom partijske karijere. Grigorijevo gospodarstvo postalo je s vremenom jako uspješno. Kuće unutar njega sadržavale su sav komfor, ceste bijahu asfaltirane. Dakle, gospodarstvo je išlo prema tome da postane mali grad. Tamošnji krajolik bio je posebno slikovit: polja, šume, rijeka... Mnogi su partijski šefovi izgradili kuće da bi tamo živjeli nakon umirovljenja, uključujući Nikolaja, koji je svojevremeno postavljao brojne prepreke Grigoriju da stvori gospodarstvo.

Unatoč Nikolajevoj osiguranoj starosti, kuća mu je bila prazna. Čak ni susjedi se nisu puno družili s njim, jer je slovio kao vječno nezadovoljno gundalo. Ispostavilo se da je Grigorij bio jedina osoba koja ga je redovito posjećivala. Iako mu je Nikolaj zadavao puno problema u prošlosti, Grigorij ga je svejedno podržavao, ponekad mu pomagavši svježim kruhom, ponekad riječju utjehe. Bio je jedini sugovornik koji je imao dovoljno strpljenja slušati sva kukanja svog prijatelja te trpjeti njegovu ogorčenost i nezadovoljstvo.

Ipak, jednom se, pred samu smrt, Nikolaj iznenada pretvorio u samog sebe, u srdačnog tipa kakav je bio prije rata. Odjednom je otvorio srce i počeo govoriti Grigoriju o svomu stvarnom životu. A ono najnevjerojatnije za Grigorija rekao je na kraju svoje ispovijedi.

- Sjećaš li se dana kad je rov eksplodirao? - pitao je Nikolaj promuklim slabim glasom.

- Kako bih mogao zaboraviti?!

- Želim da znaš... I ja sam vidio plavokosog tipa. Doista je došao u rov i pozvao nas kod zapovjednika... Još uvijek ne mogu zaboraviti njegove oči... Pratile su me čitavog života, poput noćne more... Oprosti mi... lagao sam ti, ali zapravo sam lagao sebe. Taj tip mi jednostavno nije izlazio iz glave. Taj trenutak... Jasno ga se sjećam i danas, kao da se sada događa. Kad sam čuo fijuk, znaš, ja... Ustrtario sam se... Baš sam se 'prepolovio'... U stvari, i ja sam se osvrnuo. Ti si se okrenuo prema bunkeru, ali nitko nije bio iza tebe. Ja sam te želio pokriti jer si itekako riskirao svoj život. Ali onda, odjednom sam se jako uplašilo... Bojao sam se umrijeti i odlučio sam spasiti vlastitu kožu!!! Razumiješ li? Odlučio sam spasiti svoju kožu!.. Tada sam se posramio sebe... Ispao sam pravo smeće...

Iz Nikolajevih očiju potekle su gorke suze prošlih dana.

- Ma pusti, ne beri brigu, sve ispalo je dobro. - Grigorij ga je požurio utješiti.

- Čekaj, nemoj me prekidati... Želim sve reći. Vidiš, to nije bila obična greška. Bio sam tako jadan... kao da sam izdao samog sebe. Bio sam izdajica!!! Shvaćaš?! Tako sam se loše osjećao zbog toga, tako loše! Bio sam takva budala! Trebao sam razgovarati s tobom, ali bojao sam se da bi me osuđivao. A mene je duša boljela. Stoga sam sve povjerio Klari. A ona je inzistirala da šutim i sve poreknem, da te ismijavam i govorim da smo jednostavno išli po duhan. Poslušao sam njezin savjet, idiot... iako sam primijetio neki sjaj u tvojim očima i vidio u tebi nekakav nalet energije. Tada sam shvatio da se i tebi nešto dogodilo, ali nešto dobro. Razumiješ li - dobrooooo!!! Dok sam ja upao u svoja sranja kojima sam zasmrdio čitav svoj kasniji život i nikada ih nisam mogao sprati! Ne znam zašto, ali svaki put kad bih naišao na tebe, taj momak mi se pojavio u glavi s očima punim prijekora... To me toliko tištilo, a ta je bol potjecala iz moje duše! A sjećanje je cijelo vrijeme vrtjelo taj trenutak, trenutak moje podlosti i neoprostive slabosti. Nikako to nisam mogao prevazići, zamoliti te za oprostaj. Jednom sam skoro sazrio, ali nisam ti se usudio prići. I umjesto da porazgovaram s tobom ljudski, osjećao sam sve veći bijes prema sebi, izljevajući taj bijes prvenstveno na tebe. Ne možeš ni zamisliti koliko sam prljavih trikova izveo protiv tebe, a ti nikad nisi ni posumnjao...

Fragment crteža Anastasije Novih "Tko si ti?"

- Prestani, Kolja, prestani... Sve ti opraštam. Mi smo prijatelji, nakon svega. Znam da si dobar čovjek. Da nije bilo Klare...

- Klara je vještica! Uništila mi je cijeli život! - Nikolaj je jecao ne stideći se svojih suza. - Da sam samo znao... nisam očekivao... da ćeš reći ovo. Bojao sam se da mi nikad nećeš oprostiti... što sam takva budala! Cijeli život živim s tim zlom! Već me nagrizlo iznutra i iscrpilo mi dušu... A sve je ispalo jednostavno! Dragi moj prijatelju, ti si jedini ostao pored mene pred licem smrti...

- U redu, u redu... Još ćemo se boriti s njom. - rekao je Grigorij brišući suze. - Nas smo dvojica, a smrt je sama.

- Da, baš kao i tada, u tom bunkeru. Opet smo zajedno, moj prijatelju...

Kad je Grigorij odlazio, Nikolaj ga je zamolio:

- Molim te, sutra mi donesi šalicu svježeg mlijeka. Volio bih piti kao u ranom djetinjstvu...

Sutradan se Grigorij probudio ranije i požurio do susjeda koji je prodavao svježe mlijeko. Jedva je čekao da natoči i otrčao je do Nikolajeve kuće s bocom mlijeka od tri litre. Bilo je prvi put nakon mnogo godina da ga nosi svomu pravom prijatelju! Ali kad je ušao u sobu, Nikolaj već bijaše mrtav. Na njegovu licu iščitavao se strašan nemir, a tuga mu se ukočila u otvorenim očima. Grigorij je sjeo na rub kreveta i zadrhtao od tihog plača...

Unatoč svim obratima sreće stvarno mu je bilo žao tog čovjeka. Sa svojim zlom živio je tolike godine! Ispostavilo se da iznutra nije uopće živio, ne učinivši pomak od onog nezaboravnog dana i valjajući se u vlastitom strahu. Grigorij je vjerovao da bi čovjek blizu smrti mogao spoznati nešto duboko, što leži izvan granica. A Nikolaj je govorio o tako sentimentalnoj stvari kao što je opraštanje. Grigorij mu je davno oprostio. Međutim, moglo je biti sentimentalno za njega, dok je za Nikolaja to bilo nešto veće, svojevrsna nepremostiva životna prepreka koju je svakodnevno gradio, ciglu po ciglu, svojim bijesom. Grigorij je shvatio koliko je njegovu prijatelju bilo teško skršiti tu prepreku, preskočiti zid

vlastitoga egocentrizma. Šteta što je samo namjeravao učiniti korak prema Savjesti toliko godina, gotovo cijelog života. Iako je sve mogao riješiti odmah, u jesen 1942. Njegov je život u tom slučaju mogao biti potpuno drugačiji, mogao je sadržavati više unutarnjih pobjeda, a prava istina bi se mogla otvoriti pred njim prije smrti. Iako... Grigorij je i sam dvojio je li istina bila potrebna u tom času, jer to su bila samo unutarnja otkrića. Ipak, prisjetio se posebnog izraza lica mrtvog prijatelja, punog patnje i tuge, a sve su se njegove sumnje raspršile, ustupile mjesto beskonačnim pitanjima. Nitko ne zna što čeka čovjeka poslije smrti... Možda doista samo propadanje tijela u bezotpadnoj proizvodnji prirode? Čemu onda tolike složenosti u životu, skupa s trajnim sukobom između čovjekovih misli? I, na kraju krajeva, ta starost sa stalnim svođenjem računa, opet misaonih? Kamo poslije ide misao, ako je upravljala i vladala tijelom tijekom cijeloga života? Beskrajna su pitanja, a nema jasnih odgovora...

Eh-eh-eh. - starac je ponovno uzdahnuo izvlačeći svoju pecaljku iz vode, kao da pokušava na udici pronaći odgovore na svoja beskonačna pitanja.

Ali vidjevši sporo trzajućeg crva, ponovno je bacio udicu, s potajnom nadom da će napokon nešto zagristi.

„Vjerojatno je tako i u životu.“ - nastavio je razmišljati starac. - „Ako uhvatiš dobru misao, bit će dobar ulov; ako uhvatiš lošu, priroda će reagirati u skladu s tim. U njoj je sve promišljeno i međusobno povezano...“

- Zdravo, Grigorij. - s leđa se začuo melodičan muški glas.

- Zdravo, ako se ne šališ. - odgovorio je Grigorij okrećući se starački.

Prišao mu je nasmiješeni plavokosi mladić. Imao je oko trideset godina i čvrstu građu. Nosio je modernu trenirku i bejzbolsku kapu s dugim šiltom koji ga je štitio od sunca. U rukama

je držao potpuno novu pecaljku. Grigorij je viđao gradske momke kako koriste takve štapove kad bi dolazili ovamo loviti ribu. Dobar je štap, doista, ali kažu da je preskup.

- Kako grizu?

- Nikako! - starac je odmahnuo rukom. - Sjedim ovdje od zore. Niti jedna nije zagrizla!

- Možda danas imaju praznik. - našalio se tip. - A na što loviš, gospodine?

- Na crve.

- Ma njih su se prejele! Evo, probaj na gusjenice. Možda zagriže na takvu deliciju.

- Hvala.

Starac uzme pruženu teglu s mamcima.

- Smeta li ti ako sjednem pored?

- Zašto bi mi smetalo? Sjedi. Udvoje vrijeme brže prođe.

Dok je momak pripremao štap, starac se intenzivno pokušavao prisjetiti čiji je to sin. Tip je izgledao vrlo poznato. Očito je živio u gradu i vrlo je vjerojatno ovamo došao običi roditelje. S obzirom da je poznavao Grigorija i tako lako komunicirao s njim, znači da je odrastao ovdje. „Pa, - jadikovao je starac nastojeći se prisjetiti tipa - izgleda da u svom asortimanu imam i senilnu sklerozu...“

- U redu je, Dmitrič, - rekao je mladić ljubazno, kao da odgovara na njegove misli. - Možemo mi to! Idemo riskirati! - i još je dodao malo kasnije: - Sad kad ribe namirišu gusjenice, jedva ćemo imati vremena izvući pecaljke.

Starac se nacerio na takav optimizam.

- Imao sam prijatelja s prve linije, Sibirca. Bio je isto tako živahan i veseo čovjek kao ti. Zajedno smo išli sve do Berlina. Oduvijek je želio da dođem u Sibir i odem s njim u ribolov. Jesi li čuo za Bajkalsko jezero?

Crtež Anastasije Novih „Ribar“

- Naravno! To je najdublje slatkovodno jezero na svijetu, s rijetkim biljkama i životinjama.

- Da... Ta su mjesta predivna. Dugo sam se dopisivao s prijateljem. Slao je fotografije i neprestano me pozivao. I posjetio me nekoliko puta. Ali nikad nisam imao priliku otići tamo, uvijek bi se

umiješali neki hitni poslovi... Donio je ribu, ovako veliku, oko četiri kilograma. Zove se bajkalski omul. Ne može se naći nigdje na svijetu

osim tamo. To bi bio pravi ribolov! Čim sam vidio tu ribu, gorio sam od želje da odem na Bajkal. Silno sam želio loviti tu ribu! Mislio sam da ću u mirovini ostvariti svoj ribički san. Ali ništa od toga! Ili si nisam mogao priuštiti putovanje zbog novčanih problema ili sam morao uzdržavati djecu, a sada sam previše oronuo za to. Takvo putovanje više nije moguće. A moj omul je ostao neostvareni san...

- Tko zna. - slegnuo je ramenima. - Svaki san obistini se jednog dana.

- Možda za nekoga, ali ne za mene... Osim toga, prošle su dvije godine otkako sam dobio posljednju poruku od svog prijatelja. Možda je ozbiljno bolestan ili čak i mrtav. Nije ni čudo u našim godinama... Izreka kaže, kad kosa posijedi - sreća ti izbljedi. Godine su protekle poput izvorskih voda.

- Pa... Kad bi ljudi znali svoju budućnost, ne bi bili tako sretni odričući se svoje prošlosti.

- Šta, šta? - Grigorij je zatražio da ponovi, nakon što se bio zamislio.

- Ma, nema veze. - momak je mahnuo i promijenio temu. - Kako je Ivan?

Ivan je bio najmlađi Grigorijev sin. Čim je tip spomenuo njegovo ime, starac je zastao i zapitao se odakle ga poznaje. Budući da je pitao za Ivana, trebao bi mu biti prijatelj ili poznanik ili su zajedno studirali.

- Hvala Bogu, ide mu sasvim dobro. Napokon se oženio. Moja snaha je fina djevojka. Imaju kćerkicu. Proljetos su me posjetili. Jesi ih vidio?

- Ne, nažalost... Tada nisam bio u okrugu.

- Shvaćam... Sad se ni za njega ne bojim.

- Zašto bi se bojao? Dobar je momak sa zlatnim rukama. Za njega nema zime.

- Tko zna? Život je složen...

- Ovisi kako na njega gledaš. Ako živiš u skladu sa svojom savješću i dostojanstvom, sudbina će ti samo pomagati.

- Možda si u pravu. Ali... Ako uzmeš mene, na primjer, čini se da sam uvijek živio po savjesti i dostojanstveno i gotovo si ništa ne mogu zamjeriti. Ali je li mi sudbina bila med i mlijeko? Em rat, em glad, em raspad...

- Svatko ima isključivo osobni dojam o životu. Recimo, ljudi se prema ružama odnose drugačije. Neki ih smatraju prelijepom kreacijom i osjećaju njihov nevjerojatni miris, dok drugi primjećuju samo trnje i osjete njihova neugodna bockanja. Sve ovisi o čovjeku i njegovoj sposobnosti promišljanja te shvaćanja ovog svijeta.

- To je također istina - složio se starac i dodao nakon kratke stanke: - Kad dobro razmislim, ne mogu se požaliti na svoj život. Stekoh nekoliko pravih prijatelja tijekom rata, iako su tada vremena bila užasna... A suprugu sam upoznao za epidemije gladi. Sjećam se, nismo imali što jesti i žvakali smo običnu travu, dok su se misli vrtjele samo oko ljubavi i spojeva. Smiješno je sada se sjetiti toga... Uz okolnu glad i razaranja, nije nas bilo strah podići obitelj. Naša su se djeca radala jedno za drugim. Tada smo privremeno živjeli u kolibi glinenih zidova. Sjećam se kako smo u njoj bili nagurani. I bilo nam je dobro... Nije bilo tijesno. Naprotiv, živjeli smo složno i podržavali jedni druge... Danas mladi ljudi žive u tako ugodnim uvjetima, ali u većini obitelji nema sklada.

- Sve je u glavi, čiko. Recimo, čovjek izgradi palaču dobra u sebi. Ljudi tada dušom teže k njemu i njegov život ide kako treba. Ali ako iznutra živi kao medvjed brlogu, ako je previše lijen za izgradnju takve palače, proživjet će cijeli život u svom brlogu, kao životinja. I nikakve izvanjske pogodnosti neće moći zadovoljiti njegove nezasitne unutarnje potrebe.

- Dobro si primijetio za nezasitnost. Na primjer, moj prijatelj nekada je živio nedaleko odavde...

- Veperskij?

- Da. - starac je kimnuo i u mislima primijetio da je tip definitivno domaći jer je znao za Nikolaja. - Potrošio je mnoge godine gradeći i opremajući svoju kuću, ali nikako nije uspijevaio zadovoljiti prohtjeve svoje supruge.

- Klarine prohtjeve?! - nacerio se mladić. - Je li nju ikad bilo ičim moguće zadovoljiti?! U njezinoj je obitelji postojala genetska potreba: koliko god imali, malo im je. „Sveta ljubav“ prema srebru i zlatu prenosila se s koljena na koljeno i Klara ju je upila s majčinim mlijekom. Šta se drugo od nje moglo očekivati?

- Točno. I Nikolaj je to shvatio, ali nažalost, prekasno. Tako je zbog nje propatio čitav život, kao da je neizlječiva bolest. Dobro se sjećam kako su se upoznali. Bilo je tako spontano...

- Nemoj ga opravdavati, Grigorij. Čovjek može spontano dobiti samo one događaje na koje unutar sebe pristane. Ako se Veperskij spetljao s takvom ženom, znači da su postojale tajne želje i osobine koje prevladavaju u njegovoj podsvijesti za koje je smatrao da su utjelovljene u njoj. U roba ga nije pretvorila njegova supruga, već njegove vlastite slabosti, kojima je dopustio da vladaju njime umjesto da ih čvrsto zauzda, dok ih je Klara samo stimulirala i podržavala. Tako, sve se dogodilo po njegovu osobnom izboru. Jer život je samo odraz čovjekovih unutarnjih pogleda.

- Općenito, možda je i tako... Vrlo zanimljivo razmišljaš. Moram priznati, proživjevši dug život, nikada nisam došao do takvih jednostavnih i mudrih zaključaka. - nasmiješio se starac. - Nisam mislio da je danas mladež toliko upućena u suptilna pitanja ljudskog života. To su dobre vijesti. Vjerojatno je tehnička evolucija pomogla da mladi mozgovi rade bolje od naših.

- Ne baš, gospodine. Nije stvar u vremenu, upućenosti i mozgu. Jednostavno je istinska mudrost svojstvo duše. A mlado tijelo nije nužno pokazatelj stvarne starosti duše.

- Duša? - ponovio je starac, a onda sam sebi odgovorio:

- Da, duša... Kad bi se moglo sa sigurnošću znati da ona postoji u čovjeku...

- Duša se ne može promatrati mikroskopom - mladić se nasmiješio. - Ne može ni ljudska misao. Recimo, neurofiziolozi pretpostavljaju da je misao kretanje određenoga elektromagnetnog vala u moždanoj kori, koji prelazi s jednog neurona na drugi. Ali oni i dalje ne znaju ništa o tome kako se misli pojavljuju i što ih stvara. Isto je i s brojnim drugim pitanjima vezanim uz ljudsku prirodu. Ljudi samo nagađaju, ali nemaju prave činjenice. Jer odgovori na takva pitanja skrivaju se daleko izvan granica percepcije svijeta ocrtanih egocentrizmom. Da bi pronašao odgovore čovjek treba prekoračiti svoj ego, treba doći do same dubine vlastite podsvijesti... Ipak, treba puno vremena i truda za počistiti smeće koje pluta površinom svijesti kako bi se uklonili ostaci naše unutarnje nečistoće. Iako je sve dostižno ako se za tim žudi.

- Pa, naravno... Međutim, važno je znati da uklanjaš smeće iz glave, a ne gomilaš ga u sebi...

- Savjest će uvijek pokazati pravi smjer.

- Da, Savjest je dobar pomoćnik. - složio se starac.

Neko su vrijeme šutjeli. Starac je pokušao shvatiti što je momak rekao, ali ne razumjevši posve, izgovorio je zamišljeno:

- Kako se to događa u životu? Kao na frontu. Uvijek se trudiš zadržati liniju obrane svoje Savjesti. Što si stariji, napadi s one strane rovova postaju opakiji i više bombi eksplodira okolo, što ostavlja gadne rupe životnih problema. Naravno da te strah, ali ipak nastojiš zadržati svoju poziciju pod svaku cijenu, jer nemaš se kamo povući. Iza je domovina i moraš u njoj živjeti. Dakle, nikako ne smiješ napuštati položaje svoje Savjesti... Vidio sam kako se moj najbolji prijatelj predao i što je na kraju dobio. Gledao sam ga kako umire tijekom cijeloga njegova života i osjetio kako ga je zlo pobjeđivalo, mučilo ga, mrcvarilo i uništavalo iznutra. Mislim da je bolje živjeti s čistom Savjesti ili ne živjeti nikako.

- Drevni su napisali da je Savjest stupanj veličine Duha. A u starosti Savjest naročito ogoli svoje „živčane završetke“ i otkrije svoju istinsku suštinu. Stoga se za nekoga starost pretvori u mjesečinu koja blista u crnim oblacima tame i iluzije, dok je za nekoga drugog starost blistavi, sjajni zalazak sunca koji

unutarnjem oku pokazuje tanku zelenu zraku koja ispunjava sve želje.

- Prekrasno rečeno. Samo kakve želje mogu postojati u starosti? Samo zamišljati... A da je poznavati svoju istinsku prirodu...

- Istinsku prirodu? - tajnovito se nasmiješi mladić zamjenjujući mamac na udici. - Ima jedna vrlo stara istočnjačka parabola o istinskoj prirodi...

Zabacio je što je dalje mogao, sjeo i zapalio cigaretu. Starac se pripremio za slušanje.

- Dakle, priča ide ovako... Visoko u planinama, na blistavoj snježnobijeloj planini rodio se bistri, nalik dječjoj suzi, kristal leda. Danju se divio suncu i igrao se sa svjetlošću na svojim stranama oblikovanim kreativnošću prirode. Noću se opet radovao i promatrao te zapanjujuće blistave kreacije. Malo po malo je odrastao, upijajući sve više i više energije milujuće svjetiljke. Jednom kad je kristal postao dovoljno velik, mogao je razaznati ne samo nebo, već i okolni svijet, otkrio je nešto apsolutno čudesno. Oblaci koji su pokrivali podnožje planine odmaknuli su se u stranu i omogućili pogled na veličanstvenu dolinu prekrivenu neobičnim svijetlim smaragdnom bojama. Kristal je bio toliko oduševljen ovim prizorom da je gorio od želje da se spusti do tog rajskog mjesta prirode i iskusi sve njegove divote.

Kristal se naprezao koliko je god mogao da se pretvori u vodu i pojuri prema dolje. Što se brže spuštao, to je više rastao. Njegova je putanja postajala sve šira te je bjesnio neobuzdanom strašću. Jurio je prema svom snu, svladavajući kamenje na putu, razorne brzace i vrtoglave slapove sa zavidnom ustrajnošću. Bio je zanesen duhom novosti i težnjom za dostizanjem željenog cilja.

I u jednom lijepom trenutku mu se posrećilo. Njegove vode izbiše u dolinu, sad već kao rijeka. Njene obale bile su tako dražesne, okružene svijetlim zelenilom! Vodena površina bila je tako lijepo prošarana sunčevom svjetlošću! Sve se okolo radovalo oživljavajućoj svježini vode! Kristal je osjećao kako svaku biljku puni zanosnom tekućinom i koliko je užitka priuštio onima

koji dolaze na njegove obale utažiti žeđ. Osjetio je kako u njegovim vodama buja novorođeni život i kako je postao posuda za taj život. I to je za njega bila prava sreća!

Tako mu je život tekao. Danju je utaživao žeđ svih potrebitih, dok je noću pomno proučavao odsjaj neba na svojim vodama, čudeći se divnim svjetovima i prisjećajući se svoga dalekog doma. Činilo mu se da će sreća trajati vječno.

Međutim, jednom su njegove vode stigle na kraj doline i raspršile se u jezero. Život je postao miran i spokojan. Smeđa sluz počela je prekrivati vode koje su nekad bile pjenušave i prekrasne, a sada su se pretvarale u žabokrečinu. Sad je na obale rijetko tko dolazio... U njezinim vodama nije bilo ni nekadašnje snage ni nekadašnjega života. Strah i očaj zahvatiše negdašnji kristal. Počeo se plašiti Sunca. Svako pojavljivanje svjetiljke stvorilo bi zastrašujuću zamišljenu sliku satkanu od njegovih vlastitih isparavajućih voda - fatamorganu vlastitog kraja i neumoljive sudbine. Mjehurići sumnje bujali su jedan po jedan. Bojao se da ne postane para, da ne izgubi svoju individualnost, da ne izgubi slobodu. Jedinu utjehu pronalazio je u noćima koje su ga zakrivala u svježini prošlih uspomena. S mukom je gledao u sjajne zvijezde, žudio za nepristupačnim dalekim svjetovima i divio se njihovoj nepromjenjivoj ljepoti.

Jednom u zoru došao je do otkrića: postao je svjestan suštine života, suštine vječnosti, dobio je osjećaj svoje istinske prirode koja je napokon probudila dušu u njemu! U tom se trenutku blistavi sunčani disk pojavio iznad horizonta. „Bože! - uzviknuo je iz dubine svojih vodenih ostataka. - Sve je tako jednostavno!“ Jurnuo je prema milujućim zrakama moćne svjetiljke, dok mu se voda preobražavala u paru. Dašak vjetrova lako ga je zahvatio i odnio visoko u zrak, odmičući ga od uobičajenog okruženja. Bivši kristal je letio i doživljavao nevjerojatan osjećaj novoga bestežinskog stanja. I tek tada je shvatio da je baš to stvarna, davno izgubljena, ali tako divna istinska sloboda. Bio je preplavljen osjećajem sveobuhvatne sreće, svoje jedinstvene individualnosti i istodobno svoga beskonačnog jedinstva s ogromnim zapanjujućim svemirom, koji se pokazao mnogo širim nego što je ikad zamišljao. „Sve je tako jednostavno“. - ponavljao je

njegov duh uvijek iznova, uživajući u letu. „Da, sada znam svoju pravu prirodu“. - pomislio je tečno silazeći na jedan od sljedećih blistavih planinskih vrhova...

Mladić je zašutio. Starac je sjedio duboko zamišljen, očaran najdubljim smislom priče. I odjednom mu se lice razvedri. Oči su mu počele sjajiti živahnim poletom. I tiho je uzviknuo: „O, Bože! Stvarno je tako jednostavno!“ Starac, pun zanosa, okrenuo se kako bi prenio svoje nevjerovatno otkriće sugovorniku. Ali... tipa više nije bilo. Starac se pridigao i zbunjeno osvrnuo oko sebe. Ipak, vidio je samo bezgranično zeleno polje koje se proteže uokolo. Nigdje nije bilo žive duše... Grigorij je čak posumnjao da je u starosti počeo halucinirati. Ipak, čovjekova ostavljena pecaljka i također njegov tinjajući čik na zemlji svjedoče o njegovoj nedavnoj, savršeno stvarnoj prisutnosti.

Starac je napušteni štap svoga čudnog sugovornika gledao sa žalošću i nekom bolnom čežnjom u duši. Odjednom, plovak pecaljke počeo je brzo uranjati u vodu. Stari ribar instinktivno je skočio na momkov štap, izvukao ga i... Svjetlucajući na jutarnjim sunčevim zrakama, ogroman bajkalski omul izletio je iz vode, prskavši okolo dijamantnim kapljicama. Zanimivši od silne sreće, starac se ukočio čudeći se letu ove rijetke ribe, apsolutno fantastične za ovaj kraj. A onda, pribavši se, počeo je izvlačiti ribu na obalu i skidati je s udice. Ne vjerujući očima, podigao je trzajućeg omula objema svojim rukama i ošamućeno proučavao ovo čudo prirode. Oči mu zablistahu suzama radosnicama. I odjednom se Grigorij sjetio. Sjetio se gdje je vidio tog momka... Glasan rafal staračkog smijeha zaglušio je okolinu. Starac je prišao vodi, kleknuo i nježno vratio ribu u rijeku. Podignuvši sjajne oči, usmjerio ih je prema moćnoj svjetiljci. I, kupajući se u zrakama blistave unutarnje sreće, povikao je:

- Bože! Sve je tako jednostavno!

PTICE I KAMEN

UVOD

Morska obala zapanjujuća je u svoj svojoj neizmjerljivoj ljepoti. Očituje skladnu kombinaciju različitih elemenata koji se čine potpuno suprotni jedni drugima. S jedne strane vrući pijesak - neumoljivi i bespoštedni ratnik razorne Pustinje. S druge strane tu je proladna voda - oživljavajuća snaga stvaratelja Svjetskog oceana. Izgleda da su se smrt i život na ovom mjestu zapleli te stvorili neobične uvjete postojanja onima koji su se voljom sudbine našli na granici dva svijeta.

Sjajno uglačano kamenje i šljunak rasuti duž plaže uzimaju titulu najdugovječnijih na ovom tajanstvenom Portalu. Reklo bi se da nitko drugi do ovog kamenja i šljunka ne bi trebao znati glavne tajne postojanja. A je li to zaista tako? Jesu li doista bili svjesni što je izvan prostora kojeg su fizički zauzimali?

Kamen je kamen – tvrda iskopina, kako se ono kaže. Nekad je bio dio ogromne stijene, čiji se vrh oslanja na samo Nebo. Međutim, prebivajući u jedinstvu, kamen je maštao o neovisnosti. S vremenom su brojne pukotine sumnje činile svoj razorni posao, čineći tako njegov san stvarnim. No, dugo očekivana neovisnost izgleda da nije bila toliko radosna koliko je kamen zamišljao. Svaki dan elementi bi testirali njegovu trajnost, kao da se natječu. Kamen je pucao od bijesa i gorčine. Očajnički se odupirao vjetru koji mu je ljuštio zrna, postupno ih pretvarao u prašinu. Odupirao se suncu koje je žarilo njegovu površinu. Kamen se odupirao čak i vodi, potajno privučen njome, posebno kad ga voda opere oživljavajućom svježinom, spasivši ga od užarenih sunčevih zraka. Sviđalo mu se biti takva nepristupačna suština čak i pred ritmičnim pljuskanjem valova.

Kamen je bio ponosan na sebe, na svoj oblik, na svoju neovisnost. Smijao se pijesku kojim su stihije tako lako upravljale. Nije ni izdaleka sumnjao da će i on doživjeti istu sudbina tijekom vremena.

Većinu dana kamenu je bilo dosadno promatrati depresivnu istovrsnost i monotonost okolnog krajolika. S vremena na vrijeme

zabavljalo ga je pitanje: „Ali koji je smisao svega ovoga?“ Gledajući ptice kako lete, kamen bi im zavidio na slobodi, kao i na lakoći kojom su dosezale najblistavije visine i nepoznata nebeska prostranstva. Bilo je trenutaka kad bi žudio da zamijeni svoj cijeli dugi turobni život za kratki trenutak njihova divnoga neobuzdanog leta.

I tako je kamen provodio cijeli svoj život u sebi i isključivo za sebe. Nije ni primjećivao divna i zagonetna mjesta na koje bi ga sudbina prenijela. Nije uočavao koliko truda i vremena sunce, vjetar i voda potroše da preobrazе njegovu glupu, tvrdu suštinu u kvalitativno novo stanje. Njegov je ponos vjekovima bio prejak. Njegova je materija doista bila preteška.

Očito je to razlog zašto je kamenje koje leži na spajanju dva svijeta svjesno samo vlastitoga skromnog života. I premda neki od njih dugo vremena već imaju idealno ulaštenu vanjštinu, ipak iznutra ostaju obično kamenje.

Bacio sam kamen,

I on je pao.

Bacio sam pticu,

I ona je poletjela.

Rigden Djappo

Živahno mnoštvo ljudi smucalo se po pretrpanoj plaži. Odozgo se činilo da se živa masa ovdje okupila isključivo radi uživanja u darovima prirode. I bilo je razumljivo. Sunce, zrak i voda - što može biti bolje i privlačnije po ljetnoj vrućini? Samo planine, možda. Ali kažu da je to za elitu.

Približavanjem ovoj čudnoj masi moglo se razaznati male skupine različitih ljudi sličnih po svojim razgovorima i ponašanju. A ulaskom među njih moglo se razlikovati zasebne pojedince. Svatko se od njih očito razlikovao ne samo izgledom, već i svojim životom. Međutim, gledajući pažljivije moglo se otkriti da je čak i takozvana individualnost bila temelj istih beskrajnih ljudskih problema, želja i potreba. Bilo je čak pomalo dosadno razmišljati o jednom tipu rutinskih misli koje se razlikuju samo po oblicima koji su im dodijeljeni. Vjerojatno upravo iz tog razloga, kada se prava Osobnost - Homo Verus (Istinski Čovjek) - pojavi među takvom gomilom naštancanih „individualnosti“, tada čak i bogovi prestaju zijevati od stoljetnoga ljudskog mrtvila i počinju sa zanimanjem pratiti tijek mijenjanja sudbina i razvoj događaja.

Ali ako za bogove Homo Verus blješti usred gomile poput divovskog dijamanta na prašnjavoj cesti, ljudima ga je teško prepoznati, jer su leće vlastite arogancije predebele i iskrivljujuće. Sve im se okolo čini malim i beskorisnim. A samo čisti pogled, pun snage ljubavi, može unutar bezlične sive mase lako razlikovati takav mnogostrani dijamant - sastojak koji pomaže dvonožnoj životinji da postane Istinski Čovjek.

Vrijeme je bilo predivno. I sve je bilo isto kao prošlih godina, stoljeća i tisućljeća. Sigurno je više ljudi, odjeća im je sada drugačija i pričaju drugim jezikom, ali smisao njihova govora nije se promijenio. Baš kao i uvijek, opušteni ljudi sunčali su svoja tijela, s vremena na vrijeme hladeći ih u osvježavajućoj vodi. Djeca su, kao i uvijek, skakutala u blizini mora, bježala od valova uz smijeh i ciku. I posvuda uokolo bio je isti čudnjikavi žamor. Netko je nekoga dozivao. Moglo se čuti gorljivo cerekanje mladog društva. I, kao i u prošla vremena, svi se ovi neprestani ljudski zvukovi stapaše s ritmičnim pjenušanjem valova i kricima snježnobijelih galebova koji kružiše nad morem.

Nedaleko od velike skupine ljudi ležao je plavokosi muškarac koji je leđa postavio pod tople zrake jutarnjeg sunca. Drijemao je. Dvadesetak metara od njega kampirala je grupa od četvorice Kavkazaca i mlade plavokose žene s četverogodišnjom kćeri. Odrasli su pili vino. Sa svakom čašom njihov je smijeh postajao sve glasniji i glasniji, pokreti sve nespontaniji, a govor sve žešći. Dijete se neprestano vrplojilo, iskušavajući majčino strpljenje neprestanim zahtjevima. Djevojčica nije razumjela zašto njena mama i oni čudni muškarci toliko dugo jedu i piju, kad bi bilo puno zanimljivije igrati se, skakati ili pljeskati rukama u igri „laduška“. Napokon, kad joj je dosadilo sjedenje, uzela je svoju jedinu igračku - plavu plastičnu lopaticu koju je našla na igralištu, i otrčala do mora. Njezina majka samo se bezbrižno okrenula, bacivši mrski pogled na rastrčano dijete, a zatim opet raširila svoje mlade usne u šarmantan osmijeh, okrenuvši se svojim velikodušnim ležernim poznanicima.

Djevojčica je doskakutala do obale. Bacakala se po vodi, trčala duž plaže s jedne na drugu stranu, koprcala se u plicaku dok joj zubi nisu počeli cvokotati, sunčala se kako bi oponašala odrasle. Tada je počela graditi kućice od pijeska ukrašavajući ih školjkama i sitnim kamenjem. I što ih je višima pokušavala graditi, to su češće padale pod težinom vlažnog materijala. Djevojčica se ljutila, mrštila, sve srušila i nastavila s izgradnjom kratkotrajnih struktura. Nakon jednoga od takvih neuspješnih pokušaja pijesak s izgrađene kućice razbacala je okolo. Dio je slučajno pao na leđa muškarca koji je ležao u blizini.

- Maks?! Opet ti! Pa dokle tako?

Čovjek je okrenuo glavu prema djevojčici.

- Što još želiš od mene?

Djevojčica se iznenađeno zagledala u čovjekove oči. Tada se nekako neprirodno trznula i počela vrlo brzo treptati. Napokon je izgovorila drugačijim, grubljim glasom:

- Sensei?!

- Glavom i bradom. - rekao je čovjek, umorno i tugaljivo se nacerio bacivši pogled na pješčane hrpe. - Dakle, izgleda da još uvijek gradiš svoje dvorce od pijeska?

- Dvorce?

Maks se osvrnuo i malo pridigao.

- Gdje sam? - još uvijek nije mogao doći k sebi preplašeno gledajući okolo.

- Gdje, gdje... Na Zemlji, naravno. Gdje bi drugdje mogao biti? - nevoljko je odgovorio Sensei.

Odjednom je Maks primijetio svoje dječje ruke i odskočio od njih kao da pripadaju nekome drugom.

- Šta je to sa mnom?!

- Ne može ti se dogoditi ništa osim onoga što je već prisutno.

- Ne, stvarno, Sensei! Kakvi su ovo trikovi? Je li to hipnoza?

- Hipnoza? Trikovi?! - Sensei se nacerio, okrenuo i sjeo na pijesak. - Dobrodošao u svijet svoje stvarnosti! Sjeti se kako si govorio: „Život je sljedeće: ili vladaš ili se nad tobom vlada“.

- OK, Sensei, šalu na stranu. - Maks je preplašeno gledao okolo. - Gdje sam? Što mi se dogodilo? Kako sam dospio ovamo? Kakve su to gluposti?

- Gluposti?! - Sensei se opet nacerio.

Smiješak mu istog trenu nesta s lica. Ozbiljno pogleda Maksa očima punim strogoće i prijekora.

- Sjeti se.

Maks je zažmirio, ali prije zbog straha nego zato što se pokušavao nečega prisjetiti. U tami se osjećao čak i bolje nego u zastrašujućoj nevjerovatnoj stvarnosti. Ali što se više smirivao, sve je češće njegova svijest obnavljala djeliće nekog fantastičnog, duboko ukorijenjenog sjećanja. To je sjećanje bilo neobično, živo i stvarno.

Maks se osjetio u svomu novom autu kojeg je kupio prije nekoliko mjeseci. Vratio mu se osjećaj zadovoljstva životom. Napokon je ostvario svoj dugo očekivani san - postao je zaista bogat. Pred njim su bile široke perspektive. I mašta mu je crtala nevjerojatnu budućnost. Ruke su mu bile zalijepljene za potpuno novi upravljač s mirisom kože. Maks se vraćao kući, i to ne u mahovinom obraslu unajmljenu sobu, već u luksuznu vilu. Prije pola godine kupio ju je i obnovio u veličanstvenome europskom stilu, da bi svoje prijatelje učinio zavidnima. Ipak, najvažnije je bilo da je kroz lažne transakcije pripojio tvrtku svog prijatelja, koju je doveo do bankrota, a takvo pripajanje trebalo mu je osigurati blagostanje dugi niz godina, kako je vjerovao.

Maksa je preplavilo samozadovoljstvo. Pojačao je radio da bi slušao modernu hit pjesmu i počeo pjevušiti melodiju. Napokon je uspio u životu! Ipak, duboko u sebi osjećao se pomalo nelagodno. Gajio je neugodan osjećaj da još uvijek propušta nešto jako značajno. Iako se njegov zlatni san ostvario, Maks iz nekog razloga nije osjećao potpuno zadovoljstvo. Da, postigao je ono što je želio. Ali na kraju nije dobio očekivani osjećaj sveobuhvatne sreće koji ga je toliko dugo mamio u mislima. Zašto? Sumnje o sreći automatski su se počele dizati na površinu svijesti, kao da dolaze iz nekih neistraženih dubina njegova „ja“. Maks se pokušao oduprijeti prebacivanjem misli na stečeno materijalno bogatstvo, ali ono unutarne Nešto je neumorno napadalo carstvo Ega, rađajući nesnosnu bol u prsima. Što sad nije u redu? Maks se izgubio u nagađanjima tražeći uzroke ovako nelagodnog stanja.

Terenac je izletio iza ugla ogromnom brzinom. Automobil je jurio ravno prema Maksu. Maksove oči izbečiše se od užasa. Srce mu je počelo ubrzano kucati u prsima. Ruke su mu se ohladile. Udaljenost se neumoljivo skraćivala. Blještavi farovi terenca osvijetljavali su luksuznu unutrašnjost Maksova automobila. Naglo je okrenuo volan u pokušaju da izbjegne sudar. Auto se počeo vrtjeti. Takvo ludo vijuganje oduzelo je Maksu dah, kao da se ne vrti njegov automobil, već cijeli život. Bespomoćno je visio u ljusci svojih dugo očekivanih iluzija, ne mogavši pobjeći od zastrašujuće neizbježne

stvarnosti. Životinjski strah mu je zaključao tijelo, a jedna Sensejeva rečenica, koju je davnih dana zaboravio, prošla mu je kroz glavu: „Život je iluzija samozavaravanja“. I, kao dokaz za ovu tezu, Maks je osjetio snažan, nepodnošljivo bolan udarac. Nikada nije shvatio je li to udarac izvana ili se njegova duša u tom času razbila na komade.

Crtež Anastasije Novih „Stvarnost“

Djevojčica je očajnički protresla glavu, kao da se pokušava osloboditi strašne snomorice.

- To je nemoguće. - šapnuo je Maks, užasnut svojom slutnjom.

Ruke su mu se lagano tresle. Osjećao je isti panični strah od rušenja svih nada, kao i onda u autu. Hladan znoj uočavao se na drhtavom tijelu. Nepodnošljiva unutarinja bol pritisnula je prsa novom snagom, zadržavajući oštrinu bola čak i u ovoj neobičnoj stvarnosti.

- Nemoguće. - ponovio je Maks pokušavajući se smiriti. - Ne, ne... Ako razmišljam, znači da sam živ... Vjerojatno sam izgubio svijest ili sam u bolnici, sve ovo sanjam.

- Aha, a ja sam tvoja najgora noćna mora! - Sensei se nacerio. - Eh, ljudi... Pogledaj oko sebe, uspavana ljepotice! Što si ono govorio o činjenicama? Ako neke činjenice ne potvrđuju teoriju, treba ih se riješiti. Eto, sad se pokušaj riješiti očitog.

- „Očitog“?! Stvarno sam mrtav? - Maks je počeo paničiti. - Doista mrtav?!

- Joj, Maks, razumijem da svi imaju pravo na glupost. Ali nju treba koristiti umjereno.

- Ne, ali jesam li stvarno mrtav?! Mrtav?!

- Šta si zapeo s tim „mrtav, mrtav“? Pa vidim da si unutar tijela - rekao je Sensei smiješeći se.

- Unutar tijela?

Maks je počeo prestrašeno proučavati svoje tijelo, dodirujući ga svojim dječjim rukama, kao da ne vjeruje vlastitim osjećajima.

- Ali... to je... nisam ja...

Kad je stigao do donjeg dijela tijela, oči su mu se još više iskolačile. Prestravljeni je spustio pogled, a onda se zagledao u

Senseja i, polušapućući kao da je to strašna tajna, objavio šokantnu vijest:

- Ono je... ono je... žensko!

Gledajući mu lice, Sensei se jednostavno nije mogao suzdržati te je prasnu u smijeh.

- A šta si očekivao? Ovo si zaslužio!

- Što sam zaslužio?!

Maksovom užasu nije bilo kraja. Uvijek je žene smatrao inferiornim bićima stvorenima isključivo za služenje i zadovoljavanje njegove muške osobe. „Zaslužio... zaslužio... zaslužio...“ – orilo se njegovim tijelom odnoseći svijest daleko u nepoznati munjeviti vrtlog. Nakon jarkoga zasljepljujućeg bljeska, Maks se ponovno osjetio u svomu dragom tijelu. Stajao je u sportskoj dvorani, u gomili koja okružuje Učitelja.

- Svatko dobije ono što zaslužuje. - odgovorio je Sensei na sljedeće Maksovo pitanje. - Ako se tijekom svog života nisi iznutra promijenio nabolje i nisi Bogu dokazao da si čovjek, a ne životinja, tada u skladu s tim dobiješ životinjsku sudbinu, ali u gorim uvjetima nego prije. Kao što kažu, Božja nagrada u potpunosti odgovara tvojim djelima.

- Ali znam da se čovjek može pokajati prije nego što umre i bit će pomilovan. Bog slovi za svepraštajućeg.

- Znaš, ima jedna dobra ruska poslovice: „Slabe koristi od pokajanja kada ono dođe prekasno“. Da, Bog doista sve oprašta. Ali ako Boga odgođiš za neodređeno „kasnije“, udovoljavajući svojim životinjskim hirovima, i na kraju mu dođeš s praznom vrećom na dnu koje će biti samo tvoje pokajanje, tada budi siguran - Bog će i tebe odgoditi i za neodređeno „kasnije“.

- Ne, zašto bih odgodio za neodređeno „kasnije“? Tradicionalno, do starosti...

- Starosti? Jesi li siguran da ćeš je dočekati? Zašto misliš da ćeš znati kada će ti doći posljednji dan? Smrt neće tražiti tvoje dopuštenje, samo će doći i sasjeci te. A za što ćeš stvarno imati

vremena? Shvatiti kako glupo i beskorisno si potrošio dano vrijeme, a da nisi ispunio glavno radi čega si došao u ovaj život?!

- Istina je. - rekao je bas glasom Volođa, koji je stajao u blizini, zapovjednik jedinice za posebne zadatke. - Ne možeš udahnuti cijeli život neposredno prije smrti, poslije će biti prekasno razmišljati o liječniku.

- Upravo tako. - potvrdio je Sensei.

Maks nije znao što odgovoriti. Nastala je duga stanka.

- Šteta je ipak što je ljudski život tako kratak. - primijetio je Maksov prijatelj Andrej. - Recimo, glupo stablo sekvoje živi do četiri tisuće godina, a ljudi teško dotaljšavaju i do stotke!

- Zašto glupo drvo? - izustio je Sensei. - Prilično je lijepo i korisno. A što se tiče prolaznosti ljudskog života... Ljudi su previše lijeni. Kad bi im se dalo znatno više vremena, skroz bi utonuli u materijalno.

- U pravu ste. - zamišljeno je rekao punašni pedesetogodišnjak, jedan od slušatelja razgovora. Momci su ga potajno zvali „Knedla“, jer mu je lice s istaknutom debelom donjom usnom pomalo nalikovalo tom proizvodu. - Svjesnost prolaznosti života i neizbježnosti smrti čovjeka natjera da cijeni život i vrijeme koristi produktivno.

- Smrt nekako sažima proživljeni život. - Volođa je rekao.

- I motivirajuće djeluje na žive. - dodao je Knedla.

- Upravo tako - potvrdio je opet Sensei. - Svijest o smrtnosti fizičkog tijela tjera čovjeka da traži odgovore na pitanja o vječnosti, navodi ga na brigu o duhovnom razvoju i unutarljivoj promjeni. Smrt je dana ljudima samo da bi, imajući na umu vlastitu prolaznost, mogli naučiti razumjeti svoju istinsku suštinu, preobraziti sebe i svoju prirodu, cijeliti vrijeme dano im za duhovno sazrijevanje. Smrt je svojevrsna kapija u istinsku stvarnost. A ukupni životni rezultat sažima se upravo akumuliranim duhovnim bogatstvom čovjeka. Što ćeš skupiti ovdje tijekom svog života definira kakva će te stvarnost očekivati iza te kapije.

- Dobro, ali zašto onda toliko snažno nastojimo osigurati si budućnost, kao da namjeravamo živjeti vječno? - pitao je Knedla.

- Zato što takve težnje uglavnom proizlaze iz dubine podsvijesti. Proizlaze iz same duše. A duša uvijek teži ponovnom sjedinjenju s Bogom, to jest osiguravanju svoje dugo očekivane budućnosti, a ne trenutačnim lutanjima od jednoga tijela do drugog. Ipak, kroz čovjekov um naša materija pokušava cijelo vrijeme učiniti da najdublja težnja duše služi njoj, služi Egu. Zato čovjek gotovo nikad nije zadovoljan onim što izvana postigne u životu. Jer istinsko blago potrebno za osiguravanje budućnosti je duhovno blago, ne materijalno.

- Teško je i povjerovati da ćemo svi jednog dana umrijeti - reče momak koji je stajao pokraj Maksa.

- Zašto jednog dana? Nitko ne zna što će biti s njim za minutu. Ali nije sve u nitima sudbine. Glavno je kakvu ćemo prtljagu nositi sa sobom u trenutku kad stanemo pred istinsku stvarnost. Ljudi se trude živjeti vječno jer se u njima nalazi mali dio vječnosti. Ali um svojom životinjskom prirodom iskrivljuje tu unutarnju žudnju na svoj način - vječni život u fizičkom tijelu, naravno na Zemlji, jer je bilo koja stvarnost osim ove zemaljske nepoznata, pa čak i neprihvatljiva za životinjsku prirodu...

Ljudi su izmislili toliko načina da se zavaraju! Mnogi misle: „Zašto bih vježbao duhovne stvari, poput molitve, meditacije, držanja misli pod strogom kontrolom ili gajenja ljubavi prema svomu bližnjem? Tako ću potratiti život. A što ako se on daje samo jednom? Što ako nakon smrti ostane samo lijes i vlažno tlo gdje ćemo se i ja i moj lijes jednostavno pretvoriti u prašinu?“

Neki od prisutnih, uključujući Maksa, istodobno su oborili pogled a da to nisu ni primijetili. Očigledno, Sensejeve posljednje riječi su se poklopile s njihovim mislima.

- Nije li to najveći argument životinjske prirode usmjeren na suzbijanje duhovnog naleta u čovjekovu umu i na jačanje žudnje za materijalnim?! Drugi ljudi čak uopće ne pokušavaju razmišljati o smrti. Oni nastoje pobjeći od ove svrbeće, zabrinjavajuće misli, poput noja koji zakopa glavu u pijesak i vjeruje da nema opasnosti.

Sve su to gluposti! Čitajte o životima svetaca. Uzmite barem primjer Serafima Sarovskog. U svojoj je redovničkoj ćeliji držao lijes kako bi pred očima imao trajni podsjetnik na tjelesnu smrtnost. Sveci si nikada nisu stvarali iluzije u pogledu svjetovne budućnosti. Život im je bio u današnjem danu. Uvijek su očekivali da će se baš danas pojaviti pred Sudom Svevišnjega, pa su tako puno radili na svom duhovnom putu, i to je razlog iz kojeg su postigli rezultate u buđenju „sile Ljubavi“. Otuda su njihova čuda proisticala - duhovno i fizičko liječenje ljudi... Dok većina ljudi odgađa svoj duhovni rad za „sutra“, ne pomišljajući da „sutra“ možda nikad neće nastupiti... Najtužnije je da u određenom trenutku svi shvate nepovratnost prošlih dragocjenih trenutaka, ali bude kasno, prekasno...

„Prekasno, prekasno...“ - odzvanjalo je u Maksovoj glavi. Pred unutarnjim pogledom bljeskale su slike iz prošlog života. Neki živopisni trenuci najupečatljivijih emocionalnih dojmova pomiješali su mu se s mislima, a također i s raznim slikama bivših prijatelja, rodbine i bliskih ljudi. U određenim trenucima scene su se usporavale, a to su uglavnom bili prizori povezani sa Sensejem. Maks, kao da je podijeljen, iznova je proživljavao ove trenutke. Sad je na te događaje gledao s potpuno drugog stajališta. I dok je u tom prethodnom životu Maks procjenjivao što se događalo iz točke materijalnog bića, sada je na sve gledao baš s pozicije svoje duše...

Maks je, može se reći, pukim slučajem došao na Sensejev trening. Toliko je toga o njemu čuo da je odlučio prisustvovati, zajedno s prijateljem, sekciji orijentalne borbe, koja je već postala legendarna u gradu. Došli su, pogledali i ostali. I dok je njegov prijatelj bio željniji vježbanja borbenih tehnika, Maksa je zanimala Sensejeva neobična filozofija. Maks je bio popriličan erudit, vrlo načitan i upućen u filozofiju, zahvaljujući znanstvenoj pozadini

njegove obitelji. Tako je u Sensejevoj osobi pronašao uistinu dostojnog sugovornika, kao i kritičara svojih dogmi.

Sensejev izvanredan svjetonazor je sve više i više opčinjavao Maksov znatizeljni um. Istodobno je vjerovao i nije vjerovao u ono što je čuo. Njegovo je vjerovanje dolazilo negdje iznutra, na temelju udaljenoga intuitivnog osjećaja. Odbijao je vjerovati uz pomoć logike i uma, dovodeći u pitanje sve što je Sensei govorio i nastojeći pronaći vlastite dokaze, potvrde iz literature, iz života, iz vlastitog iskustva i osjećaja.

Jednom je slučajno načuo razgovor između Volođe i Senseja u vezi s njihovom grupom.

- Zašto se gnjaviš s njima kao s malom djecom? Jednostavno gubiš vrijeme. Hoće li ikada išta postići? Ma to su ljenjivci! Ne žele raditi čak ni na svojim tijelima, a kamoli duhovno. Stalno ih grizu sumnje! Cijelo vrijeme se brinu da ih ovdje netko želi pretvoriti u nekakve čudake, zavesti njihove plemenite osobe... Ali kome su uopće potrebni osim ljubljenim sebi?! Ako žele upoznati sebe, neka tako rade! A ako ne žele, široko im polje! Zašto tratiš svoje vrijeme i snagu na njih?! Uzmimo Maksa, koji uvijek u nešto sumnja...

- Ne, Volođa. Ako čovjek sumnja, to znači da je u potrazi. A ako teži potrazi, znači da želi shvatiti... U njemu postoji opreka dviju moćnih priroda. S jedne strane drhti mu duša, zveckea poput zvona, ne daje mu mira. A s druge strane materijalno pritišće punom snagom. Trajne sumnje normalan su ishod te unutarnje borbe.

- Dok god nije jak u svom izboru, nema šanse.

- Sigurno su mu male šanse da se izvuče. Ali one postoje. Sve je u njegovim rukama.

Čuvši cijeli ovaj razgovor Maks se uznemirio. Ponekad bi pobjesnio, ponekad osjećao da je osuđen na propast, ipak bi ga i dalje znalo obradovati kad bi se Sensei zauzeo za njega. Na kraju su ga Sensejeve posljednje riječi nadahnule probudivši mu tragalački duh. „Da, sve je u mojim rukama!!!“

* * *

Dani su prolazili, trenuci su nestajali u zraku, dok se Maks još uvijek klatio poput njihala između materijalnoga i duhovnog. Njegova buntovna osobnost još uvijek nije mogla pronaći mir. Jurcao je uokolo u potrazi za odgovorima na svoja pitanja. Nailazio bi na razne varijante. Jednu po jednu bi ih ispitivao i suočavao se s istim pitanjem stalno iznova. To mu je postajalo svojstveno. Međutim, u Sensejevoj se blizini osjećao drugačije. Nije to mogao objasniti, ali osjećao je neobičan mir... Ponekad bi Maks slušao Senseja, ali uopće ga ne bi čuo. Jednostavno bi bio zanesen zvučanjem njihova dijaloga. Ipak, bilo je trenutaka i kad bi Ego popustio uzde, a tada Maks ne bi samo čuo što Sensei govori, nego bi i osjetio kako mu duša drhti, prožima tijelo izvanrednom radošću. Takvi su trenuci sada posebno izranjali iz njegova duboko pohranjenog sjećanja. To su bili trenuci u kojima riječi nisu bile važne, već ono što se događalo u duši - određeni unutarnji nalet tijekom kojega bi mu ljubav prema svemu postojećem ispunila um, dok bi životinjska priroda privremeno odstupila od svojih položaja.

Maks je sada ponovno izrazito čuo Sensejeve riječi koje su ga vraćale u one nezaboravne trenutke provedenog života. Tog su dana on i njegov prijatelj ostali na dopunskoj nastavi samo da bi čavrljali sa Sensejem nakon treninga.

Zapravo je takvo neredovito pohađanje dopunske nastave započelo kad je Maks jednom slučajno ostao duže nakon uobičajenog treninga i čuo Sensejeve pojedine učenike kako raspravljaju o prilično zanimljivoj duhovnoj praksi „Lotosovog cvijeta“. Najviše ga je začudilo što to nije bila obična meditacija, nego upravo praksa koja je dovela i samoga Siddharthu Gautamu do duhovnog buđenja i preobrazila ga u Budu - stvorenje nalik Bogu. Istom tom praksom su ovladali odabrani faraoni starog Egipta. Odjeci savršenstva ove prakse veličani su u drevnim indijskim knjigama napisanim na sanskrtu, u traktatima kineskih mudraca, u antičkoj Grčkoj. Maks jednostavno nije mogao propustiti takve informacije. Sve ga je privlačilo: drevnost, tajanstvenost i, naravno, božanska svetost koju su dostizali oni koji su svladali ovu praksu. Smatrao je to prilikom za promjenu, preobrazbu samog sebe, a prije svega šansom za postati značajan u ovom svijetu.

Maks je navaljivao na Senseja pitanjima o ovoj duhovnoj praksi. I čim bi shvatio, odjurio bi kući sretan poput lopova s ukradenim blagom. Tijekom prva tri dana marljivo je vježbao i, što je čudno, pokazao se mnogo bolji u ovoj praksi nego u drugim tehnikama meditacije i kontemplacije koje je Sensei podučavao na satima istočnjačkih borbi. Kasnije je Maks svoju pozornost usmjerio na rutinske probleme materijalnog bića i njegova želja da svlada duhovnu praksu je nestala. Ubrzo ga je svakodnevna rutina potpuno zaokupila. Uslijedila je uobičajena faza Maksove malodušnosti, tijekom koje je opet počeo uzaludno pokušavati uzgojiti „cvijet“ u sebi. Budući da nije bio uspješan, otrčao je do Senseja kako bi mu „plakao na ramenu“ i iznova potražio odgovore na svoja neutješna pitanja.

- Sensei, u čemu griješim? Čini se da sam sve učinio ispravno... U mirnom sam stanju zamislio da sam posijao sjeme u području solarnog pleksusa. Tada sam ga počeo „njegovati“ snagom ljubavi, držao sam pozitivne misle u umu... U početku sam čak osjetio lagane vibracije u području solarnog pleksusa i zamišljao kako se sjeme probija... Ali nakon nekoliko dana nije bilo više ničega... Ne mogu čak ni osjetiti tu prvotnu toplinu...

- Točno. Dok si sve radio s osjećajem ljubavi, bilo je dobro. Ipak, kad si se odmaknuo i pokušao raditi samo svojim umom, nisi imao uspjeha. To je prirodno. „Cvijet lotosa“ stalna je kontrola i vječna čežnja za Ljubavlju. Za uzgajanje ovoga „cvijeta“ treba se uvijek ugoditi na ljubav prema Bogu, na ljubav prema svemu što postoji. Takvo unutarnje stanje treba održavati usprkos bilo kakvim preokretima sreće. Još jednom ističem, „cvijet“ se ne njeguje mislima, već iskrenim osjećajem. Čitava suština ove duhovne prakse je u buđenju osjećaja Ljubavi, s njegovim daljnjim jačanjem i stalnim, ponavljam, stalnim očuvanjem, sve do pojave fizičkog osjećaja u području solarnog pleksusa.

- A zašto baš u tom području? Općenito govoreći, postoje li za to neka objašnjenja sa stajališta ljudske fiziologije? - Maks je pojurio u ispitivanje.

Sensei se gotovo neprimjetno nacerio. U tom trenutku Voloda im se pridružio na klupi. A budući da je dopunska nastava gotovo završila, pristigli su i ostali momci.

- To se također može objasniti sa stajališta ljudske fiziologije, recimo na vrlo gruboj, primitivnoj razini. - odgovorio je Sensei.

- Zašto bi fiziologija bila primitivna razina? - pitao je Maks s omiljenim mu podsmijehom, osjećajući kako je njegova osoba u središtu svačije pozornosti.

- O, još kako je primitivna! - Sensei se nasmiješio. - Ljudsko biće je zapravo čista fizika, skup pukih formula kretanja energija. I cjelokupna ljudska kemija proizlazi odande. Iako je ono što ti pokušavam objasniti samo primitivni prikaz u domašaju tvojih fizioloških asocijacija.

- I ja bih dodatno slušao o tomu „primitivnom prikazu“ s velikim zadovoljstvom. - rekao je Volođa bas glasom. - Iako u tvojoj utakmici takva „sudačka nadoknada“ nikada nije suvišna. Uvijek čujem neki novi dodatak.

- I ja mislim. - izgovorio je Stas, visoki atletski tip.

Njegov prijatelj Ženjka, koji ni na koji način nije inferioran u odnosu na njegovu visinu i dimenzije, napola pridignut s klupe i u šali svečano je stisnuo ruku Stasu i Volođi.

- U potpunosti se slažem s vama.

- Dobro, kad već postoji kolektivna namjera, hajdemo. - Sensei mahnu rukom - Razmotrimo jednu od prošlih lekcija. Dakle, svi vi zamišljate što je solarni pleksus. - Zaustavio je pogled na Maksu, koji je zabezegnuto kimnuo glavom ne rekavši ni da ni ne. - Dobro, shvaćam. Ovaj pleksus, inače zvan još i celijakijskim pleksusom, čini skup ganglija različitih veličina i oblika, međusobno povezanih mnogobrojnim spojnim granama raznih duljina i debljina. Pleksus se može prilično razlikovati po broju pristupnih živčanih cijevi, po broju ganglija koji ga tvore i po obliku ove moćne nakupine. Solarni pleksus u svom središtu više nalikuje povezanim vrhovima trokuta, dok po vanjskom obliku najčešće izgleda kao nepravilni krug, jer se živci radijalno granaju od solarnog pleksusa do organa trbušne šupljine, poput zraka sunčeve svjetlosti. Naravno, tamo su mnogi živčani završeci. Solarni pleksus

spada u najveće vegetativne pleksuse. Čak se naziva i „trbušnim mozgom“.

Sad, što se događa kad čovjek obavlja duhovnu praksu „Lotosov cvijet“? Ako bismo slikovito projicirali proces protoka unutaršnjih energija na ljudsku fiziologiju, dobili bismo sljedeću sliku. Kad čovjek ciljano koncentrira pozornost na svoj solarni pleksus s osjećajima, naglašavam - *pozitivnim* osjećajima, dolazi do nadraživanja živčanih završetaka, uključujući i vagusni živac - jedan od dvanaest parova moždanih živaca, ili takozvani živac lotalac. Usput, dopustite mi da ukažem na činjenicu da oba, i desni i lijevi živac lotalac sudjeluju u ustroju solarnog pleksusa kao njegov parasimpatički dio. Štoviše, pleksus uključuje najveći dio zajedničke stražnje cijevi oba živca lutaoca. Vratimo se koncentraciji. Nakon što je živac lotalac nadražen, signali se prenose s ovoga živca do velikog mozga. A tamo, prošavši distribucijske ganglije, signali dolaze do hipotalamusa.

- Hipotalamus? - Maks se trgnuo i pitao, sad već s izraženim interesom: - Nije li to onaj koji se naziva „drevnim mozgom“ ili „zmijjskim mozgom“?

- Da. - potvrdio je Sensei. - Postoje i drugi nazivi, kao što su „primarni mozak“, „mozak dinosaura“, „gmazovski mozak“ i mnogi drugi. Hipotalamus je doista jedna od najstarijih tvorbi. Ipak, čak i svitkovci, najprimitivniji od svih kralježnjaka, imaju prototip područja hipotalamusa. Dok je ljudski hipotalamus doveden do savršenstva, moglo bi se reći.

- A zašto se zove mozak gmazova, dinosaura, a ne mozak svitkovaca ili vodozemca, na primjer?

- Vidiš, baš u vrijeme najstarijih gmazova, koji su bili prvi uistinu kopneni kralješci, hipotalamus je morao biti značajno poboljšan i raznovrstan radi prilagodbe za život na kopnu. Stoga je ljudska inačica hipotalamusa postala tek nadgradnja na osnovni dizajn područja hipotalamusa drevnih gmazova. A oni se međusobno razlikuju... recimo, kao što se prvi kalkulator razlikuje od suvremenog računala. U načelu su isti, ali potpuno različitih sposobnosti...

- Normalno. - jedino što je Maks smislio odgovoriti, zapanjen onim što je upravo čuo.

- Dakle, vratimo se ljudskom hipotalamusu. Da bismo razumjeli što se doista događa u njemu nakon primitka podražaja, prisjetimo se onoga što znamo o hipotalamusu, barem do danas. Hipotalamus je glavno središte, gdje se skupljaju svi podaci o unutarnjem stanju organizma. To je kvazi posrednik između živčanog sustava, tjelesnih organa, tkivnih tekućina, a također je, dodao bih, pretvarač energije. Primanjem živčanih impulsa iz moždane kore hipotalamus ih prevodi na jezik razumljiv za tekućine u organizmu.

- A kako?

- Pa, u tim tekućinama mijenja omjer, koncentraciju hormona, fermenta, soli itd. Usput, nijedan dio malog mozga, osim područja hipotalamusa, nema takav privilegiran položaj u opskrbi krvlju. Kemijska sredstva koja dolaze iz krvi neprestano signaliziraju o stanju tjelesnih organa i sustava u svakom trenutku. Jednostavnije rečeno, hipotalamus je dobar menadžer koji se savršeno slaže sa svima: i s vlasnikom poduzeća i s radnicima, te vješto raspolaže resursima koji su mu povjereni. Stoga poduzeće djeluje kao jedinstveni mehanizam. Općenito, ovaj menadžer osigurava potpunu homeostazu poduzeća.

- Homeo... kako ono reče? - Maks je tiho pitao Ženju da ponovi, jer je ovaj sjedio pokraj njega.

Ženja se gotovo neprimjetno nasmiješio te odgovorio tiho i vrlo ozbiljno:

- Plaža, naravno. Nisi nikada čuo taj izraz? To je kad direktor poduzeća ode na kupanje.

- A-a-a. - Maks je mnogoznačno razvukao i zbunjeno dodao:
- Da, sad se sjećam.

Sensei je to čuo i nasmiješio se:

- Homeostaza je postojanost unutarnjeg okruženja. Bacio je blago prijekorni pogled na Ženjku. Ovaj je namjestio staloženo lice i počeo se pravdati:

- Zašto? Upravo sam to rekao. Kada poduzeće ima postojanost unutarnjeg okruženja? Dok nema direktora.

Dečki su prasnuli u smijeh, a Sensei beznadno odmahnuo prema njemu.

- Tko je onda gazda organizma? - interesirao se Maks, bacajući postrance pogled na Ženjku.

- Epifiza. - odgovorio je Sensei, kao da nije ni trebalo reći. - Dakle, utvrdili smo da je hipotalamus glavno subkortikalno središte vegetativne opskrbe i kontrole. Najaktivnije sudjeluje u regulaciji rada kardiovaskularnog sustava, probavnog trakta, tjelesne temperature, biokemije organizma; također regulira bioritam, osjećaj gladi, apetita, žeđi; utječe na seksualno ponašanje i tako dalje. Naravno, hipotalamus također koordinira razne oblike živčanih aktivnosti, od bdijenja i spavanja pa sve do stvaranja pozitivnih i negativnih emocija, do ponašanja organizma tijekom reakcija prilagodbe... Ali sve ovo govorim samo kao napomenu, da biste bolje razumjeli sljedeće. Ajmo sad razgovarati o osnovnim stvarima. Baš u hipotalamusu nalaze se dva prastara središta. Gledajući lubanju odozgo, možemo zamisliti da ta središta čine određeni unutarnji trokut zajedno s pinealnom žlijezdom, a epifiza je vrh ovog trokuta. Ta su se središta drugačije nazivala u različitim vremenima, ali njihova se suština nikad nije promijenila. Jedna od verzija njihovih imena spomenuta u drevnim rukopisima je „agatodemon“ i „kakodemon“. Agatodemon stimulira rađanje pozitivnih misli, dok kakodemon stimulira stvaranje negativnih.

- Kako, kako? „Demon“? - Maks je zatražio da ponovi. - Znači li to u prijevodu „vrag“?

- U prijevodu s grčkog „demon“ (daimon) znači „božanstvo“, „duh“. Ipak, kasnije je kršćanstvo usvojilo ovu riječ od Grka i dalo joj definiciju koju si spomenuo.

- A „kako“? - ponovno je pitao Maks.

- „Kako“ doista kaka. - našalio se Sensei. - Prefiks „kako“ izvire iz grčkog „kakos“, što znači „loš“.

- Eto! I ja sam se uvijek pozivao na višenamjensku uporabu ove međunarodne riječi. - veselo je primijetio Eugen.

Dečki su opet prasnuli u smijeh.

- Dakle, ako je „kako“ - „loše“, znači li onda da je „agato“ - „dobro“? - Maks je precizirao.

- Točno. Usput, takva definicija središta pozitivnih misli bila je poznata već starim Egipćanima. Iz tog se razloga u starom Egiptu pojavio medaljon koji je kasnije postao talisman nazvan „agatodemon“ u grčko-egipatskoj tradiciji. Sadržavao je sliku zmije s lavljom glavom i sedam sjajnih zvijezda (potonje su kasnije zamijenjene krunama).

- Dakle, izgleda da su Grci usvojili znanje od Egipćana? - pitao je Volođa.

- Da. I dok su Egipćani imali barem neka izvorna znanja, Grci su ga usvojili i onda pretvorili to znanje u mitologiju. Tako se u grčkoj tradiciji pojavio agatodemon - dobri duh koji čovjeka slijedi tijekom njegova života. Smatrali su ga posrednikom između ljudi i bogova.

- I, pretvorivši unutarnje u vanjsko, ljudi su izgubili ono prvo. - s osmijehom je komentirao Volođa, koristeći Sensejev izraz.

- Upravo tako.

- Dakle, misli se rađaju baš u hipotalamusu? - Maks se požurio vratiti temu razgovora na ono što ga je toliko zanimalo.

- Pa, ne od komadića materije kako misliš. - Sensei je odgovorio. - Kao što sam rekao, to je samo figurativna usporedba, projekcija energije na materiju. Misli se ne rađaju baš u moždanoj tvari zvanoj hipotalamus. One se rađaju u dvama središtima o kojima sam vam govorio. Ta su središta svojevrsne čakre suptilne materije od koje se sastoje naše misli. I ako se to područje odstrani iz nečijeg mozga, takav čovjek će završiti s određenim psihičkim

smetnjama u razmišljanju, opažanju, pamćenju i tako dalje, ali neće prestati misliti.

- Jasno.

- Ova su središta svojevrsni poluvodiči između suptilne materije i živčanog sustava. Ona primaju signale živčanog sustava prenoseći ih u suptilnu materiju, a istodobno mogu kodirati informacije u signal i slati „misaone zapovijedi“ živčanim putovima... Dodao bih nešto što već znate, a to je da nakon stimulacije i pozitivnih i negativnih emocija prevladava aktivnost parasimpatičkog dijela živčanog sustava, a jedan od najvažnijih živaca tog dijela je upravo živac lualac.

Vratimo se sada na početak. Što se događa kada obavljate duhovnu praksu „Lotosov cvijet“? Kada podražaj izazvan koncentracijom pozitivnih osjećaja u području solarnog plexusa prolazi od živca lutaoca do hipotalamusa, živčani signali prije svega prolaze kroz oba ova središta. Također, uz veću stimulaciju agatodemonu, postoji i slabo izražena stimulacija kakodemonu. Kada se središte agatodemonu stimulira takvom vrstom energije, jednostavnije energijom „Ljubavi“, čovjek osjeća stanje blaženstva i sveobuhvatnu radost.

Uzmimo sada Maksov primjer. U osnovi, nešto slično doživljavaju gotovo svi početnici. Ako čovjeku popusti pažnja ili potpuno skrene na životinjski osjećaj, dogodi se udar nagomilan kroz paralelnu stimulaciju središta kakodemonu. U početku se takav proces očituje u vidu negativnih misli i uzburkavanja negativnih emocija. Nakon toga slijede sumnje. I (molim, imajte to na umu!) kada dajete svoju snagu, svoju pozornost takvim mislima, kao rezultat takve sinteze dobijete podražaj niza drugih središta živčanog sustava, zbog čega čovjek tone u depresiju, postaje malodušan ili agresivan. Kasnije se proces preuzimanja vaše pažnje od strane negativnih misli dodatno pogoršava, a središte kakodemonu se dodatno potiče. Ispada da je riječ o začaranom krugu. I čovjek, recimo, opet upada u mrežu životinjske prirode.

- Kako prekinuti taj začarani krug? - upita Maks.

- U tome je cijeli trik! Ljudski mozak prilagođen je frekvenciji životinjske prirode od samog rođenja, iako je to najprimitivniji program od svih moždanih mogućnosti. Kakodemonsko središte gotovo cijelo vrijeme stimulira čovjek koji živi uobičajenim životom i ne sudjeluje u razvoju svoje duhovne prirode. Stoga u takvom pojedincu trajno prisustvuju elementi poput zavisti, bijesa, mržnje, pohlepe, gramzivosti, ljubomore, straha, egoizma itd. Kod nekih su više, kod nekih manje izraženi. Ali iz dana u dan takvi ljudi sami sebi čine zlo i još više pate zbog toga. Kod njih se stimulacija agatodemona događa vrlo rijetko, uglavnom u obliku slabog podražaja ovog središta i to na vrlo kratka vremenska razdoblja. Jasno, takvi valovi kasnije bivaju nadjačani od stimuliranijeg središta kakodemona.

Za razliku od potonjih, ljudi koji slijede duhovni put ciljano rade na stimulaciji središta agatodemona. Kuda ih to vodi? Uzmimo baš „Lotosov cvijet“, jer je njegova radna shema unutar ljudskog organizma baš rezultat svakog duhovnog puta koji vodi, recimo, do jedne te iste unutarnje Kapije. Dakle, ako čovjek pravilno prakticira „Lotosov cvijet“, kontrolira svoje emocije, misli, snagu pažnje i nastoji biti u stanju Ljubavi većinu vremena ili bolje neprestano, lokalizirajući taj osjećaj u području solarnog pleksusa, čovjek je u stanju postići sljedeće. Trajno nadraživanje i stimulacija središta agatodemona pojačava njegovu aktivnost, uključuju se određeni mehanizmi koji malo oslabljuju stimuliranje središta kakodemona... To je sad već čista fizika, pa neću ulaziti u detalje neshvatljive za vas. Da skratim, slikovito rečeno fiziološkim jezikom, događa se nešto slično potpunoj ili djelomičnoj inhibiciji područja kakodemona. Rezultat je oslobađanje energije koja naglo pojačava aktivnost agatodemona, što zatim dovodi do vala koji aktivno stimulira pinealnu žlijezdu. Ova se žlijezda naziva i epifizom. I baš posljedica rada s epifizom u takvim novim uvjetima (jednostavnije, posljedica promjene frekvencije valova) je da čovjek doživi otvaranje duhovnog vida ili „Trećeg oka“, kako ga zovu na Istoku. Dakle, tako se potiče buđenje ogromnih sila duše. Takav se čovjek ne mijenja samo iznutra, već započinje otkrivati zdenac izvornog znanja, stvarnost viših svjetova...

Sensei je zašutio.

- Još uvijek ne razumijem - ponovio je Maks sliježući ramenima, - kako nekakva epifiza može tako duboko preobraziti čovjeka? Središnji živčani sustav još nekako. Ali epifiza?!

- Središnji živčani sustav drži jednu od privilegiranih pozicija u sustavu upravljanja organizmom. Međutim, gospodarica svega unutarnjeg je upravo epifiza. Ona je svojevrsni nadređeni kontrolni organ koji vrši svoj značajni utjecaj samo kad se unutar čovjeka događaju zbilja cjelovite promjene. Međutim, ako nema takvih promjena, epifiza samo „promatra“, a s vremena na vrijeme kontrolira i prilagođava cjelokupno usklađivanje moždanih struktura, bilo pojačavanjem ili smanjenjem određenih procesa. Ali glavno kod epifize je da upravo ona sadrži informacijske matrice, svojevrsne holograme koji pohranjuju sve podatke o pojedincu, uključujući one iz njegovih prethodnih života. To je najtajniji „sef“ čovjekove memorije, ima „dvostruko vatrootporno dno“ jer je također i čakra. Sve što vidite, osjetite, doživite tijekom svog života, to jest sve vaše unutarnje i vanjsko bilježi se u epifizi. To je svojevrsna unutarnja Straža na Kapiji, koja uvijek zna sve o vama, uključujući sve vaše tajne i očitovane želje. Inače, prvi Kristovi sljedbenici su ove podatke tumačili kao osobnu stranicu u knjizi života koja se čuva u Božjim rukama, gdje je zapisano sve o čovjeku... I tako, ako životinja u vama dominira, ako pretežito mislite uglavnom o gomilanju materijalnog, bez obzira koliko se trudili izvana pokazati svoju „anđeosku“ narav, sav će vaš trud biti uzaludan. Vrata se mogu otvoriti samo kroz duhovno, kroz trajnu iskrenu želju ispunjenu vašom čistom vjerom i Ljubavlju... I što je još zanimljivo. Ova Straža ne bilježi samo čovjekove namjere i djela, već također jača ono što dominira u mislima. Stoga, ako prebacite svoju pažnju na negativnu percepciju, Straža će podržati negativno u vama, pojačavajući ono što imate. A ako se prebacite na dobro, Straža će pojačati te osjećaje u vama.

- Je li epifiza drevna poput hipotalamusa? - pitao se Maks.

- Nesumnjivo. Epifiza i područje hipotalamusa su najstarije formacije. Svi kralježnjaci imaju epifizu, iako se razlikuju po ustrojstvu. Na primjer, pinealna žlijezda nižih kralježnjaka (gušteri, vodozemci, neke vrste riba) je upareni organ koji ima unutarcerebralne i površinski smještene dijelove.

- Površinski smještene? - ponovno je pitao Stas. - Kako to?

- Dakle, to je oblik trećega, takozvanog tjemelog oka, smještenog tik ispod kože i pokrova lubanje.

- Znači li to da gušter može vidjeti kroz to tjemeno oko?

- Naravno! Postoji leća koja izgleda kao gornji dio stjenke oka, šupljina ispunjena supstancom koja lomi svjetlost i pigment - sve kako treba biti.

- Stvarno vidi izravno kroz kožu? - Maks je bio zadivljen.

- Da. Epifizijska rožnica, to jest koža iznad tjemelog oka, prozirna je. Viši kralježnjaci imaju nesparenu epifizu. A ljudska epifiza, smještena u stražnjem dijelu treće klijetke između kvadriletnih tijela, je nešto jedinstveno i neobično. Ljudska epifiza, u usporedbi s ostalim višim kralježnjacima, značajno se izmijenila zbog dualnosti pojedinca - materijalnoga i duhovnog. Stoga epifiza nije samo gospodar ljudskog tijela, već i vrata u duhovni, viši svijet, svojevrsni portal. Dakle svaka promjena u stanju svijesti odvija se upravo pod kontrolom epifize.

- A kako izgleda ta epifiza? - pitao je Maks zamišljeno.

- To je mala hrapava formacija trokutasto-ovalnog oblika, donekle plosnata prema stražnjem dijelu. Djeluje sivo-ružičasto, iako se boja može mijenjati ovisno o punjenju krvnih žila. A njena težina je... zasigurno individualna za svakog čovjeka. Prosjek je oko 0,13 grama. Iako je kod potpuno izgubljenih osobnosti puno manja težina, čak do 0,025 grama. A kod duhovno razvijenih ljudi dođe čak do 0,43 grama i više. Svi su različiti.

- Zadivljujuće! Tako malena a tako moćna! - Maks je ostao u totalnom čudu.

- Razmišljaš potpuno subjektivno i koristiš uobičajena materijalna mjerila. Ipak, ako ćemo objektivno, veličine u prostoru zaista ne igraju posebnu ulogu za energijske objekte. Uzmimo, na primjer, česticu „Po“. Toliko je malena da suvremeni znanstvenici još uvijek nisu u mogućnosti doći do nje, unatoč svim svojim naprednim tehnologijama. Ipak, sve je premreženo njome: ne samo

mi, već i čitav bezgranični svemir sa svim galaksijama. Dakle, veličine same po sebi su relativni pojam.

- A raste li epifiza tijekom života?

- Ovisi... Težina epifize neprestano raste sve dok osoba navrši deset do četrnaest godina, tj. dođe do puberteta. Tada se događa znatan nalet prane - životne energije. Počevši od ovog trenutka, ako čovjek utone u materijalno poput svinje u blato, težina se njegove epifize gotovo ne mijenja. Ali ako se čovjek duhovno razvije - to je sasvim druga priča... Pozovite se barem na neku literaturu koja opisuje događaje kada ljudi, uključujući i djecu, pokazuju izvanredne mentalne sposobnosti nakon što im se povećala epifiza i sve ćete shvatiti sami.

- Ali, s obzirom da je epifiza toliko važna za čovjekov organizam, zašto o njoj nigdje nema podataka? - Maks je artikulirao s laganim priekorom.

- Kako to misliš - nema podataka?! - Sensei se usprotivio. - Jesi li ikad temeljito potražio? Sigurno nisi! Nevjerojatno je kako ljudi uživaju prigovarati da nema referenci bez ikakva truda da se one pronađu. Zapamti, Maks: tko traži, uvijek će pronaći; tko kuca, vrata će mu se otvoriti.

Ljudi su od davnina znali za epifizu i znali su je baš kao žlijezdu, a ne kao bilo kakvu drugu formaciju. Uzmimo za primjer drevnu Indiju. Dvije tisuće godina prije Krista bilo je pravo zlatno doba proučavanja epifize. Već su Indijci bili svjesni da ta žlijezda za ljudsko biće nije samo organ pronicljivosti, već i sjećanja svih prethodnih utjelovljenja duše, ali i glavna čakra koja koncentrira više energije... Štoviše, ovo znanje posjedovali su još ranije prvi faraoni starog Egipta, premda u nešto drugačijoj interpretaciji. Drevna Kina, stanovnici Tibeta također su znali za epifizu. Inače, u tim je zemljama od pamtivijeka postojao ritual kremacije umrlih visokih svećenika, nakon čega bi njihovi najbliži učenici tražili takozvani ringseh. To je tvrda tvar koja više sličići kamenčiću od jantara. Po njegovoj veličini učenici bi prosuđivali koju je duhovnu razinu dostigao njihov Učitelj. Vjerovalo se da što je veći ringseh, to je umrli čovjek bio duhovno viši. Ipak, ringseh nije ništa drugo do cerebralnog pijeska epifize. Ovaj pijesak i dalje ostaje jedna od

najvećih misterija za suvremene znanstvenike, dok su ga ljudi u drevnom Tibetu znali kao mjesto nakupljanja psihičke energije...

Dakle, epifiza je odavna poznata. Međutim, ovaj se organ nekada zvao drugačije. U principu je počeo biti nazivan pinealnim u drugom stoljeću nove ere, kada ga je Galen, drevni rimski liječnik, usporedio s borovom šišarkom. I tako je krenulo. Na latinskom su ga počeli nazivati glandula pinealis, po nazivu talijanskog stabla pinije.

- Što je s nazivom „epifiza“?

- Epifiza je grčki naziv koji znači „srastanje“.

- Da, lako se zbuniti sa svim tim nadimcima. - Ženjkica se našalio.

- Ali što je najzanimljivije? Što su se ljudi više udaljavali od drevnih znanja i što se intenzivnije razvijala ortodoksna medicina, brže su se gubili istiniti podaci o funkcijama ove žlijezde. Tijekom dugog razdoblja epifiza se općenito smatrala zakržljanim organom, iako su neki oštri umovi svejedno uspjeli doći do istine. Na primjer Rene Descartes, koji je živio početkom sedamnaestog stoljeća. Izvanredan čovjek! Nije čudo što su mu intelekt i težnja za samousavršavanjem omogućili da bude filozof, matematičar, fizičar, a istodobno i znanstveni metodolog. Dakle, i on je izrazio mišljenje da je ljudska duša smještena u maloj epifizi smještenoj u središtu mozga. Recimo da je bio blizu istine i umalo došao do nje... Nadalje, već tada je Descartes ukazao na postojeću funkcionalnu vezu između epifize i vidnog sustava, što je dokazano puno kasnije.

- Misliš li da će ljudi ikad uspjati znanstveno dokazati povezanost epifize s dušom? - s nepovjerenjem je upitao Maks.

- Sasvim moguće. Epifiza se trenutno intenzivno proučava, iako samo na kemijskoj razini. Ali njena vodeća uloga u čovjekovom organizmu već je prepoznata kao najvažnija karika u neurohumoralnom sustavu i kao neuroendokrini organ. Nitko više ne sumnja da je epifiza glavni posrednik između vanjske i unutarnje okoline organizma, koji osigurava regulaciju vitalnih funkcija svih organa i sustava podložnih životnim uvjetima, tj. izmjenama dana i noći, godišnjih doba, temperature, vlažnosti,

aktivnosti Zemljinoga elektromagnetskog polja, razini ionizirajućeg zračenja i tako dalje. Poznato je da će baš epifiza izvršiti značajan utjecaj na ponašanje, posebno na istraživačko ponašanje, sposobnosti učenja, pamćenje, lokomotorne i konvulzivne aktivnosti, seksualno i agresivno ponašanje. Znanstvenici su otkrili ne samo interakciju epifize s kompleksom hipotalamus-hipofiza-nadbubrežna žlijezda, već i također postojanje sustava epitelamus-epifiza, kao paralelni sigurnosni mehanizam u izvanrednim situacijama. Proučavaju oživčenje epifize s gornjim vratnim kralješcima, tj. simpatičkim živcima. Postoje pokušaji proučavanja njezine povezanosti s parasimpatičkim sustavom. Pinealna žlijezda utječe na imunitet, na neuroendokrine žlijezde... Zahvaljujući najnovijim znanstvenim dostignućima ljudi sada imaju pristup informacijama o histostrukturi, kemijskom sastavu nekih epifizijskih hormona i hormonoida. Proučavaju se karakteristike frekvencije epifize...

Međutim, to je samo početak istraživanja ovoga tajanstvenog organa. Sve otkriveno do danas puki je trun na vodenoj površini. Ljudi još ni ne znaju da je ova voda ocean, da ne pričamo o manjku znanja o svojstvima samoga oceana. Medicina budućnosti sigurno će otkriti tajnu epifize, ako takva budućnost ikad dođe, naravno. U osnovi, nije previše složeno. Dovoljno je naučiti čitati informacije iz njenih holograma. Ali, ako ljudska znanost uspije doći do toga, svijet će se preokrenuti.

- Na koju stranu?

- Sve ovisi o ljudima. Iako trenutno ljudi čeprkaju po istraživanju materijalnog svijeta i grubih energija, mehanizmima upravljanja njima, nakon što dekodiraju strukturu epifize i podatke o njenim hologramima, ljudi će moći svladati i upravljanje suptilnim energijama...

- Da... Najvjerojatnije neću doživjeti ta prosvjetljena stoljeća. - našalio se Maks.

- A zašto bi ih čekao? - Sensei je odgovorio prateći njegov ton. - Tko želi, uvijek može pronaći ovo znanje u sebi bilo kada, ne ovisiti o ukupnoj razini ljudskog prosvjetljenja. Ono što ljudi danas svi skupa pokušavaju učiniti preko svojih znanosti, da se izrazim

blago, puki je pokušaj dosezanja lijevog uha desnom rukom. Pomalo je komplicirano, a tako zabavno... Drevni su znali kraći put - kroz svoju nutrinu. Uostalom, cijeli smisao nije u dopiranju do uha, već u shvaćanju kakav je to organ i kako ga koristiti.

Za pojedinu osobnost je uvijek važnije proći svoje unutarnje, nego zbunjeno promatrati vanjsko. Jer ako netko drugi radi na samousavršavanju i postigne određene duhovne razine, od toga nemaš koristi. Svatko mora samostalno raditi na svomu unutarnjem polju kako bi došao do dragocjenog uroda.

Alata za njegovanje svojega duhovnog uvijek je bilo u izobilju. Biraj koji ćeš. Ali, koristeći bilo koji od tih alata, čovjek ionako uvijek dolazi do jednoga te istog ishoda - stimulacija epifize kroz rast sile Ljubavi i nadvladavanje životinjske prirode (drevnog zmaja), tj. hipotalamus. To je pravilo koje se odrazilo na prvoj, izvornoj duhovnoj praksi „Lotosovog cvijeta“ uključenoj u Beliao Dzi znanost, prilagođenoj ljudima u određenom trenutku. A sve nadograđeno kasnije samo su razne komplicirane kombinacije ove prakse koje na ovaj ili onaj način vode do prvobitnog zrna.

- Dobro, taj je dio jasan. - Maks je kimnuo zbog toga što mu se činilo da Sensei više objašnjava njemu negoli ostalima. - Ipak, na kraju... ništa nije jasno. Kako je „Lotos“ mogao postati temelj za sve, ako na svijetu postoji toliko različitih puteva? U mojoj glavi, na primjer, „Cvijet lotosa“ više je povezan s budizmom. Ali postoje kršćanstvo, islam, krišnaizam... I dok ovdje imamo dinamičnu meditaciju, kako je ti nazivaš, tamo imaju molitve, nekakvo verbalno bubnjanje u podsvijest. To je potpuno drugačiji utjecaj na organizam!

- Kako da ti kažem... Primarni utjecaj je drugačiji. - Izgovorio je Sensei. - Međutim, to su samo razni načini izbavljenja od negativnih misli, od svoje životinje. Ali daljnji način buđenja duše identičan je za sve.

Uzmimo primjer kršćanstva, pravoslavlja. U duhovnoj praksi za postizanje stanja svetosti tamo koriste drevnu unutarnju molitvu koja se u kršćanstvu naziva „neprestanom molitvom“, „razumnom molitvom“ ili „srdačnom molitvom“, ali poznatija je kao „Isusova molitva“. Sastoji se od samo nekoliko riječi: „Gospodine

Isuse Kriste, Sine Božji, pomiluj me“. Ili kratka verzija: „Gospodine Isuse Kriste, pomiluj me“. Ono što u osnovi čini ova molitva je da čovjek, neprestano je ponavljajući „ustima, zatim umom, pa srcem“, postupno zaranja u isto stanje kakvo se postiže u „Cvijetu lotosa“. Mnogi su ljudi postigli buđenje duše uz pomoć ove molitve.

Molitva je vrlo snažna i djelotvorna. U detalje je opisana u drevnoj knjizi „Dobrotoljublje“. Ova knjiga je za ljude koji su pametni i upućeni u duhovne sakramente druga po važnosti nakon Evanđelja. U njoj se nalaze savjeti i upute dvadeset i pet redovnika koji opisuju prakse pod ovom molitvom. I, iako je svima pripisana „svetost“, nažalost je samo nekolicina njih doista postiglo svetost osjetivši unutarnji molitveni sakrament. Ti su starci opisali tri ključa ove molitve: često ponavljanje Kristovog imena i obraćanje Njemu, usredotočenost na molitvu ili, jednostavnije, potpuna koncentracija na nju bez ikakvih drugih misli i, na kraju, uranjanje u sebe, koje crkvenjaci smatraju velikim sakramentom ove molitve i nazivaju ga „ulaskom uma u srce“.

U principu, to je religijski, duži put do čistog znanja, tj. do buđenja „Lotosovog cvijeta“, do otvaranja duše. Ipak, u kršćanstvu se za početnike, ne za ljude koji već slijede ovu molitvu, primjenjuju određena religijska pravila. Početnicima je zabranjeno prakticirati je bez odgovarajućeg vodstva, tj. bez živog instruktora. Ovo pravilo se obrazlaže na način da bi bez instruktora ljudi koji izgovaraju ovu molitvu „mogli iznenada doći pod vlast nekontroliranih psihičkih stanja“.

A u njoj zapravo nema ništa strašno, jer početnik jednostavno prolazi uobičajeni auto-trening, samodisciplinirajući se, prolazi prve korake meditacije, uči koncentrirati svoju pažnju na molitvu, uklanjajući sve izvanjske misli i postupno povećavajući vrijeme izvođenja molitve. Dakle, ove faze kada početnik izgovara molitvu „ustima, a zatim umom“ jednostavno je zakucavanje u podsvijest kako bi se olakšala borba protiv vlastite životinjske prirode koncentracijom na samu molitvu i time postizanjem „čistoće pomisli“.

Mnogi ljudi počinju obavljati ovu unutarnju molitvu bilo zbog straha od „paklenih muka“ ili radi osobnog interesa u budućnosti. Iako su sveci koje je molitva zaista dovela do otvaranja

vlastitoga unutarnjeg hrama duše upozoravali da je „strah od paklenih muka put roba, a želja za nagradom u Kraljevstvu put plaćenika“. - izgovarajući potonje riječi, Sensei je Maksu uputio tako neobičan, prodoran pogled da mu je drhtaj prošetao gore-dolje po kralježnici. - A Bog želi da ljudi dolaze k njemu kao sinovi, tj. da se ponašaju iskreno iz ljubavi i žudnje za Njim te da uživaju u spasonosnom spajanju s Njim u svojoj duši i srcu. Boga se može percipirati samo kroz unutarnju čistu Ljubav. U Ivanu, u 4. poglavlju, stih 18., spominje se: „Straha u ljubavi nema, nego savršena ljubav izgoni strah; jer strah je muka i tko se boji, nije savršen u ljubavi“. Kao što je sveti Grgur Nazijanski napisao u svojim uputama u „Dobrotoljublju“, u 1. dijelu, na stranici, - Sensei je tiho zatvorio svoje oči prisjećajući se, - na stranici 119, o Isusovoj molitvi: „Volite ovu jedinu molitvu i nastojte je usvojiti u svom srcu, neka vaš um ne bude sanjiv. A s njom se ne bojte ničega; jer Onaj koji je rekao: usudite se, ne bojte se, - je s nama“. „Tko ostaje u meni i ja u njemu, taj donosi mnogo roda“. - kako stoji u Novom zavjetu, Ivan, poglavlje 15, stih 5.

Dakle, prve dvije faze molitve „ustima i umom“ samo su uvod, dok je najveći sakrament, po mišljenje crkvenjaka, kada se „silazak uma u srce“, kada „Ime Isusa Krista, uranjajući u dubinu srca, pokorava smrtonosnu zmiju i oživljava dušu“, kada „um smjesti molitvu u srce, a srce je počne izgovarati“. To je zapravo prebacivanje s verbalnog na osjetilno, jednostavnije - početak meditacije. Jer meditacija nije ništa drugo do rada na osjetilnoj razini bez ikakvih riječi.

Upućen čovjek koja čita „Dobrotoljublje“, odbacujući svo religijsko smeće, shvatit će srž ovog puta i njegovo će pogled pronaći potrebno. Na primjer, Simeon Novi Bogoslov, opisujući metode „ulaska u srce“ u Riječi 68. „Dobrotoljublja“ napisao je: „Pokori se trima stvarima prije svega: ne haj ni zbog čega, izjednači se s blagoslovljenima, a ne samo s neblagoslovljenim i oholim, ili drugim riječima - odbaci sve, čista savjest u svemu kako sebe ne bi osuđivao zbog bilo čega, i potpuna nepristranost kako ti namjera ne bi ičemu težila“. Ovo je početna osnova za otvaranje duše.

U „Dobrotoljublju“ se mogu naći opisi različitih načina na koje su ljudi koji su opazili unutarnji molitveni sakrament postigli stupanj „silaska uma u srce“.

- Zašto različitih? - pitao se Maks.

- Pa, svaki je čovjek poseban na svoj način, svaki, recimo, ima vlastitu duljinu koraka... Dakle, neki su se koncentrirali na svoje srce, pokušavajući umom zamisliti kako se molitva izgovara sa svakim otkucajem srca. Drugi su vježbali disanje, pri udisaju izgovarajući: „Gospodine Isuse Kriste“, a pri izdisaju - „pomiluj me!“, ponovno koncentrirajući ove riječi na srce. Treći su prakticirali samokontemplaciju. Primjerice, sv. Grgur Nazinajski spominje sljedeće: „...spustite um od svoje glave do svoga srca i držite ga tamo, a odatle prizivajte svojim umom i srcem zajedno: 'Gospodine Isuse Kriste, pomiluj me!' Zadržite dah da biste disali bez drskosti, jer to vam rastjeruje misli. Ako vidite da se misli javljaju, ne slušajte ih čak ni ako su jednostavne i dobre, ne samo prazne i nečiste“. Ili, na primjer, u drugom dijelu „Dobrotoljublja“ Monah Nikifor savjetuje, u slučaju da zakažete u tom unutarnjem disanju: „...prisilite se da samo ovu molitvu vičete iznutra, umjesto bilo kojih drugih riječi (misli). Strpljivo ostanite u toj radnji samo nakratko i kroz to će vam se otvoriti ulaz u srce bez ikakve sumnje, kako smo shvatili iz vlastitog iskustva“.

To je sjajno, naravno. Međutim, oni su se koncentrirali na srce. Stoga oni koji su prakticirali unutarnju molitvu ubrzo bi počeli osjećati bol u ovom tjelesnom organu. I mnogi su upali u ovu opasnu zamku. Na što mislim? Srce je mišić, motor organizma, duša nikada nije bila u njemu. Srce treba raditi samostalno. A koncentracija na ovaj organ je ogroman rizik. Kakav rizik? Ako čovjek ima čak i najmanje sumnje tijekom takve koncentracije, ako izvodi molitvu kao prazan pokus, ne mijenjajući cjelovito svoj unutarnji život, ne donijevši čvrstu odluku da slijedi svoju dušu, tj. da probudi istinsku vjeru u Boga u sebi, nego se jednostavno poigrava s tim hirom svoga dobrog raspoloženja, lako može zaraditi lijep srčani udar. Ipak, istinski duhovni ljudi, čija je vjera postojana, iskrena, koji gaje čistu ljubav prema Bogu, uspješno su prošli čak i taj stupanj, iako nije bio bezbolan za srce, sve dok nisu duboko ušli u svoju dušu, do područja solarnog pleksusa. Osjećali

su kao da im se um spušta u njega. I točno odatle počeli su osjećati toplinu kako se širi iz prsa po cijelom tijelu i izaziva ugodne senzacije. Kao što su sveci napisali: „plamti svjetlost koja te iznutra obgrli vatrom Božje Ljubavi“. Jednostavnije, čakra solarnog pleksusa počela bi djelovati i čovjek bi osjetio vibraciju kako izlazi iz prsa, topli val koji bi nosio riječi iz dubine duše: „Gospodine Isuse Kriste, pomiluj me“. Čovjek bi osjetio zračenje Božje Ljubavi iznutra i pojačavao tu Ljubav naknadnom koncentracijom na nju. „Blago onima čistog srca jer će vidjeti Boga“. Prema proglašima Fiolita Mitropolita napisanim u drugom dijelu „Dobrotoljublja“: „Kad se izolirate izvana, usudite se ići dublje unutra, do najdublje stražarnice (stražarske kule duše), što je Kristova kuća, u kojoj je uvijek mir, radost i tišina. Misaono sunce Krist zrači tim darovima i daje ih kao naknadu duši koja Ga prihvaća s vjerom i dobrotoljubljem“.

- Nisam baš razumio to o srcu. - rekao je Maks. - Kako su ti duhovno napredni mogli izbjeći srčani udar? Ako su i oni koncentrirali pažnju na srce, zašto se kod njih pokrenuo solarni pleksus?

- Zato što, ako se čovjek otvori s Ljubavlju prema Bogu, Božja Ljubav će ga zaštititi bez obzira kojim putem ide. Glavna je težnja na putu. U tom slučaju će prije ili kasnije tragatelj doći do potrebnog rezultata. Uglavnom, ako je čovjek postojan u svojoj duhovnoj gorljivosti i nema nikakvih sumnji čak ni u mislima, sve djeluje baš kako treba.

Maks je pogledao Senseja s istim nerazumijevanjem.

- Pa, kako da ti još pojasnim... Ako ti ne bude lijeno otvoriti neurofiziologiju čovjeka, vidjet ćeš da je srce oživčenjem povezano sa solarnim pleksusom.

- Dobro, a...

- Sila ljubavi je svojevrsna energija. Njena čista koncentracija čak i na srcu lokalizirat će ovu silu u solarnom pleksusu na ovaj ili onaj način.

- A-a-a. - Maks je neprirodno razvukao. - Sad je jasno.

- Fala Bogu! - rekao je Sensei sličnim tonom, u šali brišući „znoj“ sa čela.

Dečki se nasmiješiše.

- Na početku si spomenuo da je molitva drevna. - podsjetio je Voloda želeći nastaviti temu.

- Da. Korijene vuče još iz pradavnih vremena. Nekad se nazivala „Molitvom duše“, a koncentriralo se točno na središtu „između prsa i trbuha“, tj. na solarnom pleksusu. Općenito, to je određena prilagodba „Cvijeta lotosa“. Unutarnja molitva može se naći u tajnom znanju bilo koje ozbiljne religije.

- Zašto se u kršćanstvu naziva „Isusovom molitvom“? Je li nju Isus dao svojim učenicima? - pitao je Maks.

- Pa, recimo, za sebe i za svoje osobne učenike Isus je koristio čisto znanje, uključujući „Lotosov cvijet“, kao najjednostavniju i najdjelotvorniju metodu zauzdavanja životinjske prirode, jer se ovdje rad odvijao na osjetilnoj razini. Za pametne ljude dao je unutarnju molitvu kao najprihvatljiviji, najčešći oblik duhovne prakse. Svakako, ova druga metoda uključuje mali zaobilazni put kroz usmenost i podsvijest, ali rezultat je i dalje ulaz na osjetilnu razinu. A za sve ostale, koji su prevladavali životinjsku prirodu, Isus je znanje oblikovao u parabolu s dvostrukim ključem, što je odgovarao umovima i laika i upućenih ljudi. Svatko je mogao otkriti svoje unutarnje blago uz pomoć tog ključa.

Nakon Isusa, unutarnja molitva postala je ključna za vodeću skupinu njegovih istinskih sljedbenika. A apostoli su je prenosili svojim učenicima već s Isusovim imenom u njemu, jer čak i danas Njegovo ime, kao sina Božjeg, budi apsolutno povjerenje kod mnogih ljudi, što je vrlo važno. Jer kad se sve sumnje odbace, prolaz na duhovni put postaje mnogo lakši. Tako se molitva počela nazivati „Isusovom molitvom“, a također i „srdačnom molitvom“, jer je Isus često koristi riječ „srdačno“ u značenju „duševno“, kako je i bilo u ta vremena. Usput, na početku je molitva prenošena ispravno, baš onako kako je Isus učio - s naknadnom koncentracijom na područje solarnog pleksusa. Kroz ovu molitvu

su se brojni ljudi među prvim Kristovim sljedbenicima oslobodili materijalnih okova.

Međutim, nakon određenog vremena među kršćanima su se pojavili pojedinci koji su, nakon što su površno shvatili Učenje, pokušavajući time organizirati vlastiti kult znanja kako bi utvrdili vlastiti značaj među masama, koristili Kristovo ime kao pokriće. Ljudi gotovo uvijek ostaju ljudi... Upravo s takvim nezalicama započelo je skrivanje istinskog znanja, a unutrašnja molitva dalje se izvodila s koncentracijom na srce. Ipak, neki pravi Kristovi sljedbenici uspjeli su sačuvati čisto znanje za svoje potomstvo. Tu tajnu su među sobom nazivali velikom.

- Spominje li se u Bibliji unutarnja molitva?

- Sačuvalo se gdjegdje. Vidiš, Biblija je nastala od odabranih zapisa, štoviše pod kontrolom cara Konstantina. Ono što se tamo sačuvalo su uglavnom parabole i posredni nagovještaj ove unutarnje molitve.

- Možeš li dati primjer? - Maks nije posustajao.

- Primjer je Isusova parabola o porezniku. Ispriopovijedana je u Evanđelju po Luki, 18. poglavlje, stihovi 10 do 14. Govori o dvojici muškaraca koji dolaze u crkvu moliti. Jedan je bio farizej, drugi carinik. „Farizej se uspravan ovako u sebi molio: 'Bože, hvala ti što nisam kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili - kao ovaj carinik. Postim dvaput u tjednu, dajem desetinu od svega što steknem'. A carinik, stojeći izdaleka, ne usudi se ni očiju podignuti k nebu, nego se udaraše u prsa govoreći: 'Bože milostiv budi meni grešniku!' Kažem vam: ovaj siđe opravdan kući svojoj, a ne onaj! Svaki koji se uzvisuje, bit će ponizen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen.“

Naravno, to nisu precizne Isusove riječi, nešto je dodano, nešto izostavljeno, ali cjelokupni smisao ostaje ispravan. Za većinu ljudi u ovoj paraboli Isus je pokušao otkriti osnovne pojmove o ljudskoj prirodi... Jer životinji se ne može objasniti što je duhovno u čistom obliku. Kao da čovjeku slijepom od rođenja, koji je čitav život proveo na pustinjskom pijesku, objašnjavaš kakva je ljepota jesenske šume pri zalasku sunca. Stoga se moraju koristiti

asocijativne usporedbe i slike. Što se tiče duhovnih ljudi, oni se razumiju bez ikakvih riječi. To je potpuno različita razina percepcije.

- U ovoj se paraboli, kao i obično, spominje „grešnik“. - primijetio je Ženja. - Uh, popovi baš vole takve predrasude!

- Vole ih zato što im je to kruh. Pripisivanjem izopačenosti čovjeku koji ide duhovnim putem zabiju kompleks krivnje u njegovu podsvijest. A takav je kompleks poput „kamenja pričvršćenog za noge“ na putu... Ipak, na putu do Boga ne smije biti dvojbi, sve se odbacuje, ostaje samo čista Ljubav. Ako čovjek postane uistinu slobodna iznutra i odbaci sve osim Ljubavi, Ljubavi prema Bogu, svi okovi jednostavno nestanu jer oni nisu ništa drugo doli iluzija. Takav je čovjek svjestan da je njegovo tijelo samo vozilo koje ide tamo kuda želi istinski on, tj. duša.

- Dakle, znači li to da čovjek koji izvodi unutarnju molitvu isprva također uravnotežuje duhovnu i materijalnu prirodu u sebi? - zamišljeno je rekao Maks.

- Da, samo na taj put utroši više vremena.

- A bi li za čovjeka koji obavlja unutarnju molitvu te faze „usta“ i „uma“ trebale biti odlučujuća bitka, osobni Armagedon o kojem si govorio? - pitao je Maks nastojeći nešto si razjasniti.

- Ne. - odgovorio je Sensei. - To je samo pripremna vatra. Odlučujuća bitka za čovjeka koji ide duhovnim putem odigrat će se kad započne ozbiljan unutarnji rad, kada čovjek odbaci sve konvencije i istinski bude njegovao unutarnju Ljubav, usprkos svemu bude išao ravno Bogu. Jednostavno rečeno, to će se dogoditi kad se približi Kapiji i stupi na jedini most ili stazu (kako god to nazvali) koji tamo vode. U principu, svi ljudi koji postignu određenu razinu duhovne zrelosti moraju proći ovu glavnu konačnu etapu, bez obzira na put kojim su krenuli dostići je. Zapravo su svi ti razni putevi tek različiti načini traženja onog jedinog puta koji vodi do Kapije.

- A kako možeš znati jesi li pronašao stazu ili si opet krenuo u krug do prašume? - Maks je izrazio svoju sumnju.

- Ne brini. Svaki čovjek koji je tim putem krenuo, osjetit će. Štoviše, pratit će ga znakovi.

- Znakovi?

- Pa da, određene smjernice u duhovnom vodiču.

- Možeš li reći više o ovoj temi?

- Mogu reći i više... Izostavit ću sve one izvanjske znakove koje čovjek počinje primjećivati i razumijevati zahvaljujući svojoj pojačanoj intuitivnoj percepciji, a spomenuti samo glavni unutarnji znak koji se pojavljuje kad takav čovjek zakorači na taj most ili put, tj. kad uđe u odlučujuću bitku sa svojom životinjskom prirodom za prevlast duše u tijelu. Ovaj se znak pojavljuje u obliku glave drevnog gmaza, zmije ili zmaja. Ali najčešće ljudi počinju vidjeti kako ih promatra kobra s raširenim vratom. Njen pogled nije agresivan, već spokojan. Gleda pravo u oči, većinom vjerojatno čak i u nosnu kost. Pritom čovjek pred sobom vidi njenu sliku i zatvorenih i otvorenih očiju. Na ovoj etapi duhovnog puta s prekidima se pojavljuje čak i u svakodnevnom životu. Ponekad se ljudima čini da počinju imati neke proganjajuće halucinacije. Zmija se pojavljuje i gmiže, sad ovdje, sad tamo. Takve vizije su normalne za one koji prelaze most.

U svakoga je njegova slika gmaza. Ona je djelomično povezana s nečijom unutarnjom maštom, s trenutnim verzijama iz asocijativnog pamćenja. I stav prema pojavi tog gmaza također je različit. Ako je čovjek odrastao u regiji u kojoj je zmija štovana kao sveta životinja, reagirat će manje-više mirno. Dok će onaj u koga je od djetinjstva usađivan strah, naravno, osjetiti jezu i gađenje kao prvu reakciju. Ipak, kako god bilo, kada čovjek pobijedi svoje iluzije, uključujući strah, kada u potpunosti napusti negativno i postane svjestan istine, upravo tada će shvatiti da je Zmija samo Prva Straža. Ovo potonje je neophodno jer je svako daljnje napredovanje moguće samo pod nadzorom, zato što na ovoj etapi duhovnog puta neke moćnije energije stupaju na snagu...

- Koliko moćnije? - pitao se Maks.

- Pa, prosudi sam. Čovjek koji prođe Prvu Stražu stječe sposobnosti zahvaljujući kojima može upravljati ne samo prirodnim stihijama, već i sudbinama ljudi također...

- Ma da, nije loše. - rekao je Maks iznenađeno.

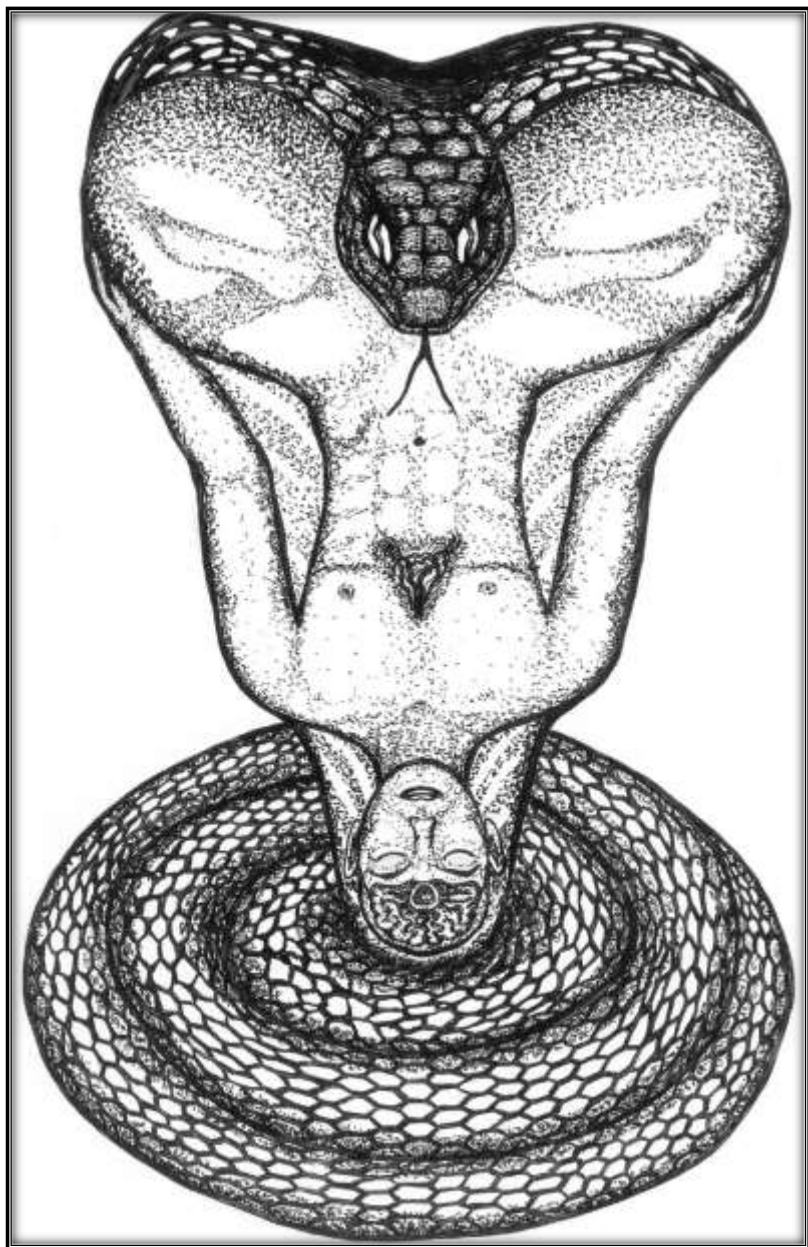
- I tako, kad čovjek završi, recimo, prelazak mosta, tj. pobijedi u posljednjoj bitci, osobnom Armagedonu, nakon što je okovao svoju životinjsku prirodu, tada Zmija nestaje. Čovjek duhovno postaje mnogo uzvišeniji i čišći... Jednostavnije rečeno, cijeli je ovaj proces samo faza rada središta hipotalamusa o kojima smo pričali, sve do potpunoga ili djelomičnog suzbijanja središta negativnih misli - kakodemonu. Usput, takav postupak u drevnoj je jogi bio povezan s buđenjem uspavane zmije i njezinim usponom duž kralježnice do čakre „Stolisnik“, koja je projekcija epifize.

- A dalje? - Maks je bio uzbuđen i znatizeljan.

- Dalje?! - Sensei se nacerio. - Pokušaj proći barem put koji sam opisao. Od svih ljudi koji hodaju duhovnim stazama, malo tko stigne i do mosta, a o Kapiji da i ne govorimo. Iako je to najprimitivnije i najelementarnije u istinskomu duhovnom radu... A tada... Tada započinje put odabranih, povezan s otvaranjem epifize. Na ovom putu pojavljuje se još jedan znak, superiorniji - Oko ili Svevideće oko, kako ga također nazivaju. Na Istoku je ovaj znak nazvan Svevidećim okom Istoka. U starom Egiptu zvali su ga Horusovim okom. A njegovo prvo, najdrevnije ime bilo je Oko Božice Faetona ili planeta Faeton. Samo su neki pojedinci prošli taj put, od cijelog čovječanstva koje je ikad živjelo na našem planetu... Dakle, zasad ne trebaš znati o tome. Tvoj je jedini zadatak doći do Kapije. U osnovi, „Lotosov cvijet“ dovodi upravo do ove razine. A onda započinju potpuno različite meditacije s novim ciljevima i zadacima... Ali zapravo ljudi ne trebaju ove informacije. To je put Bodisatvi...

- Dakle, „Cvijet“ je svojevrsna faza u stjecanju unutarnje Slobode. - nastavio je Maks za sebe.

- Upravo tako. Ljudi koji su prošli posljednju etapu duhovnog puta do Kapije razumiju se bez riječi kad se sretnu. Upoznaju se kao braća, iako možda pripadaju posve različitim

Crtež Anastasije Novih „Straža“

religijskim organizacijama. Zašto? Jer oni postaju slobodni iznutra i razumiju da služe jednome te istom Bogu, bez obzira kako ga ljudi zvali. Jednostavno Mu svatko služi na svoj način. A takvo je razumijevanje onkraj riječi...

Čovjek koji je u Bogu apsolutno je oslobođen svih predrasuda. Pronalazeći Boga u sebi on pronalazi istinskog sebe, pronalazi vječnu sreću koja je neusporediva s bilo kakvim zemaljskim užicima. I takav čovjek nikada ne bi mijenjao sat, minutu, čak ni sekundu tog blaženog stanja života u Bogu za desetljeća mladosti, zdravlja, materijalnih užitaka i zadovoljstava, čak ni kada bi mu pripala vlast nad cijelim svijetom. Jer za njega bi to bilo isto kao zamjena, na primjer, ispijanja čaja u toploj, ugodnoj kući s najbližom, najdražom osobom, za pribijanje na stup nasred trga, pri čemu te tuku, muče ili prže usijanim željezom. Toliko je različito za one koji to shvaćaju.

Čovjek bez Boga u srcu je poput prognanika. Takav čovjek provodi gotovo sav život u praznim iluzijama, u gorkim i slatkim prividima kojima ionako dolazi kraj, bez obzira koliko ih on želio zadržati. I nemoguće je produžiti ovaj nestvarni život nečije materije čak i na sekundu. Mnogi si postavljaju pitanje: „Radi čega živimo?“ Živimo li zaista radi punjenja želuca, stvaranja potomstva, šopinga i gospodarenja?! Sve je to samo trenutačna prašina. A kasnije?..

* * *

Nakon tog razgovora Maks je nekoliko dana bio u euforiji. Na tom je valu temeljito proučio svu literaturu koju je mogao pronaći, uspoređujući ono što je pronašao u knjigama o drevnim civilizacijama s informacijama koje je čuo od Senseja. Nije bio samo iznenađen, već zapanjen rezultatima.

Na sljedeći trening Maks je stigao ranije. Srećom, Sensei i njegovi dečki su već bili u dvorani...

- Pogledaj što sam pronašao. - pohvalio se Maks pokazujući rezultate svoga istraživanja Senseju. - A pogledaj ovo. Ovo otkriće datira iz doba Sumera... Danas se čuva u Louvreu u Parizu.

- Ah, Gudejin pehar. - rekao je Sensei mirno, gledajući razne fotografije kao da se radi o dobro poznatim stvarima za njega.

Na fotografijama je prikazan pehar s neobičnim uzorkom. Dvije su se zmije splele oko žezla. Otvorene čeljusti zmija bile su okrenute jedna prema drugoj i dodirivale samo udubinu za izlivanje vode na gornjem rubu pehara. Sa svake strane zmija stajala su dva krilata čudovišta sa zmajevim glavama, tijelima pantera ili lavova, s grabežljivim životinjskim pandžama na prednjim nogama i orlovim kandžama na zadnjim nogama. Na vrhu njihovih repova nalazila su se škorpionova kliješta. U prednjim nogama držali su mač s drškom ili palicu.

- Što je to? - čudio se Volođa.

- To je ritualni pehar. - odgovorio je Sensei. - Načinjen je u dvadeset drugom stoljeće pr.n.e. za Gudeju, vladara Lagaša.

- Vladara čega? - Volođa je zatražio da ponovi.

- Lagaša. Lagaš je bila drevna sumerska država s istoimenim glavnim gradom smještenim u južnoj Mezopotamiji... Čini se da je pehar izrađen od zelenog steatita.

Maks je prekapao po svojim zapisima i zbunjeno rekao:

- O tome nema ništa napisano.

Sensei se samo tajanstveno nasmiješio. Maks je ponovno prelistao zapise.

- Nije važno. Pogledaj uzorak. Što se tiče tvoga opisa procesa koji se odvijaju u mozgu tijekom duhovne prakse, ovdje je predstavljen hipotalamus u obliku drevnog zmaja, recimo, vanjske Straže, i to u dvostrukom obliku, koji otvara vrata stimulaciji epifize. Sjećaš se, rekao si da je u jogi to povezano sa zmijom koja se uspinje duž kralježnice... Jesam li dobro razumio: ove slike na peharu predstavljaju šifrirano znanje?!

- Što da ti kažem? - Sensei se nasmiješi. - Drago mi je da se ovaj put moje riječi nisu pretvorile u samo još jedan titraj zraka. Da, istina je. Uzorak pehara prikazuje ulaz u portal putem stimulacije hipotalamusa i epifize.

„Gudein pehar“

Maks se nasmiješio, potpuno zadovoljan sobom. Pogledao je opet u svoje zapise.

- Također piše „... kako dekodirana legenda na njemu kaže, pehar je bio posvećen...“ nekom Ningišidži...

Ženja se, slušajući ovaj razgovor, nacerio.

- Eto ti zbrke! Dvadeset drugo stoljeće pr.n.e., a Gruzijci su već bili tamo! Nisam znao da su tako drevni.

- Ne Ningišidža, već Ningišzida. - ispravio ga je nasmiješeni Sensei.

Maks je pažljivo pročitao riječ.

- Tako je!

- Eto! - Ženja se veselo požalio. - Takva mala nepažnja uzrokuje velike, rekao bih kobne, povijesne pogreške „najsajnijih“ umova...

Svi su se nasmijali.

- Daj, molim te! - rekao je Maks naduto i nastavio s prekinutom pričom. - Ukratko, taj Ningišzida, - izgovori razgovjetno, - bio je lokalni bog proljeća, iscjelitelj i zaštitnik plodnosti. Također je nazivan „gospodarom šume života“, „gospodarom prekomjerne vode“. A u enciklopediji sam pronašao da je taj Ningišzida.., - bacio je pogled u bilježnicu i pročitao: - „Je htonično božanstvo, sin Ninazua, boga podzemnog kraljevstva koji je nazvan „slugom daleke zemlje“, stražara zlih demona prognanih u podzemlje, boga, zaštitnika i čuvara Gudeje“. Nadalje, smatra se da je, prema konceptu drevnih Sumerana, Ningišzida izaslanik Velike Majke-Zemlje, na čije posjede u proljeće dovodi vlagu i toplinu s neba iz Ningarsua. To jest, on je posrednik između Zemlje i Neba. A taj Ningarsu ili Ningirsu je navodno jedan od bogova, sin boga Enlila koji donosi olujne oblake i vjetrove s planina.

- Šta, šta?

Sad je na Senseja došao red da se iznenadi. Nije se mogao suzdržati i počeo se smijati.

Shema crteža na „Gudeinom peharu“

- Tako ovdje piše. - zbunjeno je rekao Maks, prolazeći kroz retke zapisa i misleći da je opet pogriješio u imenima.

- Alaj su ga nadrobili! - komentirao je Sensei smijući se. - „Htonično božanstvo“... Klaunovi! Ningišzida, govoreći na ruskom, bio je jednostavno Sokrovenik, a Ningarsu Mežanin.

- A tko su oni? - pitao se Maks.

- Mežanin je čovjek koji ima pristup Šambali kroz Predvorje i komunicira izravno s Mahatmama. A Sokrovenik je učenik Mežanina, koji također posjeduje određeno duhovno znanje. U

mogućnosti je prisustvovati samo Predvorju Šambale... „Ningišzida“ na sumerskom znači „Gospodar čistog (svetog) drveta“. Bolje reći, posjedovao je neko znanje o znanosti Šambale. „Ningarsu“ se prevodi kao „glavni sijač“, a kasnije su ga počeli prevoditi kao „vrhovni orač“, „gospodar poljoprivrede“. Enlil je jedno od imena Mahatme koji pripada sedmorici Šambalinih Bodisatvi.

Maks je malo razmislio, pročitao prethodne rečenice i rekao:

- U stvari, naravno. Informacije se s tog stajališta shvaćaju sasvim drugačije. Zapravo sam se odmah na početku zapitao zašto je tako primitivan test povezan sa slikom pehara s tako ozbiljnim uzorcima na njemu.

- Pa, Maks, ove su slike i za tebe postale ozbiljne tek nedavno. Još prije tjedan dana ne bi im pridavao nikakvu pažnju, jer bi prelistavši stranice možda samo pomislio kako su drevni bili naivni. Uvijek je tako: za gomilu se takvi podaci daju u zabavnim asocijativnim slikama, dok se za upućene ljude daju kao znanje za unutarnji rad.

- Želio bih pitati i sljedeće. Zašto su dvije uvrnute zmiје prikazane na peharu kako se uspinju žezlom?

- Dakle, kao prvo, to ukazuje na specifične trenutke stimulacije epifize tijekom duhovne prakse... Drugo, dvije zmiје u orijentalnoj simbolici pripadaju jednom od Šambalinih znakovnih simbola, a prevodi se kao „Predvorje“. I treće, prije razdoblja potpunog antropomorfizma...

- Nisam razumio, što? - Maks je zatražio da ponovi.

- Predstavljanje ljudskih oblika... Dakle, u davna vremena bogovi su bili prikazivani u životinjskim oblicima. A zmiја je bila jedan od glavnih simbola. Dvije uvijene zmiје značile su „donošenje obilja plodova“, tj. personificirale su najplodonosniji oblik života. I svatko iz te definicije dobije vlastitu predstavu, u skladu s razinom unutarnjeg razvoja.

Maks je opet preturao po svojim zapisima.

- Još sam našao i drevnu legendu o Gilgamešu, sumerskom i akadskom mitskom junaku.

- Pa, on nije toliko mitski. - spomenuo je Sensei.

Maks je zastao čekajući da Sensei nešto doda, ali on je šutio.

- Općenito, - nastavio je Maks, - prema mitu, postojao je čovjek po imenu Utnapištim, koji je dobio veliki dar besmrtnosti od bogova. Gilgamešu je otkrio „tajnu riječ“ o vječnom cvijetu mladosti i savjetovao mu da zaroni na dno oceana kako bi ubrao tu biljku besmrtnosti. Gilgameš je to učinio, ali vlastita ga je neopreznost upropastila. Dok se vraćao kući ugledao je jezerce s vodom. Dok se Gilgameš kupao u njemu, zmija je ukrala cvijet, a zatim se, odbacivši kožu, odmah u trenu pomladila. Dok je Gilgameš ostao smrtnik baš kao i cijelo čovječanstvo.

- Savršeno točno. Ovaj mit, kako ga nazivaš, opisan je u Epu o Gilgamešu, djeliću babilonske kulture. Pritom sama pjesma vuče korijene iz predpismenog razdoblja Mezopotamije. Zapravo, Gilgameš je bio potpuno stvaran čovjek, peti vladar prve dinastije Uruka, sumerskog grada-države. A „vječni cvijet mladosti“, kojeg su drevni nazivali i „biljkom besmrtnosti“, „travom besmrtnosti“, nije bio ništa drugo do lotosa, čije sjemenke moć klijanja čuvaju tisućama godina. Utnapištimovo znanje je doista otkriveno Gilgamešu. Unutarnjim radom postao je sposoban bivati u dubini svoje svijesti i mnogo je opažao. Međutim, nije uspio proći Zmiju-Čuvara, tj. nadvladati svoju životinjsku prirodu. Stoga je ostao smrtnik.

Vidite, život vam na putu postavlja prepreke toliko raznolike da je to teško i zamisliti. A one su tu samo da bi vas zaustavile. Što se čovjek više duhovno uspinje, te prepreke mogu biti teže. A ako čovjek uopće ne mari za njih, jednostavno nestanu poput fatamorgane, poput iluzije. One zapravo uopće ne postoje. Ipak, kada je čovjek zarobljen svojom životinjskom prirodom, to pokazuje da je materijalan, da je u sukobu sa samim sobom i ne pripada u potpunosti duhovnom. Kad čovjek odustane, to znači da ne zaslužuje napuštanje reinkarnacijskog kruga...

- Ovdje se također kaže, - rekao je Maks, - da je to jedan od prvih pisanih dokumenata u povijesti u kojem se spominje zmijina besmrtnost.

- Pa, recimo da je jedan od prvih općepoznatih.

- Slušaj, pronašao sam i grčki mit o zmiji. Kaže da je Zeus, vrhovni bog, ljudima podario čudesan lijek za vječnu mladost. Ali, umjesto da ovaj dragocjeni poklon nose sami, ljudi su ga natovarili na magarca koji je prepustio teret zmiji. Od tada ljudi nose teško breme starosti, dok zmije uživaju u vечноj mladosti, skupljajući znanja i mudrost godinama.

- Pa, recimo da je to grčka verzija mita o Gilgamešu.

- Najvjerojatnije - Maks je kimnuo. - Još jedan grčki mit govori gotovo isto... Evo! „Jednom je Asklepije pozvan u palaču Minosa, legendarnoga kretskog kralja, sina Zeusa i Europe, kako bi oživio njegova mrtvog sina. Ugledao je zmiju na svom štapu i odmah je ubio. Ali druga zmija se pojavila s ljekovitom biljkom u ustima i oživjela ubijenu. Asklepije je upotrijebio istu biljku i uspio oživjeti pokojnika“. Dalje se kaže da je liječio ljudske bolesti ovom biljkom. U drugoj verziji mita, Asklepija je pozvao Glavk pogođen gromom. Tijekom pregleda pacijenta zmija se uvukla u sobu i on ju je ubio svojim štapom. Odmah se pojavila druga zmija s biljkom u ustima i vratila ubijenu u život. Asklepije je iscijelio Glavka istom biljkom i dodao je u svoj arsenal. Ovdje su zaključili da je Asklepije pronašao istu onu biljku koju je Gilgameš izgubio i vratio je da služi narodu.

- Točno, „zaključili su“. - odgovorio je Sensei u šali Maksu. - Kad bi to bilo tako, bila bi odavno poznata. - još je dodao okrenuvši se Volođi: - Vidiš kako ljudi s vremenom počnu tumačiti prastare stvari. Baš ono o čemu smo pričali.

Maks je vidio da se Volođa tiho slaže i požurio nastaviti sa svojom temom kako razgovor ne bi krenuo drugim smjerom.

- Koliko sam razumio, simbol zmije se štovao od najstarijih vremena, budući da je postojao čitav kult. Ispada da je još u epohi matrijarhata, dok su ljudi živjeli u skupinama, u rodovima ili plemenima, zmija bila jedan od popularnih totema. Posebno je

raširen na drevnom Istoku. Majka Zemlja, kao i slike bikova i zmija povezane s njom bile su glavne božice. Zmije su bile vrlo poštovane u Tripiljskoj kulturi. Prema arheološkim istraživanjima, gmazovske su šare bile jedan od najčešćih uzoraka na tripiljskim ornamentima u epohi matrijarhata. K tome su bile pojedinačne i uparene zmije koje se uvijaju oko grudi Velike Majke. Pretpostavljali su da vrši zaštitne, stražarske funkcije. Ljudi iz Tripilja zmije su smatrali posrednicima između Neba i Zemlje, glasnicima njihova jedinstva.

Sensei je šutio, nikako ne reagirajući na ono što je Maks pričao s takvim oduševljenjem.

- Također sam primijetio, u prvim drevnim civilizacijama Mezopotamije, Egipta, Kine, kult plodnosti bio je isprepleten s idolizacijom vodene stihije, s idejom umirućega i uskrsavajućeg boga žita, opet s totemskim prikazima bika i zmije. Pritom se govorilo da zmije „žive blizu izvora“. Pa sam pomislio, ako su informacije kodirane u slikama, „izvor“ bi u principu trebao značiti „čisto znanje“... A onda su se pojavile neke druge zanimljivosti. U Babilonu zmiju nisu nazivali nikako drugačije nego „dijete božice Zemlje“, u Europi - „život Zemlje“, a zmije su često bile oslikavane kao ukras na krunama kraljeva i faraona. Ipak je najzanimljivije da su mnogi narodi diljem svijeta poznavali slične koncepte. Inače, „život“ i „zmija“ na arapskom se izgovaraju podjednako - „el hai“. A postoji ista slučajnost u jezicima mnogih indijanskih plemena...

Ove informacije nisu ni na Senseja ostavile očekivani dojam. Tako je Maks odlučio iznijeti svoje posljednje „važne argumente“.

- Usput, otkrio sam da su drevni Egipćani imali legendu da je nebeska voda smještena u gornjem Nebu iznad sunca, a zvijezde je čuvala Velika zmija Apop. Možete zamisliti koje se informacije otkrivaju ako ovu legendu prevedemo na jezik znanja o unutaršnjem! Ako je „zmija“ Straža, „voda“ izvor znanja, a „zemlja“ naš um... - Maks je skoro ostao bez daha od svojih otkrića, dok se Sensei samo tiho smiješio. - Ista ta legenda govori da se baš Apopovom voljom nebeska voda izliva i oploduje zemlju. Ova Zmija se također smatrala utjelovljenjem tame i zla, vječitim neprijateljem Ra, sunca. A u nekim legendama ova zmija ispada kao gutač vode. A najzanimljivije je da se to isto nalazi u drevnim indijskim legendama, ali tamo Apopovu ulogu igra demon Vritra, zmijoliko

stvorenje koje je bilo protivnik Indre, glavnoga nebeskog boga. Tako da Vritra nije samo čuvar nebeskih voda, nego i stvorenje koje upravlja opskrbom vlagom i suncem te regulira prirodne elemente.

Toliko sam otkrio! Dosta je podataka o zmiji koja upija vodu, koja „blokira nebeski protok vlage“ također u afričkim, mongolskim, japanskim konceptima. O Kinezima da i ne govorimo. Ovi potonji su odvajkada štovali Zmaja kao gospodara vlage i mudrosti. Utjelovljuje „yang“, mušku prirodu koja se stapa s elementom „yin“, pri čemu se „yang“ smatralo „vatrom“, a „yin“ - „vodom“. Zamislite, voda je njegovo vanjsko okruženje, dok je vatra njegova unutarnja suština!

- Mogu zamisliti - odgovorio je Sensei, ne bez humora. - Kinezi su ovoj temi pristupili vrlo suptilno i zaista pažljivo.

- Vidiš! To ti i govorim! Zapanjio sam se da su narodi gotovo svih kontinenata - Europe, Azije, Amerike, Afrike - zmiju smatrali utjelovljenjem dviju suprotnih priroda - dobre i zle. Sjećaš se kad si pričao o središtima u hipotalamusu?! Iznad svega, ima dosta legendi koje govore kako je zmija poražena - od Apolona i Herakla u drevnoj Grčkoj, Svetog Jurja u kršćanstvu... Osim toga, - Maks jednostavno nije mogao stati, - pročitao sam u etnografiji da su razni narodi - Slaveni, Grci, Gruzijci i drugi sačuvali legende i bajke koje kažu da je čovjek koji pojede zmijsko srce i jetru obdaren sposobnošću razumijevanja jezika životinja i ptica, kao i vidovitošću te nadljudskim talentima.

- Svaka legenda ostaje legenda. Ipak, nije svaka bajka bajka. - nacerio se Sensei.

- Štoviše, imam vrlo zanimljive informacije u vezi sa Slavenima. Ispada da su Rusi nosili zmijske štitnike od pamtivijeka, a smatralo se da su takvi štitnici sposobni sačuvati od svih bolesti i nevolja. Napisano je da je porijeklo štitnika ukorijenjeno u davnim tisućljećima.

- Da, koristile su se u Sumeru i mnogo ranije. - dodao je Sensei. - Postojali su u davninama za koje nikad niste ni čuli.

Maks je neko vrijeme šutio, a zatim dodao:

- Znaš, slika na tom štitniku zainteresirala je i mene. Najdrevniji ruski zmijski štitnici su imali okrugli oblik. Zmije ili zmajevi sa sedam i dvanaest glava te ostala čudovišta su prikazana s jedne strane. A s druge strane bilo je...

- Sunce s trokutom i okom iznutra. - Sensei je dovršio rečenicu.

- Upravo tako! - zbunjeno je rekao Maks. - A kasnije, kad se pojavilo kršćanstvo, taj je prastari simbol smatran poganskim i zamijenjen slikom arkanđela. Dakle, zajedno sa zmijama je uobličen u osebujnu kombinaciju poganskih i kršćanskih elemenata... A kakav je to znak?

- To je pečat Šambale.

- Pečat Šambale? - Ženja i Volođa pitali su gotovo istovremeno.

- Kod Slavena? - Maks je zbunjeno izgovorio.

- Zašto se toliko čudite? - Sensei je slegnuo ramenima. - Slaveni su narod koji se ističe mnogo prije svoga rođenja i formiranja. U Slavena je skriven ogroman duhovni potencijal, sposoban promijeniti cijeli svijet. Stoga su obilježeni, recimo, sa Šambalinim znakom od rođenja. Usput, taj znak možete pronaći u gotovo svakoj crkvi. Pod tim su znakom okrunjeni i neki ruski carevi.

- Nemoguće! - zaprepašteno je uzviknuo Maks.

- Samo pogledaj službenu povijest. Čak i posljednji ruski car Nikolaj II. okrunjen je pod Šambalinim pečatom. A to se smatralo najvećom čašću...

- Da, jadna Rusija - rekao je Volođa sa žaljenjem, nešto razmišljajući. - U današnje će vrijeme teško opet postati onako moćna država. Stvarno su nas nokautirali! Čitav slavenski narod pretučen je jednim udarcem.

- U redu je, Volođa. Meso je nokautirano, ali ne i Duh. Vjeruj mi, Rusija će se preporoditi i doći će do ujedinjenja Slavena koje će kasnije biti nazivano velikim. Jer kaže se: „kad sunce po drugi put

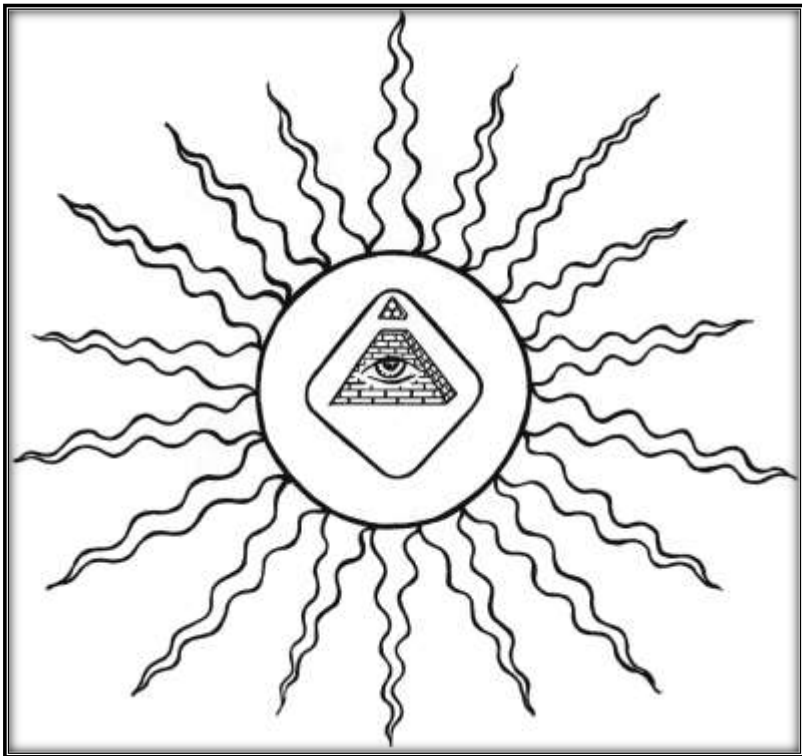
*Anastasija Novih „Mežaninova tamga“
(vremenom je tamga postala amulet kod starih Slavena)*

zasja iznad ruske glave, slavenski će duh dobiti snagu i početi zračiti svojom čistoćom i jedinstvom među narodima“. I Mislim da ćete uskoro osobno biti svjedoci kako... Netko će steći silu i zasjesti na rusko prijestolje. I cijeli će ga svijet vidjeti kako daje prisegu slavenskom narodu pod pečatom Šambale.

- Dao Bog. - odgovori Voloda.

- Bog će dati. I ne samo da će dati, već i nagraditi. - izusti Sensei zamišljeno. - Inače, ovaj događaj će se odviti dva mjeseca i osam dana prije znaka vremena predviđenog od drevnih.

- Znak vremena? - znatiželjno je upitao Maks. - O kakvu je znaku riječ?

*Anastasija Novih
„Pečat Šambale“*

- Pad vatrenih ptica na Egipat koji će se održati osam godina, pet mjeseci i šest dana prije svjetske obnove...

U tom trenutku Maks nije ni pomislio da će ga taj dan - dan njegova osobna otkrića, dodira s prošlošću i budućnošću - toliko impresionirati... Sad je shvatio zašto se Sensei tako tajnovito smješkao tijekom cijelog razgovora o njegovim „grandioznim otkrićima“.

* * *

Vrijeme je letjelo brzo poput strijele ispaljene iz napetog luka. A Maks je i dalje boravio u utopiji svoje iluzije, temeljito razmatrajući sve „za“ i „protiv“ Sensejeve filozofije. Bezbrizno se klatio na ljuljački svog uma, diveći se ponekad duhovnim visinama, a ponekad i visinama svoje životinjske prirode, zadovoljavajući svoju taštinu idejom da je imao svoje mišljenje i čak se šalio sa stavovima obje strane. Volio je racionalizirati, čeprkati po suštini. Međutim, sve te umne vježbice zapravo su bile tek blaga oscilacija zraka koja se pojavila tijekom jednoga uzleta. Riječi su sve češće odlazile u vjetar, uglavnom parajući zrak, ali ne dodirujući dušu. Njegova ljuljačka nastavila se njihati unatoč prolaznosti jurećih dana. A tek ponekad, kad bi Sensei neobično iskreno komunicirao s Maksom, potonji je počeo malo više razumijevati. Upravo takvi trenuci, trenuci izgubljenog „raja“, sada su mu se pojavljivali s nevjerojatnom jasnoćom.

* * *

Sjedio je u automobilu zajedno sa Sensejem, čekajući sastanak s jednim čovjekom u vezi s pitanjima tvrtke „Kasandra“. Maks je proživljavao ne baš najbolje dane svog života, kako mu se činilo. Zbog sve te svakodnevne strke bio je tmurnog raspoloženja. Maks se prisjetio kako je nekoliko dana ranije ponovno odustao od prakticiranja „Cvijeta lotosa“, objasnivši to sebi na način da mu praksa nije donosila mnogo. Štoviše, na poslu je imao puno

problema koji su zahtijevali hitno rješavanje. Uz to, bez obzira kako silno je pokušavao usmjeriti pažnju i riješiti probleme, njihov broj se nije smanjivao. Maks je opet postao bezvoljan i počeo ozbiljno razmišljati kako će ponovo krenuti baviti se duhovnim... Upravo je tu temu pokrenuo u razgovoru sa Sensejem, koristeći priliku da s njim razgovara nasamo.

- Zašto opet nemam rezultata u praksi? - Maks se požalio. - Krenem raditi „Lotos“ i čini mi se da dobijem val radosti. A onda...

Odmahnuo je rukom

- To je prirodan proces. - odgovorio je Sensei. - Mnogi doživljavaju isto. U početku svi osjećaju val duhovnog uzbuđenja, moglo bi se reći duševnog uspona i izvanrednog razumijevanja dubine božanske prirode. Za mnoge se čini toliko jednostavno da se pitaju zašto nisu prije razumjeli takve elementarne stvari. To jest čovjek se duhovno budi. Ali... za dan ili dva krene duhovni pad. Aktivira se životinjska priroda. Čovjek više ne osjeća tu uzbuđenost. Zle i prljave misli počinju napadati, kažu da je sve duhovno glupost, varka. Čovjek počne misliti da je sve to marazam, glupost, da počinje ludjeti, buncati, gotovo da ima shizofreniju jer postaje drugačija od drugih. Takav čovjek postane lijen moliti se, meditirati, pronalazeći tisuće izgovora, da je preumoran ili nema vremena... Tad nastaje osjećaj nelagode, ponekad teške krivnje za iskustva trenutaka duhovnog uzleta. A krivnje prema kome? Prema vlastitoj životinjskoj prirodi! Ili određeni problemi počinju pritiskati, nešto se dogodi. Čovjek potone u tu uznemirenost. Općenito se čini sve što je moguće kako bi se odvucla pažnja od duhovnog. I, popuštajući takvim provokacijama, čovjek jednostavno izgubi bitku s vlastitom životinjskom prirodom i potpuno zaboravi što se dogodilo samo nekoliko dana ranije.

A pametan će čovjek gledati u sebe, pokušati shvatiti zašto više nema onakve želje, onakve uzbuđenosti i užitaka tijekom duhovne prakse. Shvatit će da se to jednostavno životinjska priroda aktivirala... A glup čovjek će ići na povodcu svoje materije. Onda, nakon nekog vremena, kada pritisak životinjske prirode popusti, on će opet požuriti u potragu za duhovnim, početak će iznova čitati... Takav čovjek uvijek treba primjere, neke dokaze, neke demonstracije duhovnih sposobnosti. Sve će to uzrokovati još jedan

moćni duhovni val. Ovaj se postupak može usporediti s otpuštanjem adrenalina u krv tijekom pretjeranog uzbuđenja. Ali kasnije, kada djelovanje tih „hormona“ završi, čovjek ponovno doživljava slom tijekom kojeg se ponovno predaje životinjskoj prirodi. Da bi se izbjegli takvi padovi, treba dobro znati puno toga, treba biti svjestan svoga položaja i biti spreman za nadolazeća iskušenja. Kad se takva materijalna prepreka pojavi, treba je jednostavno odbaciti, recimo da treba „Cezaru dati Cezarovo, a Bogu Božje“. Čovjek treba ostati na duhovnoj strani i dvostruko ojačati svoj nalet. Cilj je pravilno izaći iz situacije koju je stvorila životinjska priroda, uz očuvan „Cvijet“. Treba skrenuti pažnju s nametnutoga negativnog koje pritiska sa svih strana. Pažnja treba biti usmjerena na unutarnju ljubav, na pozitivno. U tebi treba biti čvrsto uvjerenje jer tvoja je vjera tvoja buduća stvarnost.

- Teško je održati unutarnju ljubav u sebi. - Maks se požalio.

- Zapravo, samo se čini teško. Teško jer je uokolo puno iskušenja, jer ti se brojne misli počinju vrtjeti, a ti raspršiš svoju pažnju na njih. Ali u stvarnosti je sve jednostavno. Je li ti komplicirano popiti čašu vode? Nije. Bi li te to odvratilo od onoga o čemu razmišljaš? Ne bi. S ovim je isto... Reklo bi se da tijekom svog života čovjek trči šumom krcatom mislima životinjske prirode. A tu su i mnogi trikovi, začkoljice, zamke i rupe iskopane u ovoj šumi. Ipak, čovjek mora trčati s otvorenim očima, naučiti izbjegavati i opažati takve zamke, shvatiti da sve to nije njegovo.

- Da, životinjska priroda te snažno prigrabi.

- Sigurno. To je njena zadaća. Cilj joj je dovesti te pod svoju kontrolu, inače će ona biti pod tvojom kontrolom. To je rat, Maks. Tvoj rat u kojem ti je vjera glavno oružje. Onaj tko je odabrao duhovni put treba jednostavno odustati od svih ispraznih iluzija poput „fatamorgane u pustinji“, kako su sveci govorili. Treba naučiti shvatiti da je čitav ovaj materijalni svijet samo trenutak pred vječnosti. Ali nevolja je u tome što se na početku ovog puta mnogi spotaknu o jednu te istu prepreku: čovjek ne može povjerovati u beskonačnost budućeg postojanja, u činjenicu da je tamo vječni život, a ovdje samo privremeni. Čovjek treba dokaze, ali kad takve dokaze dobije, često postaje prekasno za bilo što

promijeniti. Ipak, ako čovjek ima dovoljno sile, ne treba mu nikakav dokaz, osjeća i razumije sve i bez toga.

- A na kakvu silu misliš?

- Silu duše. To je mali dio Boga u čovjeku! Ali taj dio, recimo, nije aktiviran. A naš pravi odabir je katalizator za njegovo aktiviranje. Čovjek može postati svetac ovdje, na Zemlji. Čovjek koji je prevladao svoju životinjsku prirodu i dostigao prosvjetljenje - ne umire, nego jednostavno dolazi Bogu...

- Što zapravo radim krivo? Nisam skroz beznadan, je li tako?
- našalio se Maks.

- Nisi skroz. - Sensei je odgovorio duhovito. - Nada, kako kažu, umire posljednja.

- A u čemu je zapravo moj problem?

Sensei je umorno pogledao Maksa.

- Jednako kao i kod mnogih drugih. Uživaš promatrati bojno polje izdaleka i komentirati bitku, ali ne sudjelovati u njoj. Tvoje sumnje nisu samo žlica katrana u bačvi meda. One su cijela varjača kalijevog cijanida, jer ne samo da kvare, već i potpuno ubijaju sve najbolje u tebi... Trebaš prevladati svoje sumnje, jer će te uvući u glib. Šutni ih što dalje! Živi s dobrotom, čestitošću, s Bogom u srcu. Ne čini ništa loše čak i ako je to za tebe nepovoljno... Istinski duhovan čovjek zapravo ne mari za sve ove materijalne probleme, jer svi su oni puka fatamorgana i iluzija koja će na kraju nestati i rasplinuti se.

- Ali može li itko ne mariti? Kako onda živjeti u svijetu? Probleme treba nekako riješiti. Ne možemo jednostavno sjediti prekrštenih ruku, pogotovo ako se problemi ne tiču samo nas, već i naših obitelji također.

- Nisi me razumio. Probleme, naravno, treba rješavati, ali ne ih pretvarati u smisao svog postojanja. A glavno je, bez obzira što se dogodilo, bez obzira s koliko problema se suočavaš, važno je ostati Čovjek, jer je svaka nevolja u tvom životu, prije svega, ništa drugo nego test snage tvoje životinjske prirode. Stoga, duhovno

postojanom čovjeku jednostavno nije bitno što ima s vremena na vrijeme određene poteškoće. On ih rješava ne dopuštajući njihovu porobljavajuću nadmoć u mislima. A glup čovjek popušta takvoj provokaciji životinjske prirode i dopušta da se vodi poput magarca namamljenog mrkvom, ni ne primjećujući da se približava rubu provalije. Dakle, zapravo je bilo koji vanjski problem koji shvaćaš ozbiljno tvoj unutarnji problem, tvoj osobni unutarnji sukob između tebe i tvoje životinjske prirode. Sve je u tebi!

Maks se razveselio nakon ovih riječi i čak čvrsto letio na pozitivnom valu određeno vrijeme. Ali onda su Sensejeve riječi zaboravljene, a Maks se iz puke navike potpuno zaokupio svojim svakodnevnim zanimacijama, odmičući se od duhovnog i zbunivši se u daljnjim zamršenim životnim labirintima životinjske prirode.

* * *

Djevojčica se trgnula i otvorila oči.

- Sensei, kako se to moglo dogoditi? Nisam pretpostavljao... Kako ću od sada živjeti sa svime tim?

Pogledao je svoje dječje tijelo.

- Ma šta se brineš? - Sensei ga je veselo hrabrio. - Nekad si volio nositi pletenicu. Sad možeš uživati u njoj, čak i s mašnicom. I ne moraš više voditi računa o braći.

- Sensei, nije mi do šale. Ozbiljan sam!

- I ja sam ozbiljan.

- Ali stvarno, kako mi se to moglo dogoditi? Nastojao sam ići duhovnim putem...

- Točno! Nastojao si, ali nisi išao. - iskreno je rekao Sensei. - Duhovni put nije zabavni park. Ako si zakoračio na taj put, trebaš se približiti vrhu, a ne samo oponašati hodanje - dva koraka naprijed i tri natrag... Trebaš biti zahvalan što si barem dobio drugo tijelo. Moglo je ispasti puno gore...

Nekad bi se Maks sigurno našalio nakon što bi čuo ovako nešto, jer bi te Sensejeve riječi doživio kao šalu, ali sada nije dvojio istinitost Sensejevih riječi. Međutim, ta je spoznaja do njega došla prekasno.

Maks je spustio pogled. Lagana hladnoća prostrujala je njegovim malenim tijelom.

- Žao mi te. - izusti Sensei s tugom. - Da si stvarno želio, mogao si se već u onom životu osloboditi kruga reinkarnacije. Imao si priliku kakvu tijekom života dobiju samo rijetki.

- Ali zašto..., zašto... - promrmljao je Maks zbunjeno.

- Zašto, zašto. - Sensei se gorko nacerio. - Trebao si biti pažljiviji sa svojim željama.

- Željama?

Maks je pogledao Senseja, a epizoda iz prošloga života vratila mu se u sjećanje...

* * *

Jednom, tijekom nekog od predavanja, Sensei je objašnjavao meditaciju usmjerenu na poboljšanje borilačkih vještina. Ovlaš se dotaknuo teme vidovitosti, spomenuvši da u principu čak i običan čovjek može posjedovati takav dar. Nakon treninga su, kao i obično, najzainteresiraniji momci počeli ispitivati Senseja o tom fenomenu. Većina ih je, naravno, sumnjala u njegovu realnost. Stoga, njihov razgovor nije krenuo u smjeru objašnjavanja samog fenomena, već se doticao odgovarajućih primjera iz povijesti. Na kraju je Sensei digao ruke od onih koji naročito sumnjaju, umoran od dokazivanja sasvim očitoga. Predložio je da se dokazi pribave putem eksperimenta. Poanta potonjeg bila je sljedeća. Bilo tko je mogao telefonirati svom prijatelju, rođaku ili poznaniku. Prije tog poziva Sensei bi rekao gdje se ta osoba nalazi, što je nosila na sebi i što je radila u tom trenutku.

Grupa je živnula, međusobno raspravljala tko će sudjelovati u eksperimentu. Onda su svi preselili u trenerov ured, gdje se nalazio telefon. Sve se dogodilo baš kako je Sensei rekao. Svaki sljedeći sudionik sjeo bi nasuprot njemu. Sensei bi zatvorio oči, koncentrirao se. Tada bi bez napora najavio odgovarajuće informacije koje će sljedeći telefonski poziv sudionika pokazati kao istinite, sa zapanjujućom točnošću. Najzanimljivije je da je najjači dojam ostavljen na one čije su prijatelje zvali. Ostali promatrači eksperimenta su istovremeno vjerovali i ne vjerovali u takvu demonstraciju fenomenalnih ljudskih sposobnosti. Svatko se želio uvjeriti u čistoću i stvarnost onoga što se događa kod njegovih osobnih poznanika. Ali Sensei je demonstrirao samo tri puta.

Maks je bio među gledateljima i, kao i obično, sumnjao u tu Sensejevu demonstraciju. Sve mu je izgledalo prejednostavno. Svesrdno je nastojao pronaći logično objašnjenje za ono što se događa. Ali, osim nametljive ideje da je sve možda bilo unaprijed zacrtano, ništa mu razumno nije padalo na pamet, premda je i u to sumnjao.

Za nekoliko tjedana Maks se ponovno sjetio te Sensejeve demonstracije zbog nepredviđenog incidenta. Susjedima se izgubila unuka. Tinejdžerka je zajedno s prijateljicom otišla u diskoteku i nije se vratila. Njezina je prijateljica nakon dva dana pronađena mrtva, s više uboda nožem. Što se dogodilo sa susjedinom unukom nitko nije znao. Rođaci su telefonirali svim gradskim bolnicama i mrtvačnicama, bez ikakvih rezultata.

Curina baka bila je pobožna i redovito je posjećivala crkvu. Međutim, u ovoj je situaciji bila toliko očajna da je čak odlučila posjetiti gitaru. Odmah po izlasku iz stana pred ulazom je naletjela na Maksa. Iz pristojnosti je pitao kako napreduje potraga. Umjesto odgovora, starica je briznula u plač i počela pričati o bolnoj temi.

- Stvarno ne znam što da radim... Gdje da je tražim? Sad idem do stare gitaru... Ljudi o njoj pričaju dobro. Kažu da odlično proriče. Znam da je to grijeh. Nikad se nisam miješala u te stvari, ali sada mi ništa drugo ne preostaje. Unuka mi je važnija od mene same i vlastitog života. Znaš, ona nam je jedina unuka.

- Zašto idete kod gatare? Imam poznanika, svog trenera. Demonstrirao nam je neke stvari o vidovitosti. Ako je sve to istina, naravno, onda ima sasvim dobre sposobnosti. Ako želite, mogu vas upoznati. I vjerujem da neće biti grijeha. Jer on je liječnik i sportaš, a ne baba-gatara.

- Oh, Maksime, sinko, molim te, upoznaj nas ako možeš! Jer idem kod ove, a srce mi je teško poput kamena... - starica je počela moliti Maksa.

- U redu, odvest ću vas k njemu. Iako je pokazao neku drugu metodu vidovitosti, nešto bi moglo izaći iz toga.

Starica je na sve pristala. Zakazali su sastanak i starica se vratila kući s primjetnim olakšanjem. Navečer, kao što je i obećao, Maks ju je svojim autom odvezao do dvorane. Čitavim je putem slušao histerične jadikovke o unuci. Kad su stigli, Maks je predložio da pričekaju Senseja vani, nadajući se da će je to donekle smiriti. Ali ona ni tada nije utihnula, nego je privlačila pažnju prolaznika. Kad je Maks ugledao Senseja kako dolazi, odahnuo je od olakšanja.

Izašavši iz automobila, Sensei se samouvjereno uputio izravno k njima, kao da je znao da je Maks tu ženu doveo baš radi sastanka s njim. Ova prva neobičnost pomalo je iznenadila Maksa, ali jedva da je obraćao pažnju na to, pozdravio je Senseja i objasnio mu situaciju. Iznenadila ga je još jedna osobitost, što je donekle utjecalo na Maksov Ego. Stajao je i pričao o nevolji koja je zadesila obitelj njegove susjede, ali imao je osjećaj da sve govori sebi, jer ga uopće nitko nije slušao. Sensei je gledao u oči starice. Ona ga je gledala ne progovorivši ni riječi, iako je prije samo pet minuta bilo nemoguće smiriti njezino žestoko jecanje. Činilo se da se odvija neverbalni dijalog... Starica je počela lagano drhtati. Koža joj bijaše prožeta žmarcima. Suze su joj polako tekle niz obraze. Nakon minute tako neobičnoga međusobnog gledanja oči u oči, gospođa je rekla preklinjući:

- Odreći ću se života za nju, samo da se vrati živa. Nastavljajući objašnjavati situaciju, upravo u tom trenutku Maks se zaustavio. Osjetio se nepoželjnim tamo, ali ostao je stajati kao da je ukorijenjen u zemlju. Pitao se kako će sve završiti. U međuvremenu je starica ponovila svoju molbu:

- Odreći ću se života za nju, samo da se vrati živa...

- Pogrešno tražiš, ženo. - izgovorio je Sensei neobičnim glasom. – Treba razmišljati o vječnom životu, ne o privremenom.

- Moj je život privremen. A ona još uvijek ima toliko godina pred sobom...

- To je puki trenutak.

- Trenutak za mene, ali ona je mogla živjeti i živjeti...

Sensei je spustio pogled kao da nešto promišlja. Nastala je neprirodna tišina, tako da je Maksu u ušima čak počelo odzvanjati. Sensei je ponovno pogledao ženu.

- U redu, idi. Neka bude po tvom. - i rekao je obraćajući se Maksu: - Odvedi je kući.

Zatim se okrenuo i bez pozdrava otišao u dvoranu. Maks je uhvatio Senseja kad je prigušenim tonom, kao da priča sam sa sobom, izustio: „Slušaju, ali ne čuju“.

Maks je odvezao ženu natrag, nakon čega je ostao pomalo zbunjen cijelim čudnim prizorom. Činilo mu se da je taj dijalog slušao na stranom jeziku. Vidio je sve, ali ništa nije shvatio. Starica se do polovice puta tiho molila, zatim se udubila u misli, a kad su se već približavali kući, ponovno je počela histerično plakati. Po tko zna koji put tog dana Maks je požalio što se uopće petljao s njom i ponudio joj pomoć.

Sljedeća noć pokazala se nemirnom. U pola tri ujutro staričin muž je dotrčao kod Maksa da ovaj pozove hitnu pomoć jer je žena doživjela srčani udar. Međutim, prije dolaska hitne pomoći starica je već umrla. Sve se dogodilo tako brzo da Maks jednostavno nije stigao povjerovati i osvijestiti činjenicu da osoba s kojom je razgovarao dan ranije nije više bila živa. Tuđa smrt uvijek šokira ljude podsjetivši ih na vlastiti kratki boravak na ovom svijetu. Jutarnje vijesti Maksa su još više zapanjile: djevojčica je pronađena. Stigao je telefonski poziv iz bolnice u susjednom gradu. Ispostavilo se da je cijelo vrijeme bila tamo bez svijesti i da je došla k sebi tek tog sudbonosnog jutra.

Maks se zapanjio. Pokušao je zamisliti sve što se dogodilo tijekom posljednjeg dana. Svi su ti događaji izgledali prilično prirodno na prvi pogled. Starica je doista bila izuzetno nervozna posljednjih dana... I imala je jednom ranije srčani udar. Dok je djevojka... Da je netko imao pameti nazvati u susjedni grad, bila bi pronađena, a njezina bi baka bila u redu. Sve se činilo logičnim osim tog neobičnog razgovora kojem je Maks svjedočio. Sjetio se da je starica preklinjala za život djevojke u zamjenu za svoj. Upravo se tako dogodilo. I Maks se nije mogao smiriti... Otišao je na sljedeći trening kod Senseja u nadi da će mu ovaj dati razumljivo objašnjenje zbunjujućeg događaja. Sreo je Senseja na vratima dvorane da bi razgovarao s njim nasamo i rekao mu što se dogodilo.

- Nitko tu ništa nije mogao učiniti. Svatko ima izbor. - zamišljeno je rekao Sensei.

Pogledao je oko sebe i neobično izgovorio, u obliku pitanja ili izjave:

- Onda, je li ovaj trenutak doista vrijedan vječnosti?

Maks se također zbunjeno osvrnuo oko sebe.

- Ne razumijem.

Sensei ga pogleda i s tugom reče:

- Vidiš, Maks, poneki ljudi katkad dobiju mogućnost zatražiti. Ipak, iz nekog razloga odabiru prolazne trenutne želje, pogazivši vječnost.

Maks je malo razmislio i još jednom rekao:

- Sensei, još uvijek ne razumijem. Kako to misliš?

- Ništa, Maks. Sve ćeš razumjeti kad dođe vrijeme...

Sensei je bio u pravu: došlo je vrijeme i za Maksa. Sad je napokon shvatio zapanjujući smisao tih riječi. Doista, zbog čega se tada brinuo? Za čim je žudio u prošlom životu? Preispitujući svoje želje, na vlastiti užas shvatio je da je sve što je tijekom tog života tražio od Boga vezano uz nekadašnje tijelo: trenutačnu sreću, uspješno rješavanje nekih problema, novac, zdravlje itd. Gotovo sve

je išlo prema ugađanju i uzvisivanju njegova smrtnog Ega. Ali doista je tražio prašinu, ne svoju dušu i stvarni vječni život! I što mu je ostalo? Sva njegova materijalna imovina raspršila se poput fatamorgane. Sada se našao u drugom tijelu, na drugom mjestu, štoviše, u daleko gorim okolnostima. Snašlo ga je upravo ono čega se bojao cijelog života. A prije svega se bojao naći u položaju gubitnika, u stanju brutalne obmane nad svojom dragocjenom personom. Sada se osjećao upravo tako. A najvažnije je da je završio u ovom sranju zbog vlastite životinjske prirode, koja mu je pametno i suptilno izmijenila pojam Istinskog Života. Maks se osjećao malaksalo od takvih misli. Sad je takvo traćenje želja smatrao neoprostivom glupošću. Ali zašto je to ranije previdio? Bio je siguran da sve čini ispravno... Odjednom se prisjetio još jednog razgovora.

* * *

Jednom je, razgovarajući sa Sensejem, Maks čuo riječi koje su ga tada zaprepastile i ponovo nagnule njegovu svijest prema duši. Maks je u šali pričao o gradskom maršu krišnaita odjevenih u njihovu prepoznatljivu odjeću. Sensei je na njegov govor reagirao potpuno neočekivano, pretvorivši šalu u ozbiljan razgovor, a Maksa je to jako iznenadilo, budući da su Maksove šale uglavnom završavale Sensejevim veselim komentarima.

- Mnogi ljudi glume vjeru u Boga, ali u stvarnosti ne vjeruju, ne žive u toj vjeri. Mnogi od njih navlače na sebe različita obilježja, odjeću, ali sve je to uglavnom puka gluma. A prava vjera u Boga je posebna unutarnja čistoća. Istinski duhovan čovjek nikad se neće baviti pokazivanjem, jer je njegovo pravo izvorno unutarnje blago poznato Bogu. Čovjek koji ide duhovnim putem ne šepuri se pred mnoštvom, ne maše zastavom da pokaže kakav je vjernik! Nikada! Najviše što si takav čovjek može dopustiti je pitati ili dati putokaz ili dijeliti iskustva s kolegama putnicima, ali ništa više, jer se ljudi koji idu Bogu i istinski vjeruju ne hvale svojom vjerom, ne igraju nikakve uloge... Jasno razumiju kakav je ovaj svijet i koji ujedinjujući um stoji iza njega.

- Ujedinjujući um?

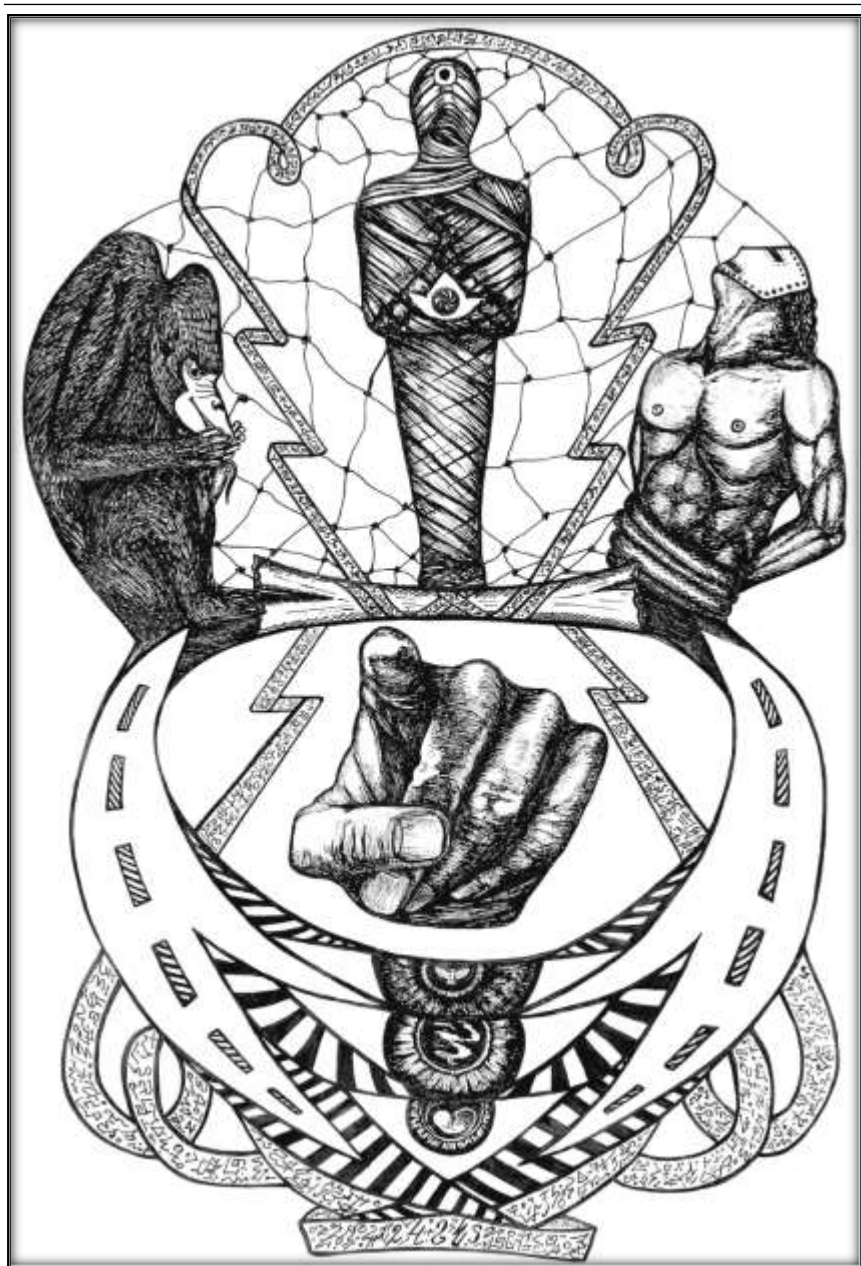
- Da. Postoje individualni umovi, kolektivni duhovni um, a postoji i ujedinjujući životinjski um čovječanstva kojim upravlja, usput...

- Kako? Kao što se mravinjakom ili krdom bizona upravlja tijekom migracije?

- Otprilike. - odgovorio je Sensei nakesivši se. – Životinja jest životinja. Taj ujedinjujući životinjski um čovječanstva postoji prema određenim zakonima. Ima vlastitu unutarnju i vanjsku hijerarhiju. Većina ljudi živi unutar vješte organizacije tog životinjskog uma koji ih podređuje svom sustavu, namećući im pravila igre i uvjete postojanja. U principu, kad čovjek ide duhovnim putem, kada živi s Bogom unutar sebe, to ne oglašava uokolo, jer shvaća da bi na taj način odmah izazvao agresiju životinjskog uma. I to je prirodna reakcija. Životinjski um je zakleti neprijatelj svega duhovnog. Stoga visoko duhovni ljudi, poput, na primjer, Bodisatvi rođenih u fizičkim tijelima, nakon što su upali u sustav živućih društvenih životinja, nastoje se vanjskom svijetu predstaviti kao obični ljudi, ne odavati se, pritom iznutra čuvajući samu Suštinu i prebivajući uistinu s Bogom i u Bogu.

* * *

Čudno, Maks tada nije u potpunosti razumio Sensejeve riječi, ali sada je savršeno shvatio zašto. Jer je tada i on sam živio u sustavu vrijednosti sveljudskoga životinjskog uma, čak ni ne primjećujući. Iako je ta činjenica bila očita. Tek je sada možda shvatio, samo zato što je njegova duša čuvala svježja sjećanja nakon smrti, tugu zbog reinkarnacije, a pojmovi „tamo“ i „ovdje“ bili su previše očito različiti. Na pozadini svega što je Maks do sada proživio, na svijet je gledao potpuno drugačije te je ponovo protumačio ono što je Sensei nekoć rekao. Bilo mu je žao zbog prošlosti, tražeći u sjećanju trenutak zvan „život“. Kamo sreće da mu um tada nije bio tako isprazan i egoističan, kamo sreće da je smogao hrabrosti ne glumiti vjeru, već da je zaista vjerovao, kamo

Crtež Anastasije Novih „Tko si ti?“

sreće da nije stalno odgađao duhovne prakse za kasnije... Da bar, da bar, da bar... Postojali su puki iluzorni uvjeti, a bez stvarnoga, praktičnog rezultata. Ipak, toliko je puta dobio ŠANSU! Njegova se duša toliko puta probudila nakon razgovora sa Sensejem! Trebao ju je podržati, učvrstiti, obraniti od životinje i osloboditi se... A pustio je da to buđenje usahne u sumnjama te je uvijek iznova padao u prljavštinu materijalnoga. I sve je opet krenulo ukруг. Svi oni trenuci u tijelu, u stisku životinjske prirode, sada su se činili kao prava glupost, pravo rasipanje... Osjećao je ozbiljnu bol zbog takva samoubilačkog trošenja, za glupo traćenje ogromne životne sile - te odskočne daske za vječnost. A kako mu je duša treperila boraveći blizu Onoga koji je već dostigao te visine... Onda je odjednom Maks u potpunosti pogledao. Sensei nije bio nitko drugi do... Dvije kulminacijske točke prošlog života se vratiše u Maksovo sjećanje do najsitnijih detalja. To su bili su trenuci njegova najvišega duhovnog uspona. Sad, razmišljajući o njima s pozicije onoga što je proživio, Maks je shvatio da su upravo to bili trenuci kada je bio vrlo blizu otkrivanju svoje duše. Potonja nije samo titrala - kucala je i razvaljivala vrata njegova uma, vikala iz sve snage da bi je čuo i usmjerio snagu svoje pažnje prema njoj. Paradoksalno, budući da je bio u drugom tijelu, jasno je osjetio taj divan polet duše. I upravo je sada shvatio cijelu gorčinu svog gubitka, gubitka velike prilike da pronađe svoju Nirvanu - vječni život u Bogu, u apsolutnoj Ljubavi.

* * *

To putovanje u Kijev za Maksa je postalo nezaboravno. Sjećanje mu se vratilo do najsitnijih detalja. Zajedno sa Sensejem je išao po licenciju za svoju tvrtku. Proveli su pola dana obijajući pragove raznih upravnih tijela, a tek nakon ručka uspjeli su se riješiti birokratskog tumananja i prošetati se drevnim gradom osnovanim, kako su povjesničari pretpostavljali, još u petom stoljeću, da bi postao središtem istočnoslavenskoga plemena.

U stara vremena Kijev su nazivali Gradom tri brjega, a kasnije - Gradom sedam brjegov, zbog njegova jedinstvenog položaja na desnoj obali rijeke Dnjeper. Kasnije je civilizacija napredovala i zauzela više brjegov. Grad je uspio sačuvati svoju

privlačnost čak i tijekom razdoblja znanstvenoga i tehnološkog napretka, kombinirajući suvremene strukture ne samo s drevnim građevinama, nego i s iskonskim prirodnim dijelovima. Kijev je uvijek bio i ostao jedan od najzagonetnijih gradova na Zemlji.

Maks je bio iznenađen kad je vidio toliko crkava, drevnih hramova i predstavnika različitih vjerskih konfesija. Kad je Senseju izrazio svoje čuđenje, ovaj se samo tajanstveno nasmiješio i odgovorio:

- Sveto mjesto nikad nije prazno.

U Kijevu su zasigurno prevladavale stare pravoslavne crkve. Razumljivo je. Unatoč svim koještarijama što su ih ljudi unijeli u povijest kroz stoljeća, pokršćavanje Rusije je započela upravo iz Kijeva, koji je tada bio glavni grad staroruske države... Gledajući dovoljno dugo u arhitektonske spomenike, Sensei je predložio Maksu da posjeti Kijevo-pečersku lavru. Nije bilo problema s pronalaskom ovoga objekta, jer je bilo koji Kijevljanin tako detaljno objašnjavao put, kao da objašnjava bliskoj rodbini.

Kijevo-pečerska lavra ponosno je stajala na dva strma brda zatrpana zelenilom. Odatle se otvarao veličanstveni pogled na Dnjepar. Samo promatranje ovoga živopisnog kutka prirode već je oduzimalo dah. Sedammetarski kameni zid izgrađen je oko Lavre, očito u svrhu utvrde. A iza njega je smještena cijela plejada blistavih crkvenih kupola, među kojima se zlatna kupola zvonika Velike lavre posebno isticala.

Maks i Sensei kupili su karte za muzej Gornja lavra, uvršten na UNESCO-ov popis svjetske baštine, te ušli kroz središnji ulaz. Glavna vrata smještena ispod Troicke crkve sagrađena su u obliku osebujnog luka. Sensei je jedva zakoračio ispod luka zajedno s Maksom, kad iznenada udare lavrska zvona. Nekoliko turista i neki redovnici u prolazu su začuđeno pogledali veliki zvonik, zaustavili se i počeli se križati. Maks se preplašio od neočekivane zvonjave.

- Fino udaraju. Nikad nisam čuo ovakvu zvonjavu. Je li danas praznik?!

- Pa, ovisi za koga. - odgovorio je Sensei neobično mekim, melodičnim glasom.

Maks je pogledao Senseja i ostao zapanjen načinom na koji se njegovo lice promijenilo. U tom su trenutku upravo došli pod svjetla luka Troicke crkve. Sensei kao da se preobrazio. Oči su mu neobično sjale, zračile silnom snagom sklada i unutarnje čistoće. Lagano se naklonio kao da pozdravlja ovo mjesto. Iz Senseja je izbijala nevidljiva milost, koja je pobuđivala osjećaj izvanredne mirnoće i spokoja u Maksu. Njegovo je stanje podsjećalo na blaženu tihu radost. U tom trenutku nije htio ni govoriti. Maks je duboko udahnuo i pogledao oko sebe. U svemu je bila samo ljepota. Tada nije razumio zašto se odjednom osjećao tako dobro. „Vjerojatno je ovo posebno mjesto“. - pomislio je Maks. U tom neobično uzvišenom stanju činilo mu se da je ušao u potpuno drugačiji svijet, svijet nestvarnog postojanja, u kojem je čak lako mogao dodirnuti rukom nebo. U svojoj radosti, primijetivši najbliže trgovine ikonama, potrčao je kupiti sve što mu se svidjelo, dok je Sensei, čekajući ga, promatrao sve okolo, a posebno ljude. Uživajući u Lavrinom gostoprimstvu svaki na svoj način, započeli su razgledavanje.

Na teritoriju muzeja bilo je toliko zanimljivih stvari! Osim starih crkava i konačišta za redovnike tamo se nalazio muzej povijesnih dragocjenosti, gdje su izloženi raznoliki zlatni i srebrni skitski ukrasi, kazališni muzej, glazbeni muzej, muzej kinematografije, povijesna knjižnica, muzej knjiga i tipografije, muzej narodne ukrasne umjetnosti, da ne spominjemo brojne dućane koje prodaju sve što se može prodati, od ikona i knjiga pa sve do nakita i hrane. Za razliku od Maksa, Sensei je prošao sve potonje „znamenitosti“ Gornje lavre bez osobitog entuzijazma, zadržavajući se na starim crkvama, knjigama i vidikovcu s kojeg se otvarao prekrasan pogled na Donju lavru i poznatu rijeku različito nazivanu u različita vremena - Borisfen, Slavutič, Dnjeper. Sensei je dugo stajao zamišljeno gledajući negdje u daljinu, dok je Maks kupovao. Na kraju su otišli u svetinju nad svetinjama - teritorij Donje lavre odakle je, pravo govoreći, potekla Kijevo-pečerska lavra.

Spustivši se prilično strmom padinom popločanom kamenjem, našli su se u samostanskoj ulici. Tamo je bilo raznih trgovina knjigama i ikonama. Na kraju ulice bio je slobodan ulaz na teritorij Donje lavre, predviđen za vjernike. Blagajne za one koji su željeli vođeni obilazak špilja nalazile su se u blizini. Maks je predložio Senseju da se pridruže grupi koja se tek formirala. A

čovjek od oko četrdeset godina im je bio vodič. Okupivši dovoljan broj ljudi, vodio je skupinu niz široku popločanu ulicu pored samostanskog vrta. Prišli su Crkvi Svetog Križa, gdje je bio ulaz u Bliske špilje, a vodič je krenuo tumačiti.

- Sad smo na teritoriju samostana Kijevo-pečerske lavre, koja je pravoslavlju podarila puno više svetaca nego bilo koji samostan. Od najstarijih vremena ovo se mjesto nazivalo prebivalištem Duha Svetoga, Zemaljsko Nebo. Povijest pečerskog samostana datira iz XI. st., kada su stvorene glavne zanimljive točke današnje Lavre - Antonijeve i Teodozijeve špilje, ili takozvane Bliske i Daleke špilje, prema udaljenosti od katedrale Uspenski (Uznesenja), navodno utemeljene 1015. godine...

U skladu s kronikama, čovjek po imenu Antipa iz grada Ljubiča smještenog u blizini Černjigova, hodočastio je u jedan od samostana Atosa. Tamo se zaredio i dobio ime Antonije. U to vrijeme kršćanstvo je tek nastajalo u Rusiji. Antonija je iguman samostana na Atosu poslao u Kijev kako bi osnovao novi samostan. Prema „Kijevo-pečerskom Životu Otaca“, Antonije je posjetio Kijev dva puta: 1013. i 1051., godine, kada je bila smjena vlasti. Tijekom svoga prvog posjeta boravio je u Varjangijskoj špilji, koja postoji do sada i dio je Teodozijevih špilja. Drugi se put smjestio u maloj špilji na tom istom brdu. Zbog razilaženjima u starim ljetopisima, nemoguće je reći tko ju je prokopao. Kako god bilo, Antonije je tamo počeo živjeti, širio svoju špilju i molio se za iskupljenje svoje duše. Glasine o isposniku iz svete špilje, koji posjeduje izvanredne sposobnosti za iscjeljivanje i proročanstva, počеше se širiti ruskim zemljama. Ljudi su počeli dolaziti Antoniju, a neki bi ostali živjeti zajedno s njim. Špilja se neprestano produbljivala i ubrzo pretvorila u cijeli labirint Dalekih špilja s ćelijama i crkvama. Oko 1062. godine Antonije je Varlaama imenovao za samostanskog igumana, dok je on sam, željan samoće, preselio na susjedno brdo. Tamo je počeo kopati novu špilju, koja je kasnije nazvana Antonijevom. Stari redovnik je umro 1073. i pokopan je u Bliskim špiljama...

Teodozije se proslavio utemeljenjem samostana na pečinskom izoliranom mjestu. Postao je iguman Pečerskoga samostana te iste 1062. godine, baš kad je Varlaam premješten na drugo mjesto. Sveti Teodozije bio je prilično poznata vjerska i

politička ličnost svoga doba. Rođen je 1036. godine u gradu Vasiljkovu blizu Kijeva u dobrostojećoj obitelji koja je posjedovala velika imanja. Još kao dijete je volio čitati svete knjige. U mladosti ga je majka često tukla zbog pokušaja bijega od kuće u Svetu Zemlju. Posljednjim bijegom uspio je doći do Kijeva, gdje se nastanio u Antonijevim špiljama. Godine 1058. Nikon ga je učinio redovnikom. Postavši igumanom, Teodozije je bio prvi koji je provodio samostanski statut koji svakom redovniku nameće strogu disciplinu i potpunu poslušnost igumanu, kao i odricanje od svih oblika vlasništva. Ostatak samostana Kijevske Rusije kasnije je slijedio ovaj primjer. Teodozije je u Pečerskom samostanu vladao željeznom rukom. Nepokornost, neispunjavanje dužnosti i misija su se smatrali strašnim grijesima koja su iziskivala kaznu. Za vrijeme Teodozijeve igumanstva izgrađene su sve glavne hramske građevine i ćelije. Štoviše, kuća i crkva sv. Stjepana za pacijente i prosjake izgrađene su u blizini samostana. Umro je godinu dana nakon Antonija, 1074., a pokopan je u Dalekim špiljama. Posebnu ulogu Teodozijevih aktivnosti za pravoslavlje dokazuje činjenica da je bio drugi, sudeći prema ljetopisima, čovjek proglašen svetim 1108. godine.

- A tko je bio prvi? Antonije? - netko iz grupe upita.

- Ne. Prvi koji su 1020. godine svrstani u svece bili su knezovi mučenici Boris i Gleb, koji su usmrćeni 1015. po zapovijedi kneza Svjatopolka. U to doba Rusija je bila poganska, pa se nova kršćanska vjera s teškoćama širila. Dakle, Teodozijeve kanonizacija, čije je igumanstvo bilo obilježeno pretvaranjem špiljskog samostana u prvi samostan u Rusiji, ojačalo je položaj Kijevo-pečerskog samostana kao vodećeg središta Kijevske Rusije, nasuprot metropolitske stolice. Očekujući ovu kanonizaciju, Nestor Ljetopisac, autor „Povijesti minulih godina“, napisao je „Žitje Teodozija Pečerskog“. Nestorove neraspadljive relikvije također se čuvaju ovdje, u Bliskim špiljama. A sada ćemo ići izravno u špilju...

Skupina je ušla u Crkvu Uzvišenog Križa sagrađenu 1700. godine, kako je objasnio vodič. Silazeći ispod zemlje, svaka je osoba zapalila crkvenu svijeću, jer su špilje bile osvjetljene samo malim svjetiljkama postavljenim pokraj slika svetaca. Takva sumornost

uronila je Maksa u posebno raspoloženje, mješavinu znatiželje, straha i neku ambijentalnu misterioznost.

- Trenutna duljina Bliskih špilja je tristo pedeset i dva metra. Duljina Dalekih špilja, zajedno s Varangijskim špiljama je četiri stotine osamdeset i devet metara. Špilje su iskopane u sloju poroznog pješčenjaka. Zahvaljujući tom prirodnom materijalu temperatura unutar špilja Lavre je stalna tijekom cijele godine - plus deset do dvanaest stupnjeva Celzija. Dubina špilja je četiri do dvanaest metara. Širina prolaza je metar i pol, visina stropa dva metra... Uzduž prolaza se nalaze arkosoliji, originalna udubljenja dugačka oko dva metra, u kojima se nalaze grobnice s relikvijama svetaca Lavre stavljenih pod staklo. Relikvijari su uglavnom načinjeni od čempresa. Čempres se smatra svetim drvom, budući da je Krist razapet na čempresovom križu. U blizini grobnica, kao što vidite, nalaze se portreti svetaca i upaljene svjetiljke s ikonama. Svjetiljka se smatra simbolom duše...

Vodič je počeo selektivno ukratko tumačiti tko leži gdje i po čemu je svaki svetac postao poznat. Vjernici iz skupine bi se prekrizili i s poštovanjem poljubili stakleni poklopac lijesa. Drugi su jednostavno gledali slike svetaca, kao i smežurane tamnosmeđe ruke svetaca koje su ležale u nekim relikvijarima na ostacima prekrivenim brokatnim tkaninama. Skupina je posjetila ćeliju i podzemnu crkvu Antonija Pečerskog, odakle su, prema legendama, započeli podzemni prolazi ispod Dnjepra i do Gornje lavre, do podzemne Crkve Varlaama Pečerskog, do grobnica drugih svetaca.

- A ovdje možete pronaći neraspadljive relikvije Atanazija Pustinjaka, poznatog po svom čudesnom oporavku u špilji. Dvanaest godina nakon toga živio je u pustinjaštvu. Općenito, pustinjaštvo je bilo dobrovoljno. Smatralo se da se odricanjem od svakog zemaljskog užitka i neprestanom molitvom moglo steći milost nebesku. Redovnik je ušao u ćeliju. Ulaz je bio hermetički blokiran ciglama. Hrana se uglavnom sastojala od kruha i vode, a posluživana je kroz jedan ostavljeni prozorčić. A ako redovnik koji je donosio pustinjaku hranu nije dobio odgovor na molbu za blagoslov, tj. ako ruka blagoslova nije pružena iz ćelije, redovnik bi posumnjao je li pustinjak još uvijek živ. Ćeliju bi otvorili provjerili je li redovnik živ ili mrtav. Ako bi bio mrtav, njegovo bi tijelo bilo

ostavljeno u ćeliji, koja je pretvorena u ukopno mjesto ili iz nje izvučeno, zamotano u široku i dugu tkaninu te izloženo u prostoriji za štovanje... Redovnici su provodili različita vremenska razdoblja u pustinjaštvu. Pustinjak bi ponekad umro nakon nekoliko mjeseci, ponekad bi živio više godina...

Skupina je hodala zavojitim labirintima. Bilo se nemoguće izgubiti jer su mnogi prolazi bili blokirani, a nekolicina je redovnika bila na dužnosti.

- U ovoj kripti leže mošti Ilije Muromeca, koji je stvarno postojao, a bio je slavni epski heroj rođen u gradu Muromu. Doduše, on je prvotno pokopan u Katedrali Svete Sofije. Njegove relikvije prebačene su u Kijevo-pečersku lavru sredinom XVIII. stoljeća, kada ga je crkveni sinod, osvrnuvši se na tijek njegova života, svrstao među svece. Smatra se zaštitnikom svih ljudi. Muškarci dolaze u njegovu grobnicu kako bi se pomolili i tražili Iliju da ih ispuni snagom i energijom... Postoji poseban popis koji opisuje koga svaki svetac štiti. Na primjer, u ovoj maloj grobnici pokraj zida leže neraspadljive relikvije djeteta Ivana. Ubijen je 983. godine zajedno sa svojim ocem Fjodorom. Ovo je dojenče na glasu kao zaštitnik sve male djece, a također i kao pomoć ženama koje pate od sterilnosti. S lijeve strane nalazi se grob Luke, pečerskog domaćina...

U tom je trenutku Maks prišao suprotnom zidu i počeo proučavati zidni crtež Majke Božje. Tiho je pozvao Senseja.

- Gledaj! Majka Božja ima „Treće oko“.

- To je...

Sensei nije stigao završiti jer je vodič upravo prišao.

- A tu leži Nikon Suhij, koji je umro 1101. Postao je poznat po tome što ga je 1096. godine zarobio polovački kan Bonjak i što je osakaćen u zatočeništvu. Ali on je čudom odnesen u pečerski samostan... Osim toga, ovdje možete vidjeti fragment zidne slike. To je još jedan zagonetni misterij špilja Lavre. Slika je otkrivena pukim slučajem tijekom zadnjega arheološkog iskopavanja 1978. i izazvala je mnogo čuđenja i rasprave. Uvijek se smatralo da su samostanski podzemni zidovi iz davnina bili jednostavno od pješčenjaka ili

kasnije prekriveni ciglama, ožbukani i okrečeni. Dakle, nitko nije pomišljao da bi se takve freske mogle naći ispod sloja kreča. Ove slike vjerojatno potječu iz XVIII. stoljeća. Međutim, najveće iznenađenje bilo je to što je ova slika izrađena preko drevnije slike. Konkretno, sad vidimo jednu takvu. Ovdje je prikazana Majka Božja koja u rukama drži novorođenče. Slika iz XVIII. stoljeća nalazi se iznad starije. Ovo je otkriveno nakon restauracije. Fragmenti ovih fresaka očišćeni su samo djelomično, iako je lako primijetiti da se nastavljaju ispod kreča... A sad krenimo u podzemnu Crkvu Ukazanja Presvete Bogorodice u Hramu... To je jedno od najzagonetnijih mjesta Bliskih špilja...

Kad su ušli u crkvu, Maks se savio do Sensejeva uha i ushićeno prošaptao:

- Gledaj! U središtu ikonostasa je pečat Šambale. - pokazao je na trokut s okom iznutra, okružen sunčevim zrakama. - Zašto je ovdje?

- To je posebno mjesto - odgovorio je Sensei tiho. - Osim toga, u ovim špiljama leže mošti Bodisatve Agapita...

- Čije? - Maks je zatražio da ponovi.

- Reći ću ti poslije...

- Na ovom je mjestu otkriveno neobično energetska zračenje. - nastavio je vodič. - Ovdje leže neraspadljive relikvije sveca Agapita, koji je bio jedan od najpoznatijih liječnika XI. stoljeća... Ne znamo kada je i gdje rođen. Pretpostavlja se da je iz Kijeva. Agapit je bio jedan od prvih koji su došli k Antoniju usvojiti redovništvo. Prema „Kijevo-pečerskom Životu Otaca“, Antonije je Agapita imenovao svojim zamjenikom u čudesnoj vještini iscjeljivanja. Agapit je bio uzor čovječnosti sklon samopožrtvovnosti. Liječio je teške unutarnje bolesti, liječio svakoga - i siromašne i bogate. Izliječio bi čak i one koje više nitko nije htio liječiti. Ne bi napuštao pacijenta dok ga ne bi u potpunosti stavio na noge. Nazvan je bogomdanim liječnikom jer „sam Bog dao mu je dar iscjeljivanja“... Agapit je bio nadaren i stručan liječnik. Imao je dobro znanje o narodnoj medicini, Hipokratovu i Galenovu radu. Tečno je govorio grčki jezik... Uvijek bi dolazio gdje bi nekome pomoć bila potrebna. Zbog

svoga čovjekoljublja i srdačnog odnosa prema pacijentima Agapit je stekao neviđenu slavu među ljudima, ne samo u Kijevu, već daleko izvan njegovih granica. Također je izliječio Vladimira Monomaha, černjigovskog princa koji se ozbiljno razbolio i umirao... Agapit je preminuo u listopadu 1095. Njegove mumificirane relikvije ostale su sačuvane do našeg vremena...

1988. - 1990. znanstvenici su pregledali preko pedeset relikvija iz Bliskih špilja, proučili njihove antropometrijske i morfološke karakteristike. Antropološka mjerenja omogućila su obnavljanje izgleda svetaca kao što su Agapit i Nestor Ljetopisac, Ilya Muromec, Varlaam, Polikarp... Štoviše, kijevski istraživači bioenergetike utvrdili su da Agapitove relikvije posjeduju nevjerojatne bio-motoričke značajke, dakle ubrzavaju rast, što je dokazano na raznom biljnom sjemenu. Osim toga, otkriveno je da relikvije štite od zračenja i imaju snažan antibakterijski utjecaj na zrak Bliskih špilja. A najzanimljivija je možda činjenica da je do danas otkriveno nekoliko tisuća slučajeva iscjeljenja ljudi Agapitovim relikvijama. Doista, možete zamisliti kakve duhovne iscjeliteljske moći je imao, s obzirom da nastavlja liječiti ljude devet stoljeća nakon smrti... A sada krenimo dalje uz prolaz. Završavamo našu rutu...

Dio skupine slijedio je vodiča, drugi dio skupio se kraj lijesa sv. Agapita. Neki su se molili, neki samo razgledavali podzemnu Crkvu Ukazanja Presvete Bogorodice u Hramu. Maks i Sensei su stajali iza ljudi i čekali red za prići grobnici. Skromno odjevena starica sa štapom stajala je pokraj njih i držala putnu torbu. Stalno je zaostajala za grupom jer bijaše slaba na nogama, a i trudila se poljubiti svaku grobnicu uz šaptanje molitvi. Po njezinu bi se licu moglo reći da joj je bilo jako naporno, budući da je očito morala prevladati oštru bol. Ali njezina upornost i unutarinja snaga duha doista su bile zavidne. Još ranije, tijekom jednog od marševa po špilji, Maks je „suosjećajno“ primijetio: „Baba rastura, a jedva može hodati...“ Sensei mu je bio odgovorio: „Ova je dama u dubokoj vjeri... Ne možeš zamisliti kakvu bol trpi dok hoda. Ima deformirajuću artrozu zgloba kuka“. „Da?!“ - zapanjio se Maks okrenuvši se prema ženi. Sad su stajali zajedno, gotovo posljednji u redu do grobnice sv. Agapita.

Kad je većina ljudi otišla, Maks je prišao relikvijama, dok je Sensei pustio staricu da prođe naprijed. Pogledala ga je sa zahvalnošću i promrmljala: „Hvala ti, sine“. Prišla je grobnici i počela šaputati molitvu. U tom je trenutku Maks pokušavao pročitati molitvu sv. Agapita uokvirenu na lijevom zidu. Htio je nešto pitati Senseja. Međutim, okrenuvši se, vidio je Senseja kako stoji zatvorenih očiju. Lice mu je bilo usredotočeno. Odjednom, Maks je osjetio neobičnu vrućinu. Prvo je pomislio da je to samo njegova subjektivni osjećaj, ali tada je primijetio kako znoj curi niz čelo čovjeka koji je stajao blizu njega. Dječak od oko sedam godina lagano je povukao majčin rukav i rekao tiho: „Mama, ovdje je postalo vruće“, na što je njegova majka odgovorila: „Dobro je, sine. To je Duh Sveti sišao u ovaj samostan zahvaljujući našim molitvama“. Starica se počela intenzivno križati mrmljajući molitvu. Maks je stekao dojam da je neobičan toplinski val prošao kroz njegovo tijelo prema Agapitovoj grobnici. Na vrhuncu ove neprirodne napetosti, starica povika: „Gospodine, molim te, oprosti mi!“ Štap za hodanje joj je pao uz tresak. Svi prisutni ljudi su se uskomešali i okrenuli prema njoj. Sensei je mirno otvorio oči i duboko udahnuo. Starica se očito i sama uplašila treska te, kao da se ispričava zbog prekida tišine, živahno poskočila i uzela svoj štap. Maks je s rastućim zaprepaštenjem gledao staricu koja je u svojim pokretima postajala sve mlađa. Žena nije odmah shvatila što se dogodilo. Tada se u čudu pregledala i hodala naprijed-natrag dodirujući si kuk. Oči su joj zablistale od suza. Bila je toliko dirnuta da nije mogla izgovoriti ni riječ, nego je samo oduševljeno gledala svoj kuk, zatim grobnicu, zatim ljude koji su stajali uokolo. Potonji su također šutke gledali nju, ne vjerujući svojim očima. Starica je dotrčala do Senseja, koji je bio jedina osoba s kojom je razgovarala u špiljama, i počela veselo blebetati: „Hodam, hodam, ne mogu vjerovati, hodam! A već pet godina...“ Iznenada je pogledala u Sensejeve oči i zašutjela, podigla obrve. Preusmjerila je pogled na Agapitov portret, zatim natrag na Senseja. I, kao da se probudila, rekla je: „Oh, oprostite. Prečasni Agapit mi je još uvijek pred očima. To je takva sreća! Otići ću kupiti još svijeća...“ Otrčala je do svetih relikvija, poljubila grobnicu, prekrížila se i požurila do izlaza, neprestano se okrećući prema Senseju u čudu, veselo se križavši i molivši. Preostali ljudi, uključujući Maksa, gužvali su se u blizini grobnice. Sensei je još uvijek stajao između crkvenih stupova.

- Vaš prijatelj jako slični na Agapita, ali u mladim danima. - rekao je čovjek koji je stajao pokraj Maksa.

- Nemoguće! - Maks se pokušao uz pomoć laktova probiti do portreta.

- Gdje?

- Evo, pogledajte sami. Mladiću, ja sam profesionalni slikar i odlično pamtim lica i slike.

Maks je napokon uspio detaljno proučiti portret.

- Hm, zaista! Gledaj... - Maks se okrenuo kako bi Senseju skrenuo pozornost na sličnost.

Međutim, ovaj više nije bio u prostoriji. Maks je požurio izvući se iz gužve i sustigao Senseja na izlazu iz špilje.

- Idi tamo i pogledaj! Zamisli, tamo je tvoj portret u staroj dobi!

- Vidio sam. - rekao je Sensei svakodnevnim tonom, kao da su razgovarali o slici koja mu je odavno poznata.

Napustili su špilje i našli se u Crkvi Presvetog Križa. Skupina se već razišla. Maks i Sensei obišli su unutrašnjost crkve, a zatim izašli i krenuli prema Dalekim špiljama. Maks još uvijek nije mogao zaboraviti što je vidio.

- Ne mogu vjerovati da se starica iscijelila! Ali što ako je glumila bolest? Iako, s druge strane, zašto bi se pretvarala ako je većina ljudi već bila otišla! Ipak, stvarno, kako je uspjela?! Sensei, kako?

- Pa... Normalno. Vjera je velika snaga... i odličan provodnik.

- To je jasno. Ali kako se dogodilo?

- Baš si dosadan - rekao je Sensei s dozom humora u glasu. - Čuo si: izvršili su testove i preglede, a uređaji su poludjeli u blizini tih relikvija itd...

- Ipak, zašto drugi ljudi nisu doživjeli takvo očito ispoljavanje moći relikvija? Većina ljudi je stajala jako blizu Agapitovih relikvija.

- Pa, još je Isus govorio da će svatko dobiti po svojoj vjeri.

Maks je ovog puta shvatio da neće moći izmamiti detaljnije informacije o temi koja ga zanima. Zato nije gubio vrijeme i prebacio se na drugu temu.

- Što si rekao o Agapitu? Je li on bio Bodisatva? Znači iz Šambale?

Sensei je kimnuo.

- Onda znači da je naš vodič priču koju ti znaš tumačio malo drugačije. - nastavio je Maks aludirati.

- Općenito, da. Ali nije kriv vodič. - Sensei odgovori zagonetno se smiješeći.

- Gdje je onda propust?

- Agapit nije bio Antonijev učenik. Dapače, obrnuto. I stvar uopće nije u godinama. Antonije je Agapita upoznao na Atosu i upravo ga je Agapit podučio izvornu vještinu iscjeljivanja molitvama i biljem. Međutim, nije to bilo najvažnije. Upravo zahvaljujući Agapitu Antonije je određen za čuvara Hrama Lotosa koji se nalazi u Kijevu od pamtivijeka... Ispunivši svoju misiju u na Istoku, Agapit je došao do Antonijevih špilja, gdje je proveo ostatak svoga zemaljskog života u fizičkom tijelu. I činjenica da se ovdje događaju iscjeljivanja je isključivo zbog Agapitovih relikvija unutar kojih je sam Duh Sveti boravio na Zemlji. Nije čudo što su i druge relikvije koje su ležale pored njega postale iscjeljujuće. Svatko tko se ovdje Bogu obraća s čistom vjerom, bez obzira na religiju koju ispovijeda, bit će nagrađen... - Sensei se zamislio nad nečim, a zatim kazao: - Ipak je šteta što mnogi ljudi i dalje ne traže iskupljenje duše, već ozdravljenje. Jer Duh Sveti ima moć oslobađanja duša. A tijela... su samo presvlačenje odjeće...

Maks je neko vrijeme šutio, a onda ponovno upitao:

- Odakle se u to doba mogao pojaviti Lotosov Hram na ovom mjestu?

- Ovaj je hram bio ovdje davno prije tih vremena i još uvijek je ovdje.

- „Davno prije“ znači kada? - Maks je pokušao razjasniti.

- U doba prethodne civilizacije Alt-Lande.

- Atlantide?!

- Da. - Sensei je kimnuo. - U to se vrijeme „rezidencija“ Rigdena Djappoa nalazila gotovo nasred Crnog mora. Tada nije bilo mora. Bilo je samo malo jezero s prelijepim slikovitim obalama... Baš u to vrijeme je podzemni Hram Lotosa ondje postavljen s djelićem Čintomanije, kao izvora sile i mjesto budućega duhovnog buđenja čovječanstva. Baš to je razlog što duhovne ljude ovo mjesto toliko privlači do danas.

- Ali, ako je hram još uvijek ovdje, znači li da su tu i njegovi čuvari? - pitao je Maks s laganim nagađanjem.

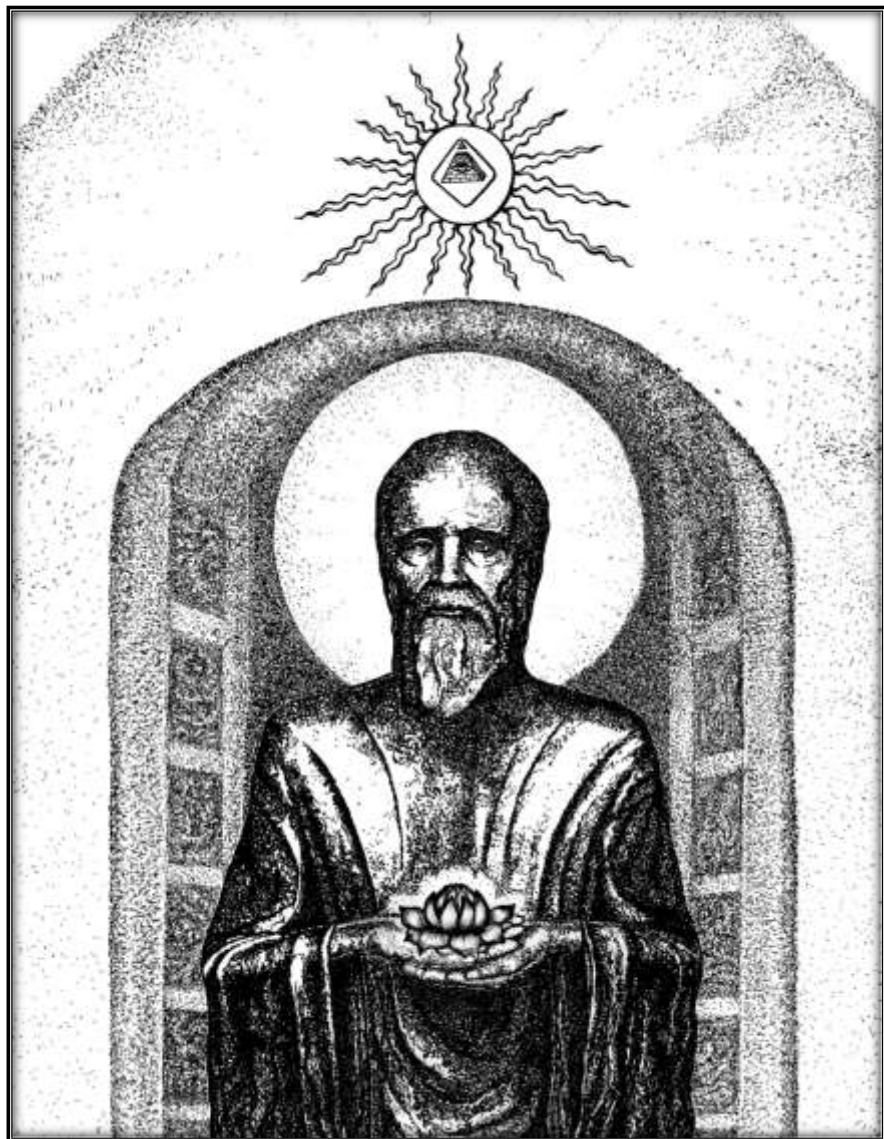
- Sigurno, ako se ima što čuvati, znači da su tu i čuvari. - odgovorio je Sensei sličnim tonom. - Ali taj je hram ionako nepristupačan za običnog čovjeka, baš kao i Šambala.

- Jesi li ti bio tamo? - Maks je upitao napola u šali, napola ozbiljno, očito očekujući da će se ili smijati zajedno se sa Sensejem, ako je šala, ili tražiti da vidi hram, ako je istina.

Sensei se nasmiješio i odgovorio na sličan zamršen način:

- Maks, kao što sam rekao, nepristupačan je za obične ljude.

U tom su se trenutku približavali Dalekim špiljama, čiji se ulaz nalazio unutar Crkve Začeca sv. Ane, građenoj od XVII. do XIX. stoljeća. Sami su obilazili špiljske galerije u kojima su se nalazile i grobnice sa svetačkim relikvijama kasnijeg doba. U prostoriji iza rešetaka, u komori ograđenoj staklom bile su i čuvene posvećene glave nepoznatih svetaca. Maks se jako trudio, ali svejedno nije mogao razabrati ništa pod svjetlom svijeća. Naravno, odmah je iznio svoje mišljenje o falsificiranju, na što je Sensei odgovorio: „Maks,

*Crtež Anastasije Novih "Agapit"
(Rađena tehnikom pointilizma)*

samo trebaš otvoriti um kako bi se dokazalo ono za što nisu potrebni nikakvi dokazi. Zatvori oči i predaj se svojoj intuiciji. Ona će ti puno jasnije reći gdje je lažiranje, a gdje pravi sveti izvor. Ako čovjek dušom teži Bogu, teško ga je prevariti, jer se iznutra osjeća puno više nego što oči vide“...

Izašavši iz špilja, stali su na obronak brda neko vrijeme zureći u ljepotu okolne prirode. Zatim su se počeli spuštati. Prošli su pored mnogih redovnika raznih rangova jer su se njihove ćelije, kao i sjemenište, nalazile u blizini. Neki redovnici višeg ranga vozili su se u skupim automobilima. Maks je promatrao takvo blagostanje, slušao usputne razgovore slučajnih prolaznika odjevenih u crne mantije i sa smiješkom rekao: „Možda da i ja odem u popove. Sudeći po njihovim licima, dobro ih ovdje hrane“. U tom se trenutku iza ugla pojavio mršavi redovnik. Bio je toliko star da je definitivno bio u redovništvu još od vremena ateizma. Hodao je uronjen u sebe i neprestano mrdao usnama izgovarajući molitvu. „Ovaj nije poput ostalih. On je iznimka“. - Maks je požurio dodati. A Sensei je odgovorio: „Maks, što očekuješ od njih? Oni su ljudi isti kao ti, s istim nevoljama i problemima u životu. Jednostavno uče i rade svoj posao kao što si ti studirao na sveučilištu, a zatim otišao raditi prema svojoj kvalifikaciji. Ti su momci obični ljudi, dok je ovaj redovnik potpuno drugačiji. On uistinu slijedi put do Boga. Razlika između njega i njih je ogromna, iako svi nose identičnu odjeću“.

Maks i Sensei prošli su Daleke špilje i popeli se samostanskom ulicom prema izlazu. U međuvremenu su zvona ponovno počela zvoniti. Na ulici je bila prilična gužva: neki su ljudi izlazili iz špilja, neki su ih upravo krenuli posjetiti. Na samom ulazu-izlazu stajalo je nekoliko redovnica koje su u Lavru stigle iz udaljenih samostana. Prikupljale su donacije. Nakon što im je udijelio novac, Sensei je prišao staroj redovnici koja je sjedila na stolcu zbog svojih godina. Sensei jedva da je imao vremena staviti novac u njezinu kutiju, kad se ova odjednom trgnula, zgrabila Senseja za ruku i pala na koljena, prevrnuvši kutiju s kovanicama, koje su zazvečale popadavši uokolo. „Blagoslovi, blagoslovi moju dušu!“ Maks, koji je hodao sa strane, čak je instinktivno odskočio od takve iznenadnosti. Ostatak ljudi zaustavio se na razdaljini i počeo znatiželjno promatrati što se događa. Sensei ju je pokušao pridići, šapćući joj nešto na uho. Žena isprva nije pristajala, ali

onda se ozarila, pridigla i počela se križati te šaptati molitvu. Mlada časna sestra, koja je stajala nedaleko od njih, dotrčala je do svoje stare sestre i počela skupljati razbacane novčiće. Kad su se Sensei i Maks udaljili od starice, Maks je pomalo došao k sebi i izgovorio: „Skoro sam umro od straha! Je li to neka luđakinja? Sjedila je tamo tiho, nije nikoga dirala i onda...! Što je htjela od tebe?“ „Nije važno.“ - rekao je Sensei nevoljko, očito ne želeći razgovarati o tome, i okrenuo razgovor na svakodnevne teme.

* * *

Sad je Maks shvatio koliko je njegovoj duši bilo teško kucati da bi je čuo, čak i dok mu je tijelo bilo u stanju najvišega duhovnog uspona, jer je njegov um ocjenjivao svijet kroz prizmu materijalnog bića. Um je neprestano uvjeravao Maksa da je to jedini pravi odraz stvarnosti. Sad je Maks shvatio kako je iskrivljeno bilo zrcalo. Ali što sada ima od tog razumijevanja? U svomu prošlom životu imao je silu preobraziti se i imao je istinsku priliku izaći iz lanca reinkarnacijskog. Zato je njegova životinjska priroda bila toliko marljiva u zavođenju i zamagljivanju očiju svojim fantomskim iluzijama. Ipak, trebao je samo promijeniti kut gledanja, ukloniti sve sumnje i u potpunosti se osloniti na svoju duhovnu prirodu, umjesto davati prednost svojim životinjskim instinktima. To je sada toliko očito, a tada se činilo nevjerojatno teško! Bilo mu je bolno žao zbog vlastite gluposti, jer nije imao samo jednu priliku... Nego je imao mnogo prilika! Imao ih je pregršt tijekom života! Sada je bilo lako primijetiti njihov broj. A sada nema opravdanja, jer tada je doista imao kartu za sreću. Najsvjetlije od izgubljenih prilika vratile su se u Maksovo sjećanje...

* * *

Maks se vidio kako sjedi na drvenoj klupi u društvu momaka. Nalazili su se u maloj urednoj kućici u kojoj je Sensei primao svoje pacijente. Bio je na glasu kao vješt liječnik, daleko

izvan regije. Ljudi iz raznih dijelova zemlje dolazili su sa svojim problemima u ovu malu privatnu kuću smještenu na periferiji industrijskoga rudarskog grada. Sensei je primao do pet stotina ljudi dnevno i nikoga nije odbijao, često završavajući posao u dva ili čak tri sata u noći. Ali toga dana Sensei je bio slobodan ranije nego što je navikao - u jedanaest sati. Dečki su stizali pred kraj radnog dana. Svatko je došao iz svog razloga, ali uglavnom radi razgovora o životu. Jednostavno su žudjeli svakodnevno vidjeti Senseja nakon uobičajene vreve. Takva putovanja za njih su postala svojevrsna tradicija. Srećom, bili su mladi i imali su puno slobodnog vremena.

Posljednji pacijenti napustili su čekaonicu - malu sobu sa stolom na nogarima, dvije stolice i ikonom u kutu osvijetljenom lampom. To je bilo sve od namještaja. Dečki su sjedili u susjednoj sobi koja je bila malo šira, ali isto tako jednostavno uređena. Klupe, vješalica, a također i peć, Bog zna kako je preživjela davna vremena.

Unatoč tome što više nije bilo pacijenata, Sensei nije požurio kući, kao da je nekoga čekao. Za petnaestak minuta polagani koraci doista su odjeknuli hodnikom. Netko je pristojno pokucao. Vrata su se otvorila. Dvije stare časne sestre ušle su držeći za ruke starca neobičnog izgleda. Reklo bi se da je imao oko devedeset godina, malo smežuran, vrlo visok - čak metar i devedeset centimetara. Imao je normalne slavenske crte lica. Brada i blago kovrčava duga kosa bijahu bijeli poput snijega. Bio je odjeven u toplu, pomalo staromodnu mantiju i dotrajale seoske čizme. Starcu su noge očito bile bolesne, budući da je svaki pokret činio s velikim poteškoćama. Usprkos takvoj vanjštini, njegove su oči zračile životvornom dobrotom i unutarnjom snagom.

- Mir vama, mir vašem domu. - rekao je starac prekrizivši i naklonivši se.

Časne sestre učinile su isto. Dečki koji su sjedili na klupama zapravo su ostali zapanjeni takvim davno zaboravljenim riječima i nesvakidašnjim starčevim izgledom.

- Zdravo. - bilo je jedino što su uspjeli reći, klimajući glavom pri odgovoru.

U tom je trenutku Sensei izašao iz svoje prijamne sobe.

- Mir tvojoj duši, Antonije. - izgovorio je neobično izmijenjenim zvonkim glasom prožetim nekom umirujućom blagom snagom.

Kad je Sensei ušao, časne su se naklonile i počele se energično križati, dok se starac ozario i pokušao mu se baciti pod noge. U starčevim očima gorješe takav duhovni nagon da se činilo kako pred njim nema apsolutno nikakvih tjelesnih zapreka. Sensei ga je lako pridigao i rekao:

- Nije dobro za tebe, Antonije, da klečiš pred ovim tijelom.

- Ne pred tijelom, već pred Duhom Svetim.

- Tvoj cijeli život, Antonije, proveden u Božjoj ljubavi, i jest istinsko štovanje.

Nježno pridržavajući starca za ruku, Sensei ga je odveo do čekaonice. Časne sestre su ponizno sjele na slobodnu klupu, nastavljajući se križati i šaputati molitve. Dečki su prirodno bili malo šokirani takvim spektaklom, ali ne zadugo. U blizini Senseja uvijek se dogodi nešto neuobičajeno. Za par trenutaka već su ih ponijeli razgovori o svakodnevnim stvarima. Maks je sjedio bliže čekaonici od svih ostalih, tako da je mogao vidjeti i čuti što se u njoj događa.

Ušavši u sobu i ugledavši ikonu Spasitelja, starac se opet prekrižio. Sensei je Antonija posjeo na stolicu, a sam sjeo na rub kreveta.

- Hvala Bogu, imam još jednu priliku sresti se s tobom. Moja se duša raduje i oduševljava milošću bivanja pored tebe.

Starac je obrisao poteklu suzu.

- Antonije, je li postojao jedan jedini dan u tvom životu kad nisam bio pored tebe?

- Istina je. Ali ipak... Tvoj pogled smiruje moju dušu svojom svjetlošću, poput blistavog sunca na čistom nebu.

- Oh, Antonije... Uskoro ćeš biti vječno bezbrižan pod tim suncem.

- To je velika radost, istinski dobitak za dušu... Međutim, bol za one koji će ostati jednostavno me ne napušta. Čekaju ih užasna vremena. Kako im se može olakšati sudbina?

- Moj svijetli Antonije... Oduševljen sam tvojom ljubavlju i brigom za one koji žive u ovom trenutku. Ali isplati li ti se mučiti svoju dušu za one koji su slušali ali nisu čuli, koji su djelovali svojim tijelima bez osjećaja i nisu uronili u dušu?

- Ipak, nisu svi izgubljeni. Ima ih i koji su zastranili. Tko će ih tražiti usred zabiti bezbožništva?

- Znam što si me došao tražiti, Antonije. Znam tvoje tajne zamisli. Iako je malo uzdanica poput tebe, koji ostaješ u svomu najdražem pravoslavlju sposoban frcati božanskim iskrama, moja ruka neće se podići da produži tvoju muku.

- Da, tijelo mi je slabo, ali moj duh je čvrst i snažan... Još uvijek mogu izvesti na Božje svjetlo barem jednu dušu, makar za ruku.

Odjeknuo je ugodan smijeh.

- Oh, znam te, Antonije! Ako ti se dozvoli da vodiš za ruku, cijelo svoje stado ćeš ugurati u rajski vrt.

- Oprosti mi, presveto moje svjetlo! Ipak, pokazali su mi se sve paklene muke koje će trpjeti izgubljena djeca. A ta su djeca poput malih mačića, slijepa od rođenja. Ne vide kuda idu.

- Oni doista ne vide. Ali Riječ im je dana; oni su je čuli, ali ne vjeruju u nju. A Bogu treba vjerovati. Rečeno je: „Bdij!“ To znači - bdij! Rečeno je: „Stekni ljubav“, dakle, treba je steći.

- Sve je to točno... Ali njihova gluhoća nastaje zbog nedostatka razumijevanja. Zavode ih vizije vražjih pustinjских fatamorgana. Oni ne znaju da je to sablasna iluzija koja vodi dušu u propast.

- Nije da oni to ne znaju, dragi moj Antonije, nego ne žele priznati. Oni misle samo na bezvezne stvari, koje su u biti prašina. Tu se ništa ne može učiniti. Ako se vrtlar ne bori protiv crva, ne može dobiti ni prave plodove...

- To je svakodnevna ispraznost mira im ne daje.

- Ispraznost? Ispraznost se ne krije u svijetu. Ne muči njih ono izvana, već ih iznutra opterećuje. Ušao sam u ovo tijelo samo da bih proživio ljudski život i da svojim očima vidim ometa li što ljudsko biće na putu do Boga. Ništa ih ne ometa! Samo sveopća lijenost i žudnja za prolaznim iskušenjima.

- Da, djeca su danas slaba duha. Ne vide veće iza malog. Oprosti mi na riječima, ali zašto ti ne bi otkrio svoje pravo lice pred zabludjelim stadom? Ljudi bi pronašli vjeru koja dovodi do iskupljenja njihovih duša. Sad je drugo vrijeme.

- Eh, Antonije, moja božanska svjetlosti... Moj duh nije ovdje radi propovijedanja, već radi Ukoravanja, jer ravnoteža dana od Boga je poremećena. Kad bih otkrio svoje Istinsko lice, mnogima bi to bilo poput smrti, jer duše grešnika ne bi podnijele čistu svjetlost, kao što tama ne podnosi blještavo Sunce. Mogu je vidjeti samo pravedni, čiste duše i uma... Danas ljudima nije potrebna propovijed o iskupljenju, već djelovanje. Sada nitko neće moći opravdati svoje neznanje govoreći otprilike: „Gospode, tražio sam i nisam našao“. Svjetla istine gore diljem Zemlje. Tko želi, naći će.

- Stvarno, istina je. Šteta što je vrijeme gotovo isteklo, a ljudi imaju premalo vjere. Bez obzira na to, duša brine za te grešnike i zauzima se za njih. Mnogima nedostaje samo malo da steknu samopouzdanje na putu do Gospodnjih vrata. Pomozi im silom svoje svetosti...

- Kako bih mogao odbiti zahtjev tebi koji si ispunjen tako velikim suosjećanjem za spas ljudskih duša... Neka bude kako želiš... Za tvoje zasluge i sve one koji se mole kao ti, za izgubljeno stado dat ću prosvjetljujuću molitvu ispunjenu Božjom silom. Ali zapamti da je ova molitva poput Božjeg prsta. Za svakoga tko je zna, ali učini pogrešan korak, bit će poput kamena na vratu utopljenika, jer njihovo odustajanje će biti slično borbi s Bogom. Dok će oni koji

je prakticiraju uz pravedna djela, čiste savjesti, naći oprost već u ovom životu. A riječi ove molitve su sljedeće: „Moj istinski Oče! U Tebe se Jedinog uzdam. I molim Tebe, Gospodine, samo za spas duše svoje. Neka bude po svetoj volji Tvojoj...“

* * *

S tim je riječima njegova vizija naglo završila. Koliko god se trudio, Maks se nije mogao sjetiti nastavka ove poučne molitve koja je sada postala toliko važna i toliko vrijedna za njega. Razumio je kroz neke intuitivne senzacije da, ako bi je se u potpunosti sjetio, ne bi se bojao nikakvih poteškoća. Smatrao je da ova molitva doista sadrži ogromnu skrivenu Božju silu. Njegova duša nije jednostavno treperila, nego čak i dok se sjećao toga životnog ulomka, napojio bi se zanosnom silom molitve kao što bi se žedni putnik u pustinji napojio izvorskom vodom. Blaženi dodir prvih kapi okrepljujuće svježine. I... proljeće je opet izgubljeno. „Kako se to moglo dogoditi? - Maks je bio zbunjen. - Kako sam mogao zanemariti takvo neprocjenjivo blago? Sve sam čuo, svaku riječ, ali nisam shvatio. Nakon toga je se nisam nikad ni sjetio. Trebam li sada lutati po ovoj paklenoj pustinji pod žarkim suncem? Nema smrti, ali nema ni života. Postoji samo sporo bolno iščezavanje! Kako se ovo dogodilo? Prošao sam pokraj najvažnijeg... bio sam tako blizu, blizu Njega!

Kako sam mogao zanemariti ono što je bilo tako očito? Kako sam mogao biti tako gluh i slijep, ne vidjeti i ne čuti što se događa u stvarnosti, baš u stvarnosti koju sam glupo smatrao iluzijom? Na što sam potrošio cijeli život? Na isprazno vegetiranje u pukoj materijalnosti? Osjetio sam vječnost. Onda sam je zamijenio za bezvrijedne trenutke hirova svoga smrtnog Ega? Šteta što je dragocjeno vrijeme nepovratno prošlo. Kako se to moglo dogoditi?!“

Maleno je tijelo zadrhtalo od nesnosne unutarnje boli, kao da ga tisuću grabežljivih zvijeri iznutra trga svojim oštrim kandžama. Nepodnošljiva bol zajedno s užasnim strahom obuzela je cijelo njegovo biće. I... najdublja tjeskoba. Taj opterećujući osjećaj stoljetne klonulosti duše. Iz same dubine njegova srca prolomio se krik izvanredne iskrenosti: „Bože! Zašto sam ovo

dobio?!“ Baš u tom trenutku užasne slike njegova strmoglavog duhovnog pada nastaje u Maksovu sjećanju. Odvratne scene čudovišne apsorpcije materije... Nije se ni opirao, jednostavno je pao poput kamena u provaliju koju mu je pripremio njegov Ego.

* * *

Nakon određenog vremena, društva koje je stvorio Sensei raspala su se onako iznenada kako su i stvorena. Maks je bio lišen svoga zabavnog imidža i statusa direktora odjednom. Obuzeo ga je nevjerojatan bijes i izabrao je upravo Senseja za metu, jer je smatrao da su se tvrtke-kćeri mogle spasiti. Životinjska priroda izbila je poput erupcije vulkana koji je vjekovima nakupljao svoje otrovne plinove. Bijes je buknuo jarkim plamenom. Život se prekrilo debelim slojem usijanog pepela. Maks je bio obuzet ludom idejom da se obogati pod svaku cijenu. Njegov je um bio definitivno uvjeren da je život dan samo jednom, pa ga treba živjeti punim plućima. Htio je postati bogat ovdje i sada, bez obzira na koji način, a kasnije - što god bude. Maks je počeo njegovati svoj san danju i noću. Gledajući kako su živjeli dobrostojeći ljudi zavidio im je, osjećao se ljutito i mrzio sebe zbog nemogućnosti postizanja istog blagostanja. Ipak, toliko je želio riješiti sve probleme jednim pritiskom gumba na svom mobitelu, baš kao i prije, dok je bio u Sensejevom timu.

Život se pretvorio u niz nesreća bez ijednoga tračka nade. Problemi su pritiskali jedan za drugim. Maks se našao licem u lice sa zastrašujućom životnom stvarnošću čije postojanje nikada nije pretpostavio. U početku se nekako i opirao, ali onda se totalno obeshrabrio. Maks je krivio Senseja za to što ga je život iznevjerio na takav ponižavajući način, pretvorio ga u roba, a ne u gospodara. A sve je moglo biti drugačije, smislenije. Mogao se pronaći drugačiji izlaz iz situacije. Sve je bilo prokleta: život, posao, filozofija. Pronašao je razlog da mrzi Senseja. Ipak, istodobno je shvaćao da je uzrok puka posljedica njegove vlastite unutarnje krize, koju nije u potpunosti opazio, ali ona je uzrokovala patnju i bol duše. Proces njegova strmoglavog pada ispao je previše bolan.

U tako razbijenom stanju Maks je jednom naišao na svoga starog prijatelja koji je nekad radio u Sensejevom timu. Njegova je prijatelja također sudbina malo cimala, ali sretan brak mu je to nadoknadio. Uz tastovu pomoć stekao je vlastitu trgovinu na tržnici, u kojoj je prodavao boje za automobile. Maks se preselio u grad u kojem je živio njegov prijatelj i počeo mu pomagati. Na kraju mu je postao poslovni partner. Unatoč tome, želja da bude značajniji i bogatiji još uvijek ga nije napuštala. Postala mu je svojevrsna fiks-ideja.

Nekoliko godina prije nego što je Maks grubo nasamario svog prijatelja, ostavivši mu obitelj s oskudnim sredstvima za život i u ozbiljnim dugovima, taj je prijatelj poštom dobio pošiljku s neobičnom knjigom čudnog naslova - „Sensei iz Šambale“. Pročitao ju je i požurio podijeliti svoje dojmove s Maksom, posebno o „Cvijetu lotosa“, praksi koja ga je osvojila. Nadalje, iskreno je pričao o nevjerojatnim senzacijama koje je iskusio nakon obavljanja te duhovne prakse i priznao da nikada ranije nije postigao takvo stanje unutarne duhovne cjelovitosti.

Zadivljeno mišljenje njegova prijatelja pomalo je zbunilo Maksa. Posudio je knjigu za čitanje i ponovno zaronio u Sensejev svijet harmonije. Njegova se duša počela ushićivati prošlim sjećanjima... Maks je sumnjao da je knjigu najvjerojatnije napisala djevojka koja je također pohađala tečajeve i bavila se putem duhovnog razvoja. Ipak je bio zbunjen time što je toliko ozbiljno shvatila Sensejevu filozofiju. Maks je također primijetio da je knjiga napisana u obliku fikcije, ali bilo je previše autentično. Prepoznao je mnoge događaje iz stvarnog života. Sjetio se Senseja. Više ga nije iritirao. Sve tajne misli njegova Ega bile su povezane s trenutnim sudionicima u biznisu. Bez staroga debelog pokrova bijesa Maks je osjećao da je njegova duša oduvijek voljela tog čovjeka. Sustigla ga je lagana nostalgija za prošlošću. Čak je pokušao ponovno pokrenuti duhovne prakse, međutim sada su mu pokušaji bili manje uspješni nego u prošlosti. Maks se naljutio na sebe. Izgubivši prethodnu stabilnost, njegov Ego požurio je ponovno nametnuti svoj dominantni položaj. Iz zlobe i unutarnje nemoći svoga duha, Maks je rekao svom prijatelju da je fikcija fikcija. „Sva ta sveobuhvatna ljubav odvlači pažnju od glavne ideje - biznisa“. Maks se iznutra oduševio kad je vidio kako je njegov prijatelj klonuo

duhom zbog tih riječi. Napokon se ostvarila jedna od njegovih tajnih želja: njegove riječi, a ne Sensejeve riječi, utjecale su na prijatelja. Napokon je on, Maks, stekao dugo očekivanu moć, barem malenu, barem nad vlastitim prijateljem, ali ipak vlastitu moć!..

* * *

Maksovo mlado maleno tijelo treslo se od tog strašnog sjećanja kao u vrućici. Tek je sada shvatio koliko ga je obuzeo vlastiti Ego. Napokon, čak i kada je Maks padao u ponor svojega materijalnog, čak i u trenutku njegova fatalnog sloma Sensei mu je pružio ruku pomoći, a on je jednostavno ignorirao takvu prijateljsku gestu zbog pretjeranog samopoštovanja, glupo misleći da leti u vlastiti raj. Nije ni slutio da će se raj zapravo pretvoriti u potpuni pakao.

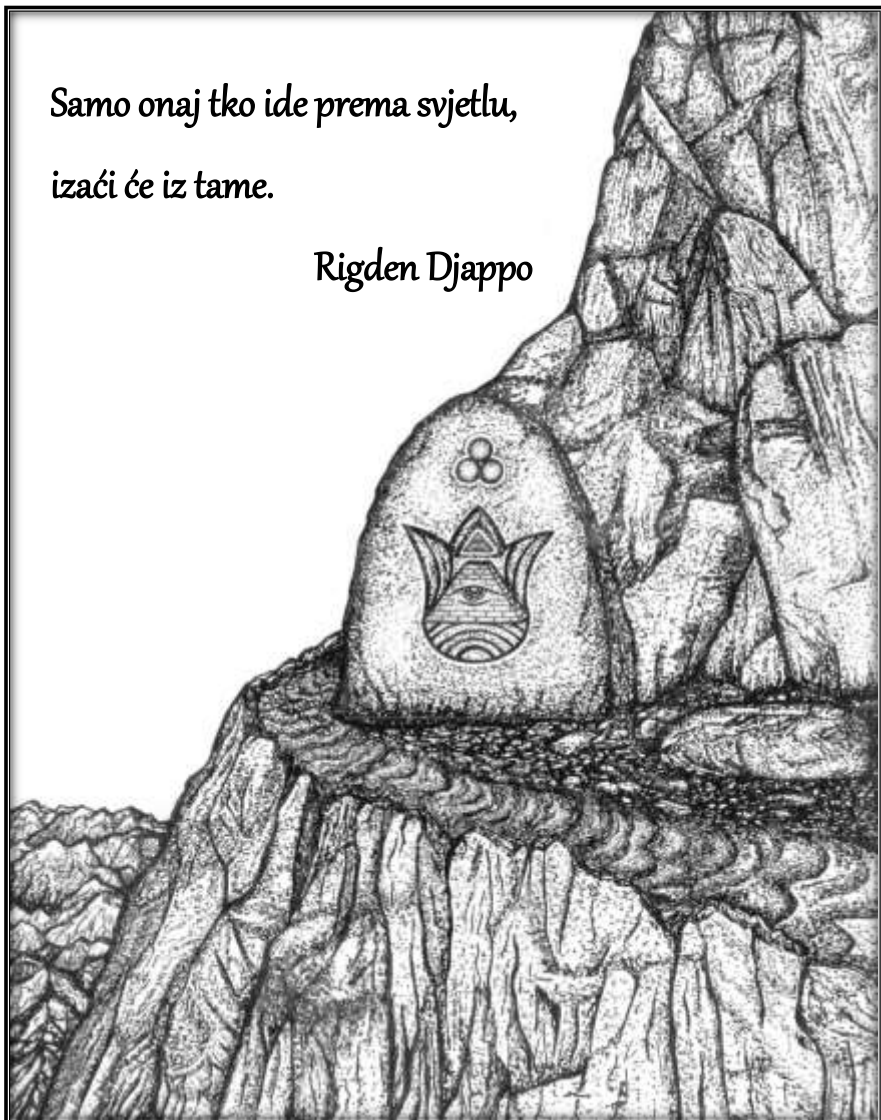
U nekoliko godina ostvario se njegov dugo očekivani san. Maks je smislio i odigrao kombinaciju kojom se obogatio kao u bajci. Skupio se veliki novac. Nagovorio je svog prijatelja da uzme značajan bankarski kredit za poslovanje. Njegov je prijatelj založio svu svoju nepokretnu imovinu. Je li mogao u tom trenutku stvarno pomisliti da bi ga njegov stari prijatelj i partner Maks upropastio i besramno opljačkao njegovoj obitelji sve što se zaradilo tijekom niza godina?..

Maks se obogatio upravo na račun takve „beznačajne žrtve radi velikog sna“. Sve se u njegovu životu promijenilo za tren oka. Počeo je živjeti u udobnosti, postavši direktor vlastitog poduzeća. Mnogi su ljudi počeli raditi za njega. Novac je potekao poput vode... Ali, odjednom je došla praznina i tama, namjesto uživanja u vlastitoj moći došla je potpuna nemoć i nesposobnost da se bilo što promijeni.

* * *

Samo onaj tko ide prema svjetlu,
izaći će iz tame.

Rigden Djappo

*Crtež Anastasije Novih
„Predvorje Šambale”
Izrađeno prema skicama Rigdena Djappa*

Užasan se očaj odražavao na djetetovu licu. Malena se djevojčica počela plašljivo osvrutati oko sebe. Skrenula je pogled prema svojoj majci koja se strasno grčila i ljubila s nepoznatim muškarcima. Maks je zamišljao svoju tešku budućnost i vikao sa suzama u očima:

- Ne-e-e! Sensei, vrati me u prošlost! Znam da Ti to možeš. Kunem se da sam sve razumio!

- Prošlost? - smireno je izgovorio Sensei. - Zašto ti treba ta prošlost? Zaviri u sebe. Što te sada vuče prošlosti? Položaj u društvu, materijalna dobrobit?

- Ne... Da... Ne... Sensei, ne znam. Ali promijenit ću se, garant! Sve sam skužio! Samo me odvedi odavde!

- Bivanje u ovom tijelu posljedica je tvoje prošlosti. To je bio tvoj izbor!

- Nisam znao, nisam mislio da si tada baš govo... - Maks je zastao.

- Govorio istinu? - Sensei je završio njegovu misao. I, pošto je neko vrijeme šutio, rekao je s tugom: - Imao si više nego realnu šansu u tom životu. Svi mogući duhovni alati bili su ti dostupni. Međutim, jesi li upotrijebio barem jedno od njih kako bi sagradio spasonosnu arku za sebe? Dok si proučavao te alate, tražio si im

nedostatke i prednosti, vrijeme koje ti je dodijeljeno isteklo je. Sad ubiri plodove svojih sumnji.

- Oprosti mi... Što će mi se sad dogoditi?! Sensei, ti si moj prijatelj... Kako? Zašto ja?.. Zašto mi ne vjeruješ?

- A zašto ti nikad nisi vjerovao meni? - Sensei je uzvratilo pitanjem.

- Ali sve sam shvatio! Barem promijeni moju sudbinu! Trebam li se od sada koprcati u ovom sranju cijelog života?!

Sensei se samo nacerio i umorno kazao:

- Ništa nisi shvatio... Još uvijek žudiš za bananama... Dakle, bit će ti prema vjeri tvojoj...

Djevojčica je počela brzo treptati. Pogled joj je opet postao djetinjasto naivan. Obrisala je kapljice koje su joj se iz nepoznatog razloga pojavile na licu. Bacila je pogled na pješčane kuće koje su ostale netaknute, zatim ustala, učinila nezadovoljnu grimasu i bijesno ih zgnječila nogama. Zgrabivši svoju omiljenu plavu lopaticu, otrčala je do svoje majke. Činilo se da vrijeme usporava pomicanje svakog njezina koraka na svomu nevidljivom filmu.

Sensei je skrenuo pogled na jedan od kamenčića koji je ležao u blizini, a kojim je djevojčica bila ukrašavala svoje građevine. Pokupio ga je i bacio. Kamenčić je poletio, zaigrano blistajući na suncu svojom glatko ulaštenom površinom. Primijenjena sila počela se postupno smanjivati. Istrošivši se, kamenčić je dosegao vrhunac. Ostao je lebdjeti u zraku samo na djelić sekunde i počeo padati rastućom brzinom. S nebeskih visina snažno se srušio na vreli pijesak i zauzeo svoj uobičajeni položaj. Sensei je žalosno pogledao kamenčić. Zatim je spojenim dlanovima uzeo pijesak u ruke i usmjerio pogled na njih. I nekoliko sekundi nakon toga je otvorio dlanove. Dvije prekrasne ptice ondje raširiše svoja krila. Nježno ih je pustio. Poletjele su glatko se odmičući u nebesku daljinu. Sensei se nasmiješio prateći ih očima. Kasnije je spustio pogled i pogledao oko sebe. Vrijeme je neprestano vrtjelo svoj usporeni zastarjeli film, pokrećući ljude. Sensei je teško uzdahnuo, promatrao odlazeću djevojčicu i tiho izgovorio:

- Oh, ljudi, ljudi... Koliko dugo ćete se brinuti o trenucima, gazeći vječnost?

Knjige Anastasije Novih izazvale su novi val zanimanja čitatelja. Fenomen njezinih djela je da svatko u knjigama, kao u ogledalu, vidi nešto svoje, čisto unutarnje. Štoviše, njeni tekstovi spominju tajanstvena proročanstva, koja su se nedavno počela ostvarivati s nevjerojatnom točnošću.

Nakon što sam se upoznao s umjetničkim djelima Anastasije Novih, mogu pouzdano reći da ove knjige nisu samo jednokratna modna potrošna roba. Stalno im se vraćate, možda zato što se dotiču tema koje su vječne za čovječanstvo.

Među njezinim knjigama ističe se "Sensei. Iskonska Šambala" sa svojim jednostavnim, a u isto vrijeme mudrim zapletom. Čitajući je, uronite u unutarnji svijet šesnaestogodišnje djevojke koja se neočekivano susreće licem u lice sa smrću. Dijagnosticiran joj je rak mozga. Naravno, znati da ćeš umrijeti u svijetu mladosti, a da nisi upoznao ovaj život, više je nego strašno. Ona pokušava shvatiti samu sebe: kako je živjela i što joj se otkrilo nakon spoznaje neizbježnosti smrti. Počinje intenzivno tražiti odgovore na uzbudljiva pitanja: „Zašto čovjek živi, koji je smisao njegova života? Zašto su većina ljudi na kugli zemaljskoj vjernici? Uostalom, ako vjeruju, znači da se nečemu nadaju. Kako velikani postižu svoju unutarnju besmrtnost?“ Nesputana energija unutarnje potrage dovodi je do susreta s izuzetnom osobom, majstorom borilačkih vještina - Sensejem. Neobične ljudske sposobnosti, drevne legende, jednostavne i učinkovite psihotehnike za kontrolu negativnih misli, alternativna medicina, duboko filozofsko značenje života - to i mnoge druge zanimljive stvari junakinja saznaje kada uđe u svijet Senseja. Ali najvažnije je da pronalazi odgovore na pitanja koja je muče, iz vlastitog iskustva uči da je ljudima odozgo dana najmoćnija stvaralačka sila - to je sila vjere i ljubavi. Ispostavilo se da je istina vrlo jednostavna. Ne postoji način da se u ovoj knjizi opiše sve ono što me osvojilo. Samo da kažem da je kraj divan.

Još jedna knjiga "Raskrižje. Iskonska Šambala" također je neobična na svoj način. U njoj se nastavlja pričati priču o glavnom liku Senseju. Ali već ga otkriva kao čovjeka s posve neočekivane strane. Radnja se temelji na detektivskoj priči. Knjiga odražava izvanrednu autoričinu viziju složene povijesti slavenskih naroda, ali glavni je pozitivan stav djela prema budućnosti. Ali ono što je najupečatljivije je globalni pogled izvana ne samo na prirodne katastrofe, već i na čovječanstvo u cjelini, na raskrižju vremena u kojem se sada nalazimo.

Knjige Anastasije Novih nisu samo zadivljujuće. Po mom mišljenju, one su prožete nekom vrstom iskrene dobrote, koja se ne može izraziti riječima, ali se, nesumnjivo, može osjetiti kada se uroni u svijet heroja. Ali kao novinara zanimalo me pitanje: jesu li samo na mene knjige Anastasije Novih ostavile tako zapanjujući dojam? Možda je ovo samo moje subjektivno mišljenje? Uostalom, toliko je zla i nasilja u svijetu oko nas, ljudi su toliko ogrubjeli i otvrdnuli od svega krajnje negativnog utjeranog u njihovu podsvijest, da se činilo da ako se pojavi nešto dobro i lijepo, ili to nitko neće pronaći, ili će to pogaziti da svojom svijetlom zrakom ne uznemirava uspavane duše. I odlučio sam provesti neovisno novinarsko istraživanje. Jer nije riječ čak ni o knjigama, nego o duhovnom stanju našeg društva. Jesu li ljudi još uvijek u stanju percipirati dobrotu u njezinu izvornom obliku, unatoč svim poteškoćama koje moraju proživljavati?

Ovo je neovisno mišljenje čitateljske publike.

Sergej Onišenko, 41 godina, vojnik:

„Knjige Anastasije Novih 'Sensei. Iskonska Šambala' i 'Raskrižje. Iskonska Šambala' dao mi je na čitanje prijatelj s kojim sam zajedno ratovao u Afganistanu. On je invalid. Iznenadio me sjaj u njegovim očima s kojim je Peter govorio o njima. Dugo nisam vidio svog prijatelja tako dobrog raspoloženja. Prema njegovim riječima, zahvaljujući ovim knjigama vratio se u život i to mnogo bolje nego prije ranjavanja. Za sebe mogu reći da su knjige zaista vrijedne. One sadrže duboku mudrost. Osim toga, više od 20 godina bavim se borilačkim vještinama. Reklo bi se da me je teško bilo čime

iznenaditi. Ali baš u ovim sam knjigama za sebe našao mnogo dragocjenog materijala o ovoj temi.“

Marina, studentica, 18 godina:

„Knjigu Anastasije Novih 'Sensei. Iskonska Šambala' mi je za rođendan poklonio moj dečko, kolega sa fakulteta. Doista mi se svidjelo! Ono što je tamo napisano u skladu je s mojim unutarnjim svijetom. Tada sam i sam kupila drugu njenu knjigu, 'Ptice i kamen'. Otvorile su mi se oči za mnogo toga, prvenstveno u procjeni moje osobnosti. Knjige su značajno proširile moj svjetonazor i promijenile pogled na život i ljude. Super je što su počeli izdavati tako dobre knjige! Naprosto počinjem osjećati patriotizam i ponos zbog slavenstva.“

Aleksandar Ivanovič, istraživač:

„Pročitao sam 'Sensei', 'Raskrižje', 'Ptice i kamen' iz serijala 'Iskonska Šambala' spisateljice Anastasije Novih. Ove knjige zadovoljavaju unutarnju glad za informacijama. Osvojile su me promicanjem ideje koja je moj skriveni moto, a to je da ne treba samo čitati, treba sebe transformirati na djelu! Vrlo mi je bliska ideja apsolutne slobode čovjeka - njemu je odozgo dodijeljeno pravo unutarnjeg izbora. Prikazani su praktični 'alati' za vlastiti preobražaj. Ovo su više od običnih knjiga!“

Olga Vasiljevna Nazarova, direktorica psihološkog centra:

„Kad sam pročitala knjigu Anastasije Novih 'Sensei. Iskonska Šambala', shvatila sam da je ovo izvrsna psihoterapijska pomoć našim klijentima, ali i svim ljudima koji se smatraju izgubljenima u ovom životu ili su u potrazi za individualnim putem duhovnog razvoja. Već mi je više osoba zahvalilo samo zato što sam im savjetovala da pročita ovu knjigu. Ovo nije knjiga - ovo je obiteljski liječnik! I daj Bože da pomogne što većem broju ljudi u našim teškim vremenima.“

Ugledni sredovječni muškarac iznio je zanimljivo mišljenje:

„Slučajno sam saznao za knjige Anastasije Novih. Dok sam bio na pecanju. A na tu temu razgovora, moj prijatelj je prepričao događaje iz 'Raskrižja'. Te informacije su me zainteresirale. Na tržnici sam kupio knjige koje su u to vrijeme izašle iz serijala 'Iskonska Šambala'. I, kako kažu, pročitao sam ih u jednom dahu. 'Raskrižje' je bilo bliže mom duhu. Ali, da budem iskren, ostalo mi isprva nije bilo jasno. Prošlo je neko vrijeme. Čudno je bilo to što su mi neke fraze iz tih knjiga spontano iskrsele u sjećanju kao tema u televizijskim emisijama, u razgovorima, u razmišljanjima. 'Drugi nalet' za ove knjige počeo je nakon što sam slučajno na internetu naišao na stranicu inauguracije Vladimira Putina. Kad sam svojim očima vidio pod kakvim je znakom tamo stajao, osjećao sam se kao da sam u šoku. Uostalom, ovi događaji i drevni znak spomenuti su u knjigama Anastasije Novih. Ponovno sam pročitao knjigu Anastasije Novih, ali iz drugog kuta. Proanalizirao sam. I ostadoh zadivljen svojim otkrićem. U svakoj od knjiga, ispod općenite glavne radnje, skrivene su ozbiljne informacije, koje su sastavljene, poput mozaika, u jednu cjelinu. Očito je to nešto što me je dugo zabrinjavalo na podsvjesnoj razini. Većinom se dotiče moje nutrine. Ali postoje i općenite točke u vezi s ljudskom zajednicom. Počeo sam pažljivije pratiti događaje i uspoređivati ih s knjigama Anastasije Novih. Ono što ona piše ne može se nazvati predviđanjima. Predviđanja se mogu ostvariti, a možda i ne. A ovdje je kao u 'ljekarni'. Također priznajem da se može nekako saznati za znak. Ali kako se može točno predvidjeti padanje na Egipat vatrenih kugli, koji se dogodio točno 15. srpnja 2004., dan za danom - ne znam. Sada sa zanimanjem pratim rad Anastasije Novih i radujem se njezinim knjigama i svojim novim otkrićima.”

Ovo su recenzije koje su se čule na tržištu knjiga u prijestolnici.

Treba napomenuti da mi je bilo veliko zadovoljstvo komunicirati s tim ljudima i steći nova prijateljstva. Sada sam osjećala da sam iznutra potpuno spremna za susret s autoricom ovih izvanrednih knjiga. Ali koliko god sam se trudila, nisam je mogla pronaći. Za naše vrijeme to je paradoksalan slučaj, s obzirom na to da se autori često međusobno natječu tko će samog sebe više

izvikati i služe se svim sredstvima kako bi se nekako izdvojili iz mase. Skromnost, kako kažu, krasi čovjeka. Knjige Anastasije Novih pomogle su mi da razumijem prije svega samu sebe. Shvatiti da nije sve tako loše na ovom svijetu. Dobro rađa dobro. Samo treba početi razmišljati pozitivno i sudbina će početi privlačiti sve dobre stvari. Shvatila sam da mijenjajući sebe iznutra, mijenjam i svoje vanjsko okruženje, vidim ljepotu svijeta u potpuno novom tumačenju, kao da ti s očiju pada mutna koprena. Siguran sam da ako tako nevjerovatne knjige s tako tajanstvenim autorom već nalaze gorenavedene odjeke u dušama Slavena, to znači da nije sve izgubljeno, to znači da imamo i ogroman skriveni duhovni potencijal, koji, s odrazom prvih toplih zraka, počinje širiti svoje prekrasne laticice. To znači da nije daleko vrijeme kada će naše slavenske zemlje zasjati u svom sjaju, obasjati okolni prostor svojim jedinstveno dobrim ljudima - najljepšim cvatom svake države.

Nadežda Svetlova

